

Stevan Raičković

ZAPIS SA MORA

Pod golim brdom, uz samo more,
Talasom prenut i sav u peni
Otkrih u trenu, nada mnom, gore,
Jedan usamljeni cvet na steni.

Onako crven, kao da gori,
Raspjet između dve boje plave:
Bio je skriven u jednoj bori,
Nalik na misao kamene glave.

ZAPIS

Branku Miljkoviću

Svud celac. Nigde ni staze uske.
Rani mrak. Idem bronzanom drugu.
Samo u nebu još: divlje guske
Lete kroz zimsku jezu - jugu.

Čuješ li kako nas krikom plave?
(Ja ćutim, nalik tebi skoro.)
Veje po nama dugo, sporo.
Da l' da ti sklonim sneg sa glave?

Vidim li (ili predskazujem)
Smrt moju i naših poznanika?
Kakvu magnetsku tišinu čujem
U grudima tvog spomenika!

Iz „Zapis o crnom Vladimiru“

Ogrnut belom težinom
S kosirom preko ramena
Krade se kosac brežinom
Pobego ispod kamena.

Miriše teška komina
Nad selom i nad ledinom.
Noć je ko crna domina
Sa belom tačkom jedinom ...

Suncu kraj je

Bili smo daleko, al najdalje – ne.
Kvasili se u moru, peli na vrh, o svud.
Jesmo li doneli nešto ili ostavili sve?
Neko se vratio nasmešen, neko lud.

Zajedno smo, a bili smo razdvojeni svi.
Da l smo bliži ili dalji nego pre?
U oku nam još po malo zakasnelo zri
zatajeni pramen leta - to je sve.

Suncu kraj je. Leta više nema tu:
samo hude krpe, trošno meso, bedna kost.
Ni senke više nema da crta po tlu.

Da l su svi tu, il još neko - ne?
Ko će prvi ugasiti leto? Ko sme?
Kuda vodi trulo lišće - taj bakarni most?

Stojimo pod nebom dok po nama
Sneg lagano pada kao bela tama.

Izmišljamo nešto, ali spolja
Već smo slični stablu usred belih polja.

Uskoro će možda i na nas da padne
Zalutali gavran iz visine hladne.

CRNI SLUGA TIŠINE

Dođi u travu visoku da ti cvetovi poljube kolena.
Cvetovi lepo ljube kao jedina žena.
Tu ležim i ja i provodim svoje leto kako umem.
Trava koju preko dana ulegnem
Za malu noć se ispravi
I vlati opet kao šuma šume.
I ponovo se, u jutro, pri dnu pokrenu mravi.
U svako jutro ovde je dobro kao i u svako veče.
U podne: crnim od sunca, zažednim, pa pijem.
Posle, senka počinje da raste i da me tiho krije.
Kad je suton:
Ja ležim nauznak i čekam da prva zvezda poteče.
Ja, naivni gospodar i crni sluga ptica,
Voleo bih i ne bih voleo da neko svrati.
Možda se ispod drugih stopala neće ispraviti
vlati?

TAKO JE DOBRO BITI SAM

Pođem kroz trave do najbliže padine.
Pronađem obli kamen, sednem, pa ćutim.
Tako je dobro biti sam: u daljini neko čeka.
Zagledam se u sunce i polako žutim.
(U glavi dodam:
Ispod nogu se igraju ribe, teče reka.)
Tako je dobro biti sam:
U zamršenom korovu iza kamena
Dve ptice se hlade od sunca.
Dve male ptice!
Jedna prhne u sunce i senkom mi išara lice.
Drugu zovem da mi sleti na ramena.
Tako je dobro biti sam: neko te voli.
Potrčiš pet koraka i staneš kao kamen.
Prav, visok, ispod sunca: ti ličiš jedino topoli!
Stojim.
Tako je dobro biti sam: u daljini neko čeka.
Ispod nogu se igraju ribe, teče reka.

TUGOVANKA NAD VELIKIM SIVIM PREDELOM

O, grade, gde sam živeo
Po sutenima, na balkonima,
Smejao se, plakao, siveo
Pod tvojim nebom, plafonima.

Tu smo se tužno ljubili
U senkama, po klupama.
Tu su me veselo ubili
I bacali po rupama.

O, gde sve nisam šetao,
Koga sve nisam sretao,
Pred kakvim kafanama sedao.

Kako je bolno vredeo
Veliki sivi predeo
U koji sam satima gledao...

NITI

Jednom nas tu, gde nas ima,
Neće biti.
Mi smo niti
Koje vežu nerođene sa mrtvima.
Nema kraja.

Prislonimo na zrak uva:
Kroz šupljine između nas vetar duva
Što vremena po dva spaja.

Leže ispod mračne sene
Mrtvi, a još nerođene
Sluti vazduh koji kraj nas zasvetluca.

Mi se kobno lelujamo
I slušamo vetar samo
I nit po nit kako puca...

KUDA POTONU PEK

Gorčinom zar već obuzet?
Beznađe ti je dno?
(O otkud nađe baš sve to
Što upokojava svet?)

Lice u pticu sad
Okrećeš ko nekad, pre.
Gle: lišće pada na tle.
(Nečujni vodopad!)

Kuda potonu Pek
I blagi breg i klis?
Iz rane iščile lek.

Šuplje je. Reč je već zvek.
Kao metalnog brda vis
Stoji pred tobom vek.

VARKA OD LETA

Ni nadali se nismo a već eto:
Skidamo sa tela tek stavljene krpe
I bacamo ih gde bilo, u ćoškove, na hrpe.
Sunce je opet tu. Odněkud mislimo: leto.

To znači: život! Opet smo nagi kraj vode.
Ali stojimo dugo, a niko da kaže —*dosta*
I uđe u vodu. (Gledali smo je, u mantilu, sa
mosta!)

Pokraj nas: grana s načetim lišćem nekud ode.

Smišljamo da nam se vraća leto. Ali: varka!
Sa nevidljivih brda oslušujemo nešto drugo:
Oslobađa se vetar i pada žir, šišarka...

Stojimo opet na mostu, pod kasnim suncem,
dugo:
Ispred nas, bleska sred grada daleki krov od lima.
Ispod: odlazi reka, sama, udovički, boje dima.

U ZIMSKI SUMRAK

Kuda pobeći u ovaj dan?
U gusti sneg? U pusti vrt?
Pasti u meki bolesni san
Kao na smet, pod led, u smrt?

Kuda pobeći sa ovog dna?
Visoko negde? Još dublje? Gde?
Evo već teške ruke sna
Pribijaju te kocem za tle.

Kuda pobeći u ovaj čas
Kristalno prazan, slep i čist?
O gde su vrata? Gde je spas?

To toneš već u tupi san.
Srce tek šuška ko suvi list.
Zar nikud pobeći u ovaj dan?

KUĆA

Budi me pijuk preko puta:
Još jednu dragu kuću ruše.
Opada njena boja žuta —
To čisto zlato moje duše.

Već vidim rov sa novim kablom:
Pašće u podne lipa stara.
(Iščupaće mi sa tim stablom
Najdraži miris mog oltara.)

Sve što je bilo — čega nesta —
Što ode u dim, prah i paru:
Ja znam da nekud traži mesta.

O tako i taj miris, boja...
O tako i tu kuću staru
Ne drži više zemlja, no ja.

SEPTEMBAR

Stanimo malo, pesmo.
Jesmo li živeli, jesmo?

Ti si najlepše sate
— Jablani kada se zlate.

U lakoj magli, peni —
Odnela tužno meni.

BUDAN SAN

Ako pomakneš usne umiriće se more.
Rasklopiće se školjke
I zauvek pevati ribama.
Siđi u moj san
S nogama od svetlosti
I hodom koji se pretvara u bulku,
U vodu
I nešto kao sećanje.
Tražio sam u srpskom govoru reč koja liči na
tvoje oko.
Ponavlja sam je tiho u sutonu
U travi
Malim mravima.
Oprosti, bio sam smešan kao pre sto godina.
Reč je u početku bila nalik,
Pa je izgubila smisao.
Ako je okreneš:
U jedne prazne grudi useliće se zvono.
(Da li si čula brujanje u polju
Koje je pretvorilo svet u kišu?)
Malo sam slab.
Učini mi se: ptice su iz tvog porekla,
A moje su ruke tek iz roda mesečine.
Ako pomakneš usne:
Školjke će zauvek pevati.
Ribe će tihim klizanjem obeležiti srce
U dubini.
Ako zatvoriš oči ugasiće se svetlost.
(Zamisli: vetar se skamenio.
Ja sam udahnuo stenu.)

Miloš Crnjanski

Sumatra

Sad smo bezbrižni, laki i nežni.
Pomislimo: kako su tihi, snežni
vrhovi Urala.
Rastuži li nas kakav bleđi lik,
što ga izgubismo jedno veče,

znamo da, negde, neki potok
mesto njega rumeno teče!
Po jedna ljubav, jutro, u tuđini,
dušu nam uvija, sve tešnje,
beskrajnim mirom plavih mora,
iz kojih crvene zrna korala,
kao, iz zavičaja, trešnje.
Probudimo se noću i smešimo, drago,
na Mesec sa zapetim lukom.
I milujemo daleka brda
i ledene gore, blago, rukom.

Uspavanka

Kad šuma svene
ostaće nad njom zvezde rumene.
Ponećeš svud, pošla ma kud,
samo srce svoje gorko.

Vetar studeni puše, ne stidi se mene,
nema duše,
ni zakona ni časti,
nad bolom ima vlasti
još samo telo golo.

Sve što sam voleo
umrlo je vičući ime moje,
a ja mu ne mogah pomoći.

Zbaci odelo svoje.
U celoj zvezdanoj noći
jedina radost nad bolom
u telu tvom je golom.

Sve nam dopušta tuga.

Trag

Želim:
da posle snova
ne ostane trag moj
na tvom telu.
Da poneseš od mene samo
tugu i svilu belu
i miris blag...

puteva zasutih lišćem svelim
sa jablanova...

Samoća

Sve dok si strasna i bludna,
ma luda i gadna i čudna,
sa telom starim i sedim,
il pupovima zavijenim belim:
ja te grlim osmehom bledim
i branim.
Ja te želim.
Ruke mi drhte, ko suve grane,
sa kojih nebo jabuke pobra.
Ja ih pružam
klecajući ulicama malim,
tebi, prošla u svili ili krpi,
za san si dobra.

Samo kad me prošlosti sećaš,
i nešto novo i bolje obećaš,
rajske mi tajne nepoznate kažeš:
da hoćeš ko sestra bratu
da mi pomogneš...

Na mom se licu sve ugasi,
i đavo se javi u jednoj grimasi,
što se smeje i gadi.

Priča

Sećam se samo da je bila
nevina i tanka,
i da joj je kosa bila
topla, kao crna svila
u nedrima golim.

I da je u nama pre uranka
zamiris'o bagrem beo.
Slučajno se setih neveseo,
jer volim:
da sklopim oči i ćutim.

Kad bagrem dogodine zamiriše,
ko zna gde ću biti.
U tišini slutim
da joj se imena ne mogu setiti
nikad više.

ПРВА ЈЕЗА

Деси се: да се зачудим,
кад ме изненада растуже:
кишица плаха,
ил једна смеђа дечија глава
у коју се загледам дуже.

Деси се да се пробудим,
од ноћна близа неба плава,
и ставим руку на срце
што куца јако.

И да се тад у мислима занесем,
и осетим полако, полако:
да је младост прошла,
па се стресем.

РАСТАНАК КОД КАЛЕМЕГДАНА

Растали смо се
и сишли из града.
Као две сузе, кад напоредо кану,
са набораног лица.

На води су нас чекале лађе.
Твоја оде прва.
Моја је обилазила острва.

Седео сам погуран и црн,
пуст,
као Месечева сенка.

.ŽIVOT.....

"Sve to ne zavisi od mene.
Setim se kako beše lep,
nad vodama dubokim nekim,
kao Mesec beo,
sa lukom tankim i mekim,
jedan most.
....I, vidiš, to uteši me...
....Ne zavisi od mene....
Dosta je da tog dana...
zemlja oko mene zamiriše preorana,
ili da oblaci prolete,
malo niže,

pa da me to potrese....
Ne, ne od mene....
Dosta će biti ako, jedne zime,
iz vrta jednog zavejanog
istrči neko ozeblo, tuđe, dete ...
...i zagrlji me...."

Tin Ujević

Notturmo
Kolajna XXI

Noćas se moje čelo žari,
noćas se moje vjeđe pote;
i moje misli san ozari,
umrijet ću noćas od ljepote.

Duša je strašna u dubini,
ona je zublja u dnu noći;
plačimo, plačimo u tišini,
umrimo, umrimo u samoći.

Meni bez mene

Ure od smole cure besmisleno,
sumorni čovjek snatri bestjelesno,
sutonska strast se boji bezimeno,
a ljubav jeca, jeca bespredmetno;

I sve je danas prazno beskonačno,
a vjetar duva, duva bezutješno
na gole duše koje neprestano
ištu i grle beznadno, beskrajno.

Odlazak

U slutnji, u čežnji daljine, daljine;
U srcu, u dahu planine, planine.

Malena mjesta srca moga,
spomenak Brača, Imotskoga.
I bljesak slavna šestopera,
i miris (miris) kalopera.

Tamo, tamo da putujem,
tamo, tamo da tugujem;

Da čujem one stare basne,
da mlijeko plave bajke sasnem;

Da više ne znam sebe sama,
ni dima bola u maglama.

Svakidašnja jadikovka

Kako je teško biti slab,
kako je teško biti sam,
i biti star, a biti mlad!

I biti slab, i nemoćan,
i sam bez igdje ikoga,
i nemiran, i očajan.

I gaziti po cestama,
i biti gažen u blatu,
bez sjaja zvijezde na nebu.

Bez sjaja zvijezde udesa,
što sijaše nad kolijevkom,
sa dugama i varkama.

- O Bože, Bože, sjeti se
svih obećanja blistavih,
što si ih meni zadao.

O Bože, Bože, sjeti se
i ljubavi, i pobjede,
i lovora, i darova.

I znaj da Sin tvoj putuje
dolinom svijeta turobnom
po trnju i po kamenju,
od nemila do nedraga,
i noge su mu krvave,
i srce mu je ranjeno.
I kosti su mu umorne,
i duša mu je žalosna,
i on je sam i zapušten.
I nema sestre ni brata,
i nema oca ni majke,
i nema drage ni druga.
I nema nigdje nikoga
do igle drača u srcu
i plamena na rukama.

I sam i samcat putuje

pod zatvorenom plaveti,
pred zamračenom pučinom,
i komu da se potuži?

Ta njega niko ne sluša,
ni braća koja lutaju.
O, Bože, žeže tvoja riječ
i tijesno joj je u grlu,
i željna je da zavapi.
Ta besjeda je lomača
i dužan sam je viknuti,
ili ću glavnom planuti.

Pa nek sam krijes na brdima,
pa nek sam dah u plamenu,
kad nisam krik sa krovova!
O Bože, tek da dovrši
pečalno ovo lutanje
pod svodom koji ne čuje.

Jer meni treba moćna riječ,
jer meni treba odgovor,
i ljubav, ili sveta smrt.

Gorak je vijenac pelina,
mračan je kalež otrova,
ja vapim žarki ilinštak.

Jer mi je mučno biti slab,
jer mi je mučno biti sam
(kada bih mogo biti jak,
kada bih mogo biti drag)
no mučno je, najmučnije
biti već star, a tako mlad!

Prognanik

Sivo je nebo u tuđini,
na mozak pada dim Londona,
ljubav je moja u daljini,
i pjesma ptica, slava zvona.
Sedam je međa do moga kraja
i sedam straža mojoj kući,
i čeka zmaj pred dveri raja,
i možda će mi srce pući.
Al nikom neću reći zimu
u grudima, otkrit srce jadno,
potužit ću se tek na klimui reći da je ovdje
hladno.

Otkuda dolazi večer

Otkuda dolazi večer nego iz tamnih kuća.
Večer se skriva u škripavim ormarima.
Slabo se povjerava domarima.
I večer je sablast kao sjena pruća.

Otkuda dolazi zima nego iz hladnih soba.
Zime ne biva u vjetru i snijegu.
Ona je u brigama što se iz bora legu.
Zima dolazi iz jeze u duši roba.

Odakle dolazi patnja nego iz traženja.
Patnja je zrelo voće puno važenja.
U njoj su uvijek svježja traženja.
I patnja biva od nesnalaženja.

Odakle dolazi smrt nego iz pitanja.
Ona je sa zvijezda a zvijezde u vinskoj kupi.
I smrt je križ, a križ zaplet crta kupi.
A naša smrt probija iz skitanja.

Odakle dolaze magle nego iz pjesama.
Magle su tlapnje što su sišle samo
iz baruština sanja što jasno ne znamo,
nisu magle oštri mlaz iz česama.

Odakle idu večer, sjena, patnja, smrt i magla?
One idu iz nevida našem vidu,
one idu iz ponora prema svijetlom bridu,
one idu iz praznine drumom zadnjem zidu.
Idu.

IGRAČKA VJETROVA

Pati bez suze, živi bez psovke,
i budi mirno nesretan.
Tašte su suze, a jadikovke
ublazit neće gorki san.
Podaj se pijanom vjetru života,
pa nek te vije bilo kud;
pusti ko listak nek te mota
u ludi polet vihor lud.
Leti ko lišće što vir ga vije
za let si, dušo stvorena.
Za zemlju nije, za pokoj nije
cvijet što nema korijena.

Antun Gustav Matoš

Utjeha kose

Gledao sam te sinoć. U snu. Tužnu. Mrtvu.
u dvorani kobnoj, u idili cvijeća,
na visokom odru, u agoniji svijeća,
gotov da ti predam život kao žrtvu.

Nisam plako. Nisam. Zapanjen sam stao
u dvorani kobnoj, punoj smrti krasne,
sumnjajući da su tamne oči jasne
odakle mi nekad bolji život sjao.

Sve baš, sve je mrtvo: oči, dah i ruke,
sve što očajanjem htjedoh da oživim
u slijepoj stravi i u strasti muke,

U dvorani kobnoj, mislima u sivim.
samo kosa tvoja još je bila živa,
pa mi reče: Miruj! U smrti se sniva.

NOTTURNO

Mlačna noć; u selu lavež; kasan
Čuk il netopir;
Ljubav cvijeća miris jak i strasan
Slavi tajni pir.
Sitni cvrčak sjetno cvrči, jasan
Kao srebren vir;
Teške oči sklapaju se na san,
S neba rosi mir.
S mrkog tornja bat
Broji pospan sat,
Blaga svjetlost sipi sa visina;
Kroz samoću, muk,
Sve je tiši huk:
Željeznicu guta već daljina.

Arsen Dedić

Okus soli

Sa okusom mora, sa okusom soli
na usnama žarkim, u kosi i koži,
ti si došla iz vode da se pružiš kraj mene,

došla si tu, praćena suncem.

U okusu mora, u okusu soli,
ti nosiš gorčinu svih onih stvari
što sam volio davno i izgubio negdje,
svega onog što traje daleko od nas.

Ovo vrijeme i dani što prolaze lijeno
ostavljaju okus soli na usni,
ti skačeš u vodu, pa me ostavljaš samog
tu na pijesku i suncu da te ponovo gledam.

A kada se vratiš, ja te pustim da padneš
u naručaj pijeska i u moje ruke,
a onda te ljubim sa okusom mora,
sa okusom soli i okusom sna...

Tebi je lako

Tebi je lako reći - idem,
jer tamo nisi bila.
Tebi je lako pružiti ruku,
jer još nisi odlazila.
Tebi je lako reći - zbogom
i da je sve to šala.
Tebi je lako, jer ništa ne znaš;
još se nisi rastajala.

Tebi je lako, a ja već znam:
kada se te stvari dese,
svatko kad ode ostavi trag,
a dio života odnese.

Tebi je lako reći - idi
i ni za čim ne žali.
Tebi je lako, jer si dijete -
jer te nisu ostavljali.

Kad Sam Te Vidio

Kad sam te vidio bilo mi je jasno,
odaje te nešto, ti ne nosiš sreću,
a znao sam što tražim i da takvu neću.
Kad sam te vidio bilo mi je jasno,
a kad sam te poljubio – već je bilo kasno.

Kad sam te vidio znao sam što gubim,
ne daju se tako ponos i sloboda,
al' ne gase tu vatru ni vino ni voda.

Kad sam te vidio znao sam što gubim,
al' kraj mene si zaspala – kako da te budim.

Kad sam te vidio u trenu sam znao
otećeš mi blago, a malo mi dati,
sve što mi je sveto sa tobom će pasti.
Kad sam te vidio u trenu sam znao,
al' već sam te dodirnuo – već sam život dao.

Kad sam te vidio bilo mi je jasno,
pomoći mi neće razum ni iskustvo,
a poslije svega samo nevolja i pustoš.

Kad sam te vidio bilo mi je jasno,
a kad sam te poljubio – već je bilo kasno.

Kuca pored mora

Raznesene valima i vjetrom
tu su tople rusevine ljeta
na rubu napustenog mora
i jednog izgubljenog svijeta

Niceg nema, niceg nema
od tebe, od mene

Ostala je samo prazna kuca
malo stvari ljetovanja naseg
na stolu novine jos leze
sa nekim datumima jula
Nasa ljubav sad se rusi
kao pjescana kula
a jos sam uvijek ovdje
jos zagledan u more

Na vratima vile u kojoj tuga spava
a kise su se slile u cvjetove agava
i ljetu je kraj

Od vremena poezije i mira
ostala je samo prazna kuca
u noci okrenuta moru
sad cekta ljubavnike nove

Niceg nema, niceg nema
od tebe, od mene u njoj

BROD S MOJIM IMENOM

Kad me u vreći s topovskom kuglom
spustite u bezdan, u vodu
nek ne nosi ulica moje ime
dajte ga nekom brodu
pa da nastavim one pruge
koje sam činio prije
po bezimenim uvalama
Srednje Dalmacije
Neka tuda vječno luta
i nikad sidro ne spušta
brod s mojim imenom
kao prokleta duša
Boljima dajte aleje
i dajte trgove njima
ja ne mogu zamisliti - više
nikada na Kornatima
Nek ima moje ime
trabakul, tender, bracara
važno mi je da plovim
važna mi je nevera
i da mi pokazuju pute
u beskraju i tmici
moji mrtvi prijatelji - danas svjetionici

Dobriša Cesarić

Breze na ulici

Kraj bijelih breza svakog dana
ja prođem srca razdragana.
(Oduvijek ima tajnih veza
između pjesnika i breza.)

Od čega dršćete, vi breze?
Od slatkih slutnja ili jeze?
Zašto vam krošnja podrhtava
i onda kada vjetar spava?

Na ulicu, med svijet što viče,
ko da ste izašle iz priče.
Nježne, treperave i čiste
baš kao prva ljubav vi ste!

Jedne noći

Te noći pisah sjedeć posve mirno,
da ne bih majci u susjednoj sobi

škripanjem stolca u san dirno.

A kad mi koja ustrebala knjiga,
sasvim sam tiho išao po sagu.
U svakoj kretnji bila mi je briga
da staricu ne probudim dragu.
I noć je tekla spokojna i nijema.

A tad se sjetih da je više nema.

Ljubav

Od naše ljubavi i sreće,
gle, zvijezde su večeras veće;

A šum što dopire iz grada,
nije l ko pjesma vodopada?

O, to je polet u visinu!
Srca nam zamiru i ginu.

U ljubavi bih s tobom, draga,
nestati htio ja bez traga.

Pjeni se more

Uzdišu vali
--Pjeni se more--
Pred njim smo mali
--Pjeni se more--
Pljuskanjem budi čeznje i žudi godina ludih
--Pjeni se more--
Što me to boli?
--Pjeni se more--
Da l me još voli?
--Pjeni se more--
Sve što imadoh ljubavi dadoh, poražen padoh
--Pjeni se more--

U suton

U suton, kada prve zvijezde
i prve gradske lampe sinu,
kad ljubavnik o dragoj sanja,
a pijanica o svom vinu —
Ja tiho hodam pored kuća
u kojima se svjetla pale;
Sva zla, i nevolje, i sumnje

najednom budu posve male.

I smiješim se u meki suton,
od zapaljenih zvijezda svečan,
i osjetim dubinu svega,
i da je život vječan — vječan.

"Balada iz predgradja"

....I lije na uglu petrolejska lampa
Svjetlost crvenkastožutu
Na debelo blato kraj staroga plota
I dvije, tri cigle na putu.
I uvijek ista sirotinja uđe
U njezinu svjetlost iz mraka,
I s licem na kojem su obično brige
Pređe je u par koraka.
A jedne večeri nekoga nema,
A moro bi proć;
I lampa gori,
I gori u magli,
I već je noć.
I nema ga sutra, ni preksutra ne,
I vele da bolestan leži,
I nema ga mjesec, I nema ga dva,
I zima je već,
I sniježi...
A prolaze kao i dosada ljudi
I maj već miriše -
A njega nema, i nema, i nema,
I nema ga više...
I lije na uglu petrolejska lampa
Svjetlost crvenkastožutu
Na debelo blato kraj staroga plota
I dvije, tri cigle na putu.

Aleksa Šantić

Veče na školju

Pučina plava spava,
prohladni pada mrak.
Vrh hridi crne trne

zadnji rumeni zrak.

I jeca zvono bono,
po kršu dršće zvuk;
S uzdahom tuge duge
ubogi moli puk.

Kleče mršave glave
pred likom boga svog -
Ištu. Al' tamo, samo
ćuti raspeti bog.

I san sve bliže stiže,
prohladni pada mrak,
vrh hridi crne trne
zadnji rumeni zrak.

Na žalu

Izronio mesec. Ovde blizu seke,
Oseća se miris kadulje i smreke.
Prostrlo se more kô svileno platno,
I u noći spava providno i zlatno.
Jedna lađa sporo površinu reže.
Stari ribar tegli za krajeve mreže;
I na mekom sjaju, kao srma čista,
u širokoj pređi lov obilni blista.
S tornjem, u pristranku, malo selo ćuti.
Tiho. Svrh stene se krug meseca žuti.

I OPET MI DUŠA SVE O TEBI SANJA

I opet mi duša sve o tebi sanja,
I kida se srce i za tobom gine,
A nevjera tvoja daleko se sklanja,
Kao tavni oblak kad sa neba mine.
I opet si meni čista, sjajna, vedra,
Iz prizraka tvoga blaženstva me grijū,
Pa bih opet tebi panuo na njedra
I gledô ti oči što se slatko smiju.
Tako vita jela koju munja zgodi
Još u nebo gleda i života čeka,
I ne misli: nebo da oblake vodi
Iz kojih će nova zagrmiti jeka...
1896.

Hljeb

arobrod spreman. More se koleba.
Pošljednji plamen na zapadu trne;
Suton se rađa i s jesenjeg neba
Polako pada na hridine crne.
Paluba puna. Ruke uzdignute
Pozdrave šalju i rupcima mašu.
U mnoštvu ovom vidim čeljad našu,
Naslonili se na pervaz pa ćute...
Zemljaci moji, dokle ćete, dokle?
„Tamo daleko! Jer nas usud prokle
I na nas pade tvrda tuča s neba...“
A zar vam nije zavičaja žao?
„Žao je, brate... Bog mu sreću dao...
No hljeba nema... Zbogom! Hljeba... hljeba...“

Branislav Petrović

Kad te ostavi onaj koga voliš

Kada te ostavi onaj koga voliš.
Kada te ostavi onaj koga voliš.
Kada te ostavi onaj koga voliš.
Kada te ostavi onaj koga voliš.

Prvo osetiš jedno ništa
Prvo osetiš jedno ništa.
Prvo osetiš jedno ništa.
Prvo osetiš jedno ništa.

Zatim osetiš jedno ništa.
Zatim osetiš jedno ništa.
Zatim osetiš jedno ništa.
Zatim osetiš jedno ništa.

Idem da prošetam. Idem da prošetam.
Idem da prošetam. Idem da prošetam.
Gde ćeš po kiši? Gde ćeš po kiši?
Gde ćeš po kiši? Gde ćeš po kiši?

Ja volim kišu. Ja volim kišu.
Ja volim kišu. Ja volim kišu.
Ponesi kišobran. Ponesi kišobran.
Ne treba mi kišobran. Ne treba mi kišobran.

Pa idi onda kad si luda.

I šetaš i šetaš i šetaš i šetaš
I šetaš i šetaš i šetaš i šetaš
I šetaš i šetaš i šetaš i šetaš
I šetaš i šetaš i šetaš i šetaš
I svi gledaju kako šetaš

I kisneš i kisneš i kisneš i kisneš
I kisneš i kisneš i kisneš i kisneš
I kisneš i kisneš i kisneš i kisneš
I kisneš i kisneš i kisneš i kisneš

I već ti je bolje i već ti je bolje
I već ti je bolje i već ti je bolje
I već ti je bolje i već ti je bolje
I već ti je bolje i već ti je bolje

Ne boli te ništa ne boli te ništa
Ne boli te ništa ne boli te ništa
Ne boli te ništa ne boli te ništa
Ne boli te ništa ne boli te ništa

Ne boli ništa

Samo malo ništa

Ne, nije to ljubav

Malo smo se gledali,
malo smo se smejali,
malo smo pričali,
i malo se ljubili.
Ne, nije to bila ljubav!

Mislio si da te nisam volela,
mislila sam da me nisi voleo
ipak:
rastanak je nekako čudno bolelo!

PISANO NA SOPSTVENOM
KARDIOGRAMU

Putovanje srca
kroz munje
kroz lađe
padanje srca niz urvine uma
poniranje srca u sunce što zađe
iza zavičajnih bregova i šuma

dogovor srca sa tamnim noćima
sporazum srca sa pčelama
nesporazum srca sa sopstvenim moćima
o srce srce probodeno strelama!

OTVORIO SI PROZOR

Otvorio si prozor
I seljanka koja prolazi
Smeši ti se
Dah blaženstva
Kao posle teške bolesti
Kao kotarica šumskih jagoda
Osvaja te
Samo onaj koji zemlju obdelava
Koji se razume u semena
Krilo večne tajne
Dodirno je
Koji poznaje govor kiše
Koji zamuckuje kad govori

Kako Ana Rešava Ukrštene Reči

Kakve su njene namere kad sve druge sahranjuje
samo mene oživljava?

Ima li, Ana, stvarnog razloga da tako lepo spava?

Priznajem Pesnika, al znam:
niko ne može žešće da opravda vazduh od njene
tamne kože.

Kad Ana plače!
(o ne lažem vas) to je lepše od voća! Od kiše!
Od... rakova na žaru!
Od... čega god hoćete!
Od ptice u galopu!
Pa nisam ja valjda vica radi prokockao celu
evropu!

A kad se svlači!
Slobodan i proklet prisustvujem (a ne znam kako
da preživim)
najvećem čudu u svetlosti!
Zaklinjem se:
da bih tebe ogrejao Ana, zapalio bih i svoje kosti.

Kad lađu crta! Kad ječam seje!
Kad objavljuje rat! Kad se smeje!
Kad školjke hrani! Kad se prehladi u lovu!
Kad čita magnet! Kad kupi haljinu novu!
Kad pije pivo! Kad iznenada dođe!
Kad ljubi proleterske vođe!

Kad je moja desna ruka! Kad je grčka azbuka!
Kad sanja cveće! Kad NEĆE!

Sećanje na Nepojmljivog Dečka uvek će moći
vatru da zameni:
zato su mi oblaci zeleni, pa zeleni!
Pa rumeni!

Pa kad se vokali spoje!
Dragi Bože, usijane glavurde moje!

Ja mogu na njenoj usni da spojim more s
cvetovima!
Mogu u njenoj državi da budem referent za kišu!
Mogu pod njenim prozorom da imitiram dunav,
il neke druge vulkane,
mogu da se zakunem u sve što imam i nemam,
da svet postoji zbog Ane.
Kakve su njene namere kad sve druge sahranjuje
samo mene oživljava?
Ima li Ana stvarnog razloga da bude tako lepa
kad spava?

I cvetovi i puževi i Englezi svi već znaju:
ona poljupcem može od svake bolesti da izleći!
Ali ja nju naj, naj, naj volim kad spaja svetlosti,
kad rešava ukrštene reči.

Ona to izvodi kao da se igra!
A mani izgleda kao da svet stvara!
Ko Vergilijev najmlađi konj:
u jednoj ruci drži svet, a drugom ga osvetljava!
Traži se, na primer, reč, koja može vodu da pije,
samu sebe da izgovara, da gori, da leti, i da
spava.
Neka reč koja nije kao ostale reči:
reč koja ume da rešava ukrštene reči!

Tada nastaje mala drama:
voda otiče za svojim obalama...
Ana naga, na mom dlanu, večnost osmišljava!
(A mogla bi, baš nju briga da se razboli ili da
spava.)

I dok je tako opasnu držim u zagrljaju
reči se, reči se same rešavaju!

Kakve su njene namere kad sve druge sahranjuje
samo mene oživljava?

Što se bar ne pokrije kad spava!?

ЗАПИС О ЦРТАЧУ Драгану Лубарди

Он црта овцу (мотив из непостојећег
завичаја),
И сваким потезом (коврца руна!) себе са
смрћу спаја.
Црта Глисту, штакра (који му раскида снове),
Линија свака, и невидљива, веже га у окове.
Цртај, спасавај се, у гомили сам си,
Сам себе оптужи, приведи, ухапси.
О наша света браћо, изгорела на ломачи!
Уметник је јак, јак, али је црв јачи, јачи.
Нацртај НИШТА. Без главе, муда, без ичега.
НИШТА је отац цртежа. Мајка свега.
ПОГЛЕДАЈ КАКО ПЛАЧЕ РУКА ОНОГ
СТАРЦА.
Рече изненада, једном, код „Коларца“.
И заиста; из Руке која чашу узне
Као златне бубе потекоше сузе.
Лако је открити ватру у пепелу
Лако је открити ватру у пепелу –
ЈА ПРВИ ОТКРИХ ДА ЦВЕТ МРЗИ ПЧЕЛУ!
Ја сам помоћу тајних електрода
ПРВИ установио о чему размишља вода!
О ЧЕМУ СИЈА СУНЦЕ – То сви
земљорадници
знају:
ЈА САМ ПРОНАШАО КРАЈ У БЕСКРАЈУ!
ЈА САМ САЗНАО ЈЕДНОГ ДАВНОГ МАЈА,
ДА БЕСКРАЈ БОЛУЈЕ ОД КРАЈА!
И више од тога:
ЈА САМ УЗ ШОЉУ ЧАЈА,
ОТКРИО ДА КРАЈ ПАТИ ОД БЕСКРАЈА!
Пријатељ, диван, из понорног чела,
просипа звезде на банатска села!
И више од тога:
ЈА САМ У БАНАТУ
СВОЈУ ЛУДУ ГЛАВУ НАШАО У БЛАТУ.

Desanka Maksimović

Po rastanku

Reci mi sad, kada već prošlo je sve:
časi bolni i dani dragi, lepi;
kad novi bol se starom bolu smeje;
od reči tvojih kad duša ne strepi, –
reci, da l' te je moja
tuga bolela
nekad, kad sam te mnogo,
mnogo volela?
Reci mi sad, kada me ne voliš više;
kad ti se prošloj ruga nova sreća;
i kad se dani koji nekad biše
duša ti samo, kad me vidiš, seća –
reci, da l' te je moja
radost bolela
jednom, kad nisam više
tebe volela?

II

Nekad sam bila dobra i mlada
i poverljiva i puna nada,
nekada pre,
ti si mi tada reći mog'o
beskrajno mnogo, o kako mnogo
sa reč i dve.
Spokojni bili su dani moji,
a ti si srcu mi prvi koji
beše drag,
pa iza svega što si mi rek'o
katkad surovo, kadkad meko,
ostao je trag.

Sad srce moje nije tiše:
već manje volim, a znam više
nego pre;
već sad mi ne bi reći mog'o
onako dosta, onako mnogo
sa reč i dve.
I kad bi danas prišao meni
i hteo reći davno rečeni'
buditi draž,
u srcu mome šaptao bi neko:
da sve što si mi ikada rek'o,
bila je laž.

III

O, kad bi znao ti kako je meni
što neću više smeti
ni u proleće kad trava zeleni,
ni kada cveta leti,
doći ti sutonom dok tuga raste.

O, kad bi znao ti kako je duši
kad zadnje drveće mre
i zadnje lišće žalosno pevuši
što neće moći kao pre
reći ti svoje jesenje plašnje.
O, kad bi znao ti šta srce skriva
kad oko zalud traži.
O, kad bi znao ti kako jednolik biva,
bez boje i bez draži,
svaki dan kad te videla nisam

KIŠA

Ti kišu voliš, evo kiša pada.
Ne čini li Ti se, blage uspavanke,
što bi ih s najdražih usta hteo čuti,
glasovi o kojim uvek sa žudnjom snevaš,
po svoj vasioni da su razasuti?

Ne čini li Ti se da najsladi snovi
u suze teku pretvoreni mnoge?
Ne čini li Ti se, negde kao plima
nečija nežnost prema Tebi raste,
i prosipa se tu pred Tvoje noge?

Ne čini li Ti se, neko tiho zove:
dođi k meni, dođi, dođi.
Ne čini li Ti se da govore kapi,
da odjekuju svi prostori suri:
požuri k meni, požuri, požuri.

Ne čini li Ti se, bezbroj nekih grla
nečijim mekim glasom umiljatim
da Ti govori:
patim, patim, patim.
Ne čini li Ti se, pljusak milovanja
o kojim se u najtišim časovima sanja
da lije sa svih grana i oluka,
buja po gradskim pločnicima golim,
i da glas neki toploga prizvuka
šumori odasvud:
volim, volim, volim.

Ne čini li Ti se, u naletu jačem
neko ko dugo je suze uzdržav'o
da sad ih lije i bolje mu biva?
Ne čini li Ti se, odasvud se sliva,
odasvud roni:
plačem, plačem, plačem.

Ne čini li Ti se, mada sunca nema,
lepota neka kako sviće svuda
o kojoj si sanjao od postanja?
Ne čini li Ti se da govore kapi,
da čuješ iz njih topla obećanja:
dogodiće se čuda, čuda, čuda.

SREĆA

Ne merim više vreme na sate,
ni po sunčevom vrelom hodu
dan mi je kad njegove se oči vrate
i noć kad ponovo od mene odu.

Ne merim sreću smehom, ni time
da li je čežnja moja od njegove jača;
sreća je meni kad bolno ćutim s njime
i kad nam srca biju ritmom plača.

Nije mi žao što će života vode
odneti i kaplju moga življenja;
sad neka mladost i sve neka ode;
on je stao kraj mene pun divljenja

TRAŽIM POMILOVANJE ZA...

NESHVAĆENE

tražim pomilovanje
za neshvaćene
koji ne umeju da premoste
ni kapilarskih razdaljina
do majke i sina,
do svakodnevnih stvari proste;
za one koji ostaju strani
rukama što ih drže u naručju,
suncu pred kojim se sve razdani,
sobnoj, kao košulja bliskoj, tami.
za sopstvene duše tamničare,
za radosti svojih trovače,
za one što viču kad im se plače,
kad u nežnosti greznu,
što uhode sebe kao tuđina,
za puškarnice srca njina,
za svačiju dušu zatvorenu
i opreznu.

Duško Trifunović

Ima nešto u tom što me nećeš

Ima nešto u tom što me nećeš,
ostavljaš mi vremena za druge,
vidim kako veselo obljećeš
kao leptir oko moje tuge.
Ima nešto u tom što me nećeš,
nesto čemu ni sam ne znaš ime,
sve što kažeš na šalu okrećeš,
a sve znači - ne zaboravi me.

Ima nešto u tom što me nećeš,
od te laži načisto umrjeću...
Ima nešto u tom što me nećeš,
i u tome što ja tebe neću...

МОЛИТВА ПОСЛИЈЕ МАСАКРА

Зар на твоје очи боже
Зар у твојој дому боже
Зар над твојом силом боже
Више силе бити може
Зар си и ти на то спао
Да се светиш на слабоме
Зар се ниси нагледао
Ужаса у вијеку својој
Сигурно си и сам био
Надом нашом изненађен
Па нам леђа сад окрећеш
Над животом нашим згађен
Слушај задњу да ти каже
Човјек који вјечно страда
Ухапшен си и ти боже
Свијетом неко други влада

ПОПЛАВА

Пукла равница а пукла брана па нема о што
да удари вал...
Вода ко хорда – хорда ко хорда...
Мрси се густе ивик црни се пусти шљивик
уз воду узводно врбе се вуку
голе и беле као да слазе тополе газе
дигнутих руку
за њима јаблан један жури
свијен у струку...
Већ грца грмље већ шкрипи храст
још мајка бира смер још плачем ја
још сусед псује псује још сунце на нас сја...

Пливају видре пливају даске пливају краве
лети вика кружи птица плива пласт
на њему рода за њима кров са крова зов...
и виче ко човек и кликће ко ждрал. ..
А нема о шта да удари вал...
Небо вода – вода хорда...
Пукла равница а пукла брана па нема о што
да удари вал.

Марија и bravarija

Posle rada
posle crne bravarije
pozivam te kod Marije:
došla nova pevačica
u naš vrt
u duhovnu našu baštu
u fabrički prehrambeni restoran.
Velika je kako čujem
ko Rusija
a prosta ko Pasavina
i ko druge proste zemlje.
A žensko je
kako čujem
sva je žensko
a sva naša.
Hajde sa mnom
da dišemo blizu nje.
Muzika je moćno sredstvo
za jedinstvo nepismenih
Ponesi svu municiju
kako čujem
odlično zna
kako se pali barut
i kako se gasi žed.
Nije važno kako peva
već kako joj srce kuca
i kako joj lice sija
kad mi svoju zapevamo
njoj u čast.

Ђура Јакшић

Kroz maglu

Kao kroz sivu maglu
što samo sine zrak,
a gušći oblak dođe,

da veći bude mrak.

I ona samo sinu,
da opet dođe hlad,
da veća tama bude,
da veći bude jad.

Staze

Dve preda mnom staze stoje:
Jedna s cvećem, druga s trnjem;
Gvozdene su noge moje:
Idem trnju da se vrnem.

Ja ustupam cveća staze
kojima je noga meka;
Nek po cveću žene gaze,
a trnje je za čoveka!

Što ne piješ

Što ne piješ vino,
k'o što si ga pio?
Dosad sam ga pio,
sad sam ostavio.

Što si tužno tako
zabrinuto seo?
Jer sam sve do jako
bio preveseo.

Što ne igraš kolo,
ono srpsko lako?
Jer sam ti obol'o
vrlo, vrlo jako.
Što ti j' čelo mlado
u bore sabrato...?
- Sinoć mi je zlato
grobnici predato..

Ivo Andrić

Jesenji predjeli

Lagana magla i blede nebo
I puno želja.

A poljem, kud je polegla trava,
Ko dašak nečijeg sna da leži,
tanana rosa.
Noćas je tu prenoćila jesen.

Lagana magle i blijedo nebo
I malo dima.
Vrh starih kuća. Izgleda kao
Da im to poslednji dah života
lebdi nad njima,
I stare kuće umiru tiho.

Lagana magla i blijedo nebo
I malo nade.
Noć

Nad mojom kućom zvezdan strelac bdije,
Urla vetar ledenom vedrinom,
led prozore veze. Promuko toranj
negde neke sate bije.

Nad mojim logom podrhtava vetar
iz daleka, pun mraka i jeze.

Noći su kao crne kraljice
s krunama od zore.

Studen strah obilazi.

Davno ognjevi krila saviše. Spava
zemlja. Sjaj na gorama.

Zvezde plamsaju. Vetar razgara
nesane oči, pune šale i poruge.

Na moru

Galeb i oblak,
Ponad jugova mora mutna sjaja;
Zelena im je voda krila orosila.

Dođoše dani s vlažnim snom u skutu.
Nabreko lišaj na stijeni koju bije
Val bez prestanka; u njemu gasnu
Glasovi vrelih dalekih cesta
Koje me zovu.

Sjećanja, žene, vesele vatre!
Oktobar zatvara pute, prosipa jezu po kosi.

Na sivom nebu vrh beznadne vode brode

galeb i oblak.

II

I rumen je oblak zgasno
Večeras niko nije sa mnom pošô
na taman i dalek put.
Tek, u dnu neba putuje rub mora
oštar i hladan
ko mač, i misô na kaznu.
Veo

Hladno zvezdano nebo,
zapejano more i severni vetar.

Sam ne znam pravo gde sam,
kud bih, ni koga čekam
u ovoj noći.

Okrenuh leđa pučini, sporo odmičem
sve dalje u kopno.
Ali kad god se okrenem, vidim:
tamo, ivicom mora,
vitka i bela žena ide.
I stanem i gledam kako
njen veo vetar nosi.
Ne brzo, ne visoko,
ali sve dalje od mene.

Koračam još kao da idem...

Koračam još kao da idem
nečem u susret, gledam i mislim,
a preda mnom su sve same neminovnosti,
bez izlaza, bez odlaganja.

Kamen koji može samo
da tone.
Zavesa koja se svega jednom spušta,
a nikad ne diže.
Priča o ptici za koju se zna jedino
da je odletela.

Života nema, smrt ne dolazi.
Neshvatljiva, duga, nepodnošljivo duga,
ljudska sudbina.

Ni bogova ni molitava...

Ni bogova ni molitava!
Pa ipak biva ponekad da čujem
Nešto kao molitven šapat u sebi.

To se moja stara i večno živa želja
Javlja odnekud iz dubine
I tihim glasom traži malo mesta
U nekom od beskrajnih vrtova rajskih,
Gde bih najposle našao ono
Što sam oduvek uzalud tražio ovde:
Širinu i prostranstvo, otvoren vidik,
Malo slobodna daha.

Jovan Dučić

ДУША

Zašto plačeš, draga, svu noć i dan ceo:
Izgubljena sreća još je uvek sreća!
I taj jad u duši što te na nju seća,
to je jedan njezin zaostali deo.
Ne daj mutnoj suzi na sumorno oko:
Sreća nikad ne mre, ni onda kad mine.
Taj eho kog jedva čuješ iz daljine,
to još ona zbori u tebi duboko-
U samotne noći, kad žalosno šume
reke pune zvezda, gore pune sena...
Do sluha ta pesma ne dopire njena,
no duša je sluti, čuje i razume...

SNEVAJ

- ili refren -

Snevaj, da uvidiš da prolazni snovi
još najbliže stoje postojanoj sreći;
Da ne pitaš nikad, zašto jadi ovi,
a ne koji drugi, a ne koji treći.
Ljubi, ljubi silno, uvek istovetan,
u ljubavi samo ti ćeš jasno znati:
Kako malo treba da se bude sretan,

i sto puta manje da se večno pati.
I umri, da spaseš verovanje čisto,
da si kad god stao pred istinom golom:
i da u životu nisi jedno isto
jednom zvaо srećom, a drugi put bolom.

ПЕСМА ЖЕНИ

Ti si moj trenutak i moj san
i sjajna moja reč u šumu
i samo si lepota koliko si tajna
i samo istina koliko si žudnja.
Ostaj nedostižna, nema i daleka
jer je san o sreći više nego sreća.
Budi bespovratna, kao mladost.
Neka tvoja sen i eho budu sve što seća.
Srce ima povest u suzi što leva,
u velikom bolu ljubav svoju metu.
Istina je samo što duša prosneva.
Poljubac je susret najlepši na svetu.

Od mog priviđenja ti si cela tkana,
tvoj plašt sunčani od mog sna ispreden.
Ti beše misao moja očarana,
simbol svih taština, porazan i leden.

A ti ne postojiš, nit' si postojala.
Rođena u mojoj tišini I tami,
na Suncu mog srca ti si samo sjala
jer sve što ljubimo - stvorili smo sami.

ПОЕЗИЈА

Мирна као мрамор, хладна као сена,
Ти си бледо тихо девојче што снева.
Пусти песма других нека буде жена,
Која по нечистим улицама пева.
Ја не мећем на те ђинђуве са траком,
Него жуте руже у те косе дуге:
Буди одвећ лепа да се свиђаш сваком,
Одвећ горда да би живела за друге.

Буди одвећ тужна са сопствених јада,
Да би ишла икад да тешиш ко страда,
А чедна, да водиш гомиле што нагле.
И стој равнодушна, док око твог тела,
Место китњастог и раскошног одела,
Лебди само прамен тајанствене магле.

Jovan Jovanović Zmaj

Ne sme nam umreti

Подем, клецнем, идем, застajавам,
šetalicu satu zadržavam,
jurim, bežim, ka' očajnik kleti,
zborim reči, reči bez pameti:

"Ne, ne sme umreti!"

Vičem Bogu: Ona je još mlada!

Vičem pravdi: Ona se još nada!

Anđelima: Vi joj srca znate!

Vičem zemlji: Ona nije za te!

Niotkuda nema mi odjeka...

Vičem sebi: Zar joj nemaš leka?...

Idem, stanem, ka' očajnik kleti,

opet zborim reči bez pameti:

"Ne sme nam umreti!"

Idem, stanem, pa mi klone glava
nad kolevkom gde nam čedo spava.

Čedo s' budi, pa me gleda nemo;

Gledamo se, pa se zaplačemo;

Pa i njemu, ka' očajnik kleti,

zborim reči, reči bez pameti:

"Ne sme nam umreti!"

Laza Kostić

Među javom i med snom

Srce moje samohrano,
ko te dozva u moj dom?
neumorna pletisanko,

što pletivo pleteš tanko
među javom i međ snom.

Srce moje, srce ludo,
šta ti misliš s pletivom?
k'o pletilja ona stara,
dan što plete, noć opara,
među javom i međ snom.

Srce moje, srce kivno,
ubio te živi grom!
što se ne daš meni živu
razabrati u pletivu
među javom i međ snom!

Ej, pusto more

Ej, pusto more! Ej, pusti vali!
Ponosni beljci, srcani zdrali!
Vi mi svu moju radost prenete,
I opet zato umorni neste!
Koji je od vas blazeni djoga
Sto j' odn'o morem dragana moga?
Il' nije jedan toliko sretan?
Pena vas bela sve poduzela,
Svi ste ga valjda trkom preneli;
Zato ste besni, konjici beli!
Al' da vas pustim na pleca gojna
Tugu kad draga izgubi vojna,
Taj teret ne bi preneti pregli,
Svi bi k'o janjci morem pogleli,
Tuga bi moja u more pala -
Al' bi i mene sobom odzvala!

Santa Maria della salute

Oprosti, majko sveta, oprosti,
što naših gora požalih bor,
na kom se, ustuk svakoj zlosti,
blaženoj tebi podiže dvor;
prezri, nebesnice, vrelo milosti,
što ti zemaljski sagreši stvor:
Kajan ti ljubim prečiste skute,
Santa Maria della Salute.

Zar nije lepše nosit' lepotu,
svodova tvojih postati stub,
nego grejući svetsku lepotu

u pep'o spalit' srce i lub;
tonut' o brodu, trunut' u plotu,
đavolu jelu a vragu dub?
Zar nije lepše vekovat' u te,
Santa Maria della Salute?

Oprosti, majko, mnogo sam strad'o,
mnoge sam grehe pokaj'o ja;
sve što je srce snivalo mlado,
sve je to jave slomio ma',
za čim sam čezn'o, čemu se nad'o,
sve je to davno pep'o i pra',
na ugod živu pakosti žute,

Santa Maria della Salute.

Trovala me je podmuklo, gnjilo,
al' ipak neću nikoga klet';
štagod je muke na meni bilo,
da nikog za to ne krivi svet:
Jer, što je duši lomilo krilo,
te joj u jeku dušilo let,
sve je to s ove glave sa lude,
Santa Maria della Salute!

Tad moja vila preda me granu,
lepše je ovaj ne vide vid;
iz crnog mraka divna mi svanu,
k'o pesma slavlja u zorin svit,
svaku mi mahom zaleči ranu,
al' težoj rani nastade brid:
Šta ću od milja, od muke ljute,
Santa Maria della Salute?

Ona me glednu. U dušu svesnu
nikad još takav ne sinu gled;
tim bi, što iz tog pogleda kresnu,
svih vasiona stopila led,
sve mi to nudi za čim god čeznu',
jade pa slade, čemer pa med,
svu svoju dušu, sve svoje žude,
— svu večnost za te, divni trenute!
— Santa Maria della Salute.

Zar meni jadnom sva ta divota?
Zar meni blago toliko sve?
Zar meni starom, na dnu života,
ta zlatna voćka što sad tek zre?
Oh, slatka voćko, tantalskog roda,
što nisi meni sazrela pre?
Oprosti meni grešne zalute,
Santa Maria della Salute.

Dve se u meni pobiše sile,
mozak i srce, pamet i slast.
Dugo su bojak strahovit bile,
k'o besni oluj i stari hrast:
Napokon sile sustaše mile,
vijugav mozak održa vlast,
razlog i zapon pameti hude,
Santa Maria della Salute.

Pamet me stegnu, ja srce stisnu',
utekoh mudro od sreće, lud,
utekoh od nje — a ona svisnu.
Pomrča sunce, večita stud,
gasnuše zvevde, raj u plač briznu,
smak sveta nasti i strašni sud.
— O, svetski slome, o strašni sude,
Santa Maria della Salute!

U srcu slomljen, zbunjen u glavi,
spomen je njezin sveti mi hram.
Tad mi se ona od onud javi,
k'o da se Bog mi pojavi sam:
U duši bola led mi se kravi,
kroz nju sad vidim, od nje sve znam,
zašto se mudrački mozgovu mute,
Santa Maria della Salute.

Dođe mi u snu. Ne kad je zove
silnih mi želja navreli roj,
ona mi dođe kad njojzi gove,
tajne su sile sluškinje njoj.
Navek su sa njom pojave nove,
zemnih milina nebeski kraj.
Tako mi do nje prostire pute,
Santa Maria della Salute.

U nas je sve k'o u muza i žene,
samo što nije briga i rad,
sve su miline, al' nežežene,
strast nam se blaži u rajski hlad;
starija ona sad je od mene,
tamo ću biti dosta joj mlad,
gde svih vremena razlike čute,
Santa Maria della Salute.
A naša deca pesme su moje,
tih sastanaka večiti trag;
to se ne piše, to se ne poje,
samo što dušom probije zrak.
To razumemo samo nas dvoje,
to je i raj u prinovak drag,

to tek u zanosu proroci slute,
Santa Maria della Salute.

A kad mi dođe da prsne glava
o tog života hridovit kraj,
najlepši san mi postaće java,
moj ropac njeno: „Evo me, naj!
“ Iz ništavila u slavu slava,
iz beznjenice u raj, u raj!
U raj, u raj, u njezin zagrljaj!
Sve će se želje tu da probude,
dušine žice sve da progude,
zadivice svetske kolute,
zvezdama ćemo pomerit' pute,
suncima zasut' seljanske stude,
da u sve kute zore zarude,
da od miline dusi polude,
Santa Maria della Salute.

Konstantin Simonov

ČEKAJ

Čekaj me, i ja ću sigurno doći
samo me čekaj dugo.
Čekaj me i kada žute kiše
noći ispune tugom.
Čekaj i kada vrućine zapeku,
i kada mećava briše,
čekaj i kada druge nitko
ne bude čekao više.
Čekaj i kada pisma prestanu
stizati izdaleka,
čekaj i kada čekanje dojadi
svakome koji čeka.
Čekaj me, i ja ću sigurno doći.
Ne slušaj kad ti kažu
kako je vrijeme da zaboraviš da te nade lažu.
Nek povjeruju i sin i mati
da više ne postojim,
neka se tako umore čekati
i svi drugovi moji,
i gorko vino za moju dušu
nek piju kod ognjišta.
Čekaj. I nemoj sjesti s njima,
i nemoj piti ništa.
Čekaj me, i ja ću sigurno doći,
sve smrti me ubiti neće.
Nek kaže tko me čekao nije:

Taj je imao sreće!
Tko čekati ne zna, taj neće shvatiti
niti će znati drugi
da si me spasila ti jedina
čekanjem svojim dugim.
Nas dvoje samo znat ćemo kako
preživjeh vatru kletu,
naprosto, ti si čekati znala
kao nitko na svijetu.

Matija Bećković

Kad dođeš u bilo koji grad

Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad
ako taj grad slučajno bude Valjevo
gde sam i ja došao
doći ćeš putem kojim si morao doći
koji pre tebe nije postojao
nego se s tobom rodio
da ideš svojim putem
i sretneš onu koju moraš sresti
na putu kojim moraš ići
koja je bila tvoj život
i pre nego što si je sreo
i znao da postoji
i ona i grad u koji si došao.
Kad dođeš u bilo koji grad
odakle bilo
iz Veljeg Dubokog ili Kolašina
ili niotkud sasvim svejedno
kad odeš od svoje kuće
bilo kuda
samo da što pre odeš
i dođeš u bilo koji grad
recimo u Valjevo
kad god da dođeš
doći ćeš vrlo kasno
jer se dugo putuje
dok dođe u tvoj život
i tu se zauvek zaustavi
ona koja je prema tebi krenula
iz velike daljine
odnekud iz Ruskoga Jerusalima
sa Kavkaza iz Pjatigorska
u kome nikad nije bila
i zvala se kako se zvala
recimo Vera Pavladoljska
i izgledala kako je izgledala
kako više niko na svetu ne izgleda.

kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
jer gradovi su uvek daleko
i u njih se dolazi iz daljine
a svako putovanje se oduži
jer svi misle jedino o povratku
mada povratka nema
a ko god odluči da putuje
mora krenuti jednog dana
a kad god krene
krenuće u ono doba
u koje uvek neko kreće
od kuće obično u nedelju
kad si i ti krenuo
a kad god je nedelja
najčešće si u nekom drugom gradu
a u kojemu god budeš
recimo u Valjevu
biće to jedini grad
u kome si oduvek bio
a čim si čuo njeno ime
i pre nego što si je sreo
oduvek si je znao
i voleo već vekovima.

Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad
ako taj grad slučajno bude Valjevo
doći ćeš korakom koji dvostruko odjekuje
tvojim i batom još nekoga
ko s tobom putuje
i glas mu ide po vetru
u dan neobičan za to doba godine
da ni sam nećeš biti siguran
ni koji je to grad
ni koje su tvoji koraci
samo ćeš poznati onaj glas
koji ne ide po vetru
nego se javlja u tebi
u dan neobičan za to doba godine
kad nije ni bilo vreme da budeš u Valjevu
u koje si došao kao neznanac
ne znajući nikoga
ni grad ni Veru Pavladoljsku
ni da se zavole najviše
oni što se znaju najmanje.

Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad

svet će postati uspomena na nju
i neće biti ni jednog mesta na zemlji
gde te neće sačekivati
ni ogledala u kojem je nećeš videti
ni plave kose koja nije njena
ni oblaka bez njenog svilenog osmeha
zapamtio je prostor
gora i voda
onakvu kakvu si je prvi put video
u bilo kojem gradu
recimo u Valjevu
u Karađorđevoj ulici
između Pošte i Suda
i evo nailazi ono doba godine
ili tvoga života
kad su sve žene ona
i nose njenu glavu
ali ni jedna celu
a ona živi nepoznata među ljudima
odmara se od tebe i svoga imena
ali ma gde živela i ma ko bila
znaćeš da je to ona
i da ne može biti niko drugi
jer nikog drugog na tvome svetu nema.

Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad
recimo u Valjevo
okružiće te deca kao svakoga pridošlicu
i u celom gradu nećeš poznavati nikog
jer su svi otišli
i s tim bi se nekako pomirio
ali niko se ne vraća
sve je gotovo a još nikoga nema
niti ima čvrstih obećanja
da ćemo se ponovo sresti
i to je ono što najviše zabrinjava
pa ipak čovek nije manje nego voda
pa voda ne umire
niti je smrt nešto
što se na svetu događa prvi put
i da živimo hiljade godina
prošle bi kao jedna
jer godine su tu da dođu i odu
ali sve što je njino
nije Vera Pavladoljska
koja ti je dala što ni sama nije imala
i uvek bila pomalo u oblacima
i u njih se konačno preselila
ali dok iko ikom čita ovu pesmu

ona se rađa sve svilenijeg osmeha
i nema ništa sa grobljem i smrću.

Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad
sve će ti biti odnekud poznato
kao poljubac već davan nekome
u grad ko zna koji
kad dođeš ko zna kad
i ko zna otkud
iz Veljeg Dubokog ili niotkud
sasvim svejedno
sve će biti isto kao da nisi dolazio
i da uopšte ne postojiš
jer providenje ne žuri
i ništa ne zaboravlja
i ne fali mu ni mašte ni ideja
da sve poveže i ispuni
kao što je pisano
samo ti ne bi bio isti
i ništa ne bi bilo kao što jeste
da je moglo biti kao što nije
jer postoji samo jedan grad
i samo jedan dolazak
i samo jedan susret
i svaki je prvi i jedini
i nikad pre ni posle nije se dogodio
i svi gradovi su jedan
delovi jednoga jedinoga grada
grada nad gradovima
grada koji si ti
prema kome svi idu
da se sretnu sa sobom
dobro je što si došao
da se u to uveriš baš u Valjevu
i sretnoš Veru Pavladoljsku
a čim si je video
oduvek si je voleo
i unapred oplakivao rastanak
koji se zbilo pre nego što si je sreo
jer postoji samo jedan grad
i samo jedna žena
i jedan jedini dan
i jedna pesma nad pesmama
i jedna jedina reč
i jedan grad u kome si je čuo
i jedna usta koja su je rekla
a po svemu kako su je izgovorila
znao si da je izgovaraju prvi put
i da možeš mirno sklopiti oči

jer si već umro i već vaskrsnuo
i ponovilo se ono što nikad nije bilo.
Kad dođeš u bilo koji grad
a u bilo koji grad se dolazi vrlo kasno
kad dođeš vrlo kasno u bilo koji grad
ako taj grad slučajno bude Valjevo
gde sam i ja došao
doći ćeš putem kojim si morao doći
koji pre tebe nije postojao
nego se s tobom rodio
da ideš svojim putem
i sretneš onu koju moraš sresti
na putu kojim moraš ići
koja je bila tvoj život
i pre nego što si je sreo
i znao da postoji i ona
i grad u koji si došao.

Ogledalo

Kad smo oslobodili Beograd
odvedoše nas u crkvu Ružicu
Da se pričestimo.
Ali pop ne da pričesnu užicu
Dok se ne ispovedimo.
Mene upita
Jesi li ubio
Jesam
Rekoh
A on
Vojniče
Što si to učinio?
Stuštio se na mene ubilac
Iznakažen
Zapaljene glave
Ispamećen
Isplažen
Krvnikovim očima me gledao.
Mora da sam tako
I ja sam izgledao.
Pucao sam
Kao u ogledalo.
Do sad sam mislio
Da sam ga ubio.
Ali čim sam ovamo ukročio
Uvideh da otad on živi u meni
I da je ovde u crkvi Ružici
Iz mojih usta i progovorio.

Da se nikad ne sazna
Ko je koga ubio.

Богородица Тројеручица

Ја ти не дођох, брза помоћнице,
Да би ми одсечену шаку замирила,
Нити да те носим кући, Свемоћнице,
Да би завађену браћу измирила...

Ишчупане су ми руке из рамена,
Кућа раскућена, а браћа поклана,
Па сиђох до свог најдоњег камена
Да себе тражим, Мајко са три длана.

Једино овде, Царице небеса,
На мом језику се моли без застанка,
И не лаже ништа, и не једе меса,
И осам векова пости без престанка.

И кад би ми земљу и језик збрисали,
Све, сем ове стопе на којој сад стојим,
Знам: Још се из људи нисмо исписали,
А док тебе има да и ја постојим.

Milan Rakić

Iskrena pesma

O, sklopi usne, ne govori, ćuti,
ostavi misli nek se bujno roje,
i reč nek tvoja ničim ne pomuti
bezmerno silne osećaje moje.
Ćuti, i pusti da sad žile moje
zabrekću novim, zanosnim zivotom,
da zaboravim da smo tu nas dvoje
pred veličanstvom prirode; a potom,

Kad prodje sve i malaksalo telo
ponovo padne u obicnu čamu,
i život nov i nadahnuće celo
nečujno, tiho potone u tamu,
Ja ću ti, draga, opet reći tada
otužnu pesmu o ljubavi, kako
čeznem i stradam i ljubim te, mada
u tom trenutku ne osećam tako.

I ti ćeš, bedna zeno, kao vazda
slušati rado ove reči lažne,
i zahvalićeš Bogu što te sazda,
i oči će ti biti suzom vlažne.
I gledajući vrh zaspalih njiva
kako se spušta nema polutama,
ti nećeš znati šta u meni biva,
da ja u tebi volim sebe sama.

Miroslav Mika Antić

Belo

Nebo. Nebo. Sreće dosta.
U proleću po drveću
od meseca kikot osta.
Ej umreću!
Ej umreću ispod granja
kraj zaspale vodenice
za devojke, milovanja, pletenice.

Ej, umreću od daljina,
od mladosti i od snage,
za krčage pune vina, za krčage...
Pa da se pije, da se smeje,
da se peva preko njiva,
sav od sunca po ustima ispolivan.
Da me čekaš ispred kuća,
da razvežeš ruke zrele,
oči bi se od svanuća razbolele.
Razbolele i opile
da se smejem do bolesti.
Ej, da mi je niz aprile tebe sresti.
Ej, da mi je da izludim,
a bagrenje rascvetano.
Ej da mi je golih grudi,
sa košuljom poderanom.
Ej, da mi je da te ljubim
slab do ropca, jak do krika,
kad zabele zdravi zubi harmonika.
Ej, da mi je u proleću u milion vrelih boja.
Ej, umreću bos po cveću, samog sebe razboleću.
Ej! devojko dušo moja.

Besmrtna pesma (skraćeno)

I Ako ti jave: umro sam
a bio sam ti drag,
možda će i u tebi odjednom
nešto posiveti.

Na trepavicama magla.
Na usni pepeljast trag.
Da li si ikad razmišljao
o tome šta znači živeti?

Ko sneg u toplom dlanu
u tebi detinjstvo kopni.
Brige...
Zar ima briga?
Tuge...
Zar ima tuga?

Po merdevinama mašte
u mladost hrabro se popni.
Tamo te čeka ona lepa,
al lukava duga.

I živi!
Sasvim živi!
Ne grickaj kao miš dane.
Široko žvaći vazduh.
Prestiži vetar i ptice.

Jer svaka večnost je kratka.
Odjednom nasmejani
u ogledalu nekom
dobiju zborano lice.

Odjednom: na ponekom uglu
vreba poneka suza.
Nevolje na prstima stignu.
Godine postanu sivlje.
Odjednom svet, dok hodaš
sve više ti je uzan
i osmeh sve tiši
i tiši
i nekako iskrivljen.

Zato živi, al sasvim!

.....

II

A onda, već jednom ozbiljno
razmisli šta znači i umreti
i gde to nestaje čovek.

Šta ga to zauvek ište.

Nemoj ići na groblja.
Ništa nećeš razumeti.
Groblja su najcrnji vašar

i tužno pozorište.

.....

III Ako ti jave: umro sam,
evo šta će to biti.

Hiljade šarenih riba
lepršaće mi kroz oko.
I zemlja će me skriti.
I korov će me skriti.

A ja ću za to vreme
leteti negde visoko.
Upamti: nema granica,
već samo trenutnih granica.
Jedriću nad tobom u svitanja
niz vetar klizav ko svila.
Razgrtaću ti obzorja,
obrise doba u povelju
i prizore budućnosti
lepotom nevidljivih krila.

.....

Zar misliš da moja ruka,
koleno,
ili glava,
mogu da postanu glina,
koren breze
i trava?
Da neka malecka tajna,
il neki treperav strah
mogu da postanu sutra
tišina,
tama
i prah?
Znaš, ja sam stvarno sa zvezda.
Sav sam od svetlosti stvoren.
Ništa se u meni neće
ugasiti ni skratiti.

Samo ću,
obično tako,
jedne slučajne zore
svom nekom dalekom suncu
zlatnih se očiju vratiti.

.....

IV

.....

Ako ti jave: umro sam,
ti znaš – ja to ne umem.
Ljubav je jedini vazduh
koji sam udisao.
I osmeh jedini jezik

koji na svetu razumem.

Na ovu zemlju sam svratio
da ti namignem malo.
Da za mnom ostane nešto
kao lepršav trag.

Nemoj da budeš tužan.

Toliko mi je stalo
da ostanem u tebi budalast,
čudno drag.

Noću kad gledaš u nebo,
i ti namigni meni.
To neka bude tajna.

Uprkos danima sivim,
kad vidiš neku kometu
da vidik zarumeni,
upamti: to ja još uvek
šasav letim i živim.

Kiša

Kiša...

Kiša...

Krupna kiša...

Sva su mokra leđa krova.

Treba uzeti na nišan gorak šapat jasenova.

Kad na usnu i u šaku kane tuga u razdanja,
mudrost je u sivom mraku naći zlatne prste
granja.

Kiša...

Kiša bičevima krovove pretukla riđe.

Samo jedna sreća ima.

Noćas treba da naiđe.

Nedelja

Nedelja. Nedelja. Zvona crkvena.

Plakala pesmu ćerka mamina.

S glave joj marama tekla crvena.

Kvasila obale belog ramena.

Ulica. Ulica. Lišće opalo.
Grčila vrba gole prutove.
Nebo je velikim, sivim stopalom
zgazilo krovove, ljude i puteve.

Šta se to sanjalo? Šta se to volelo?
Granje obolelo nebo dotiče.
Šta je razbolelo, šta je progorelo
taj mutni dan što poljem otiče?

Nedelja. Nedelja. Jesen crvena.
Sa praznih polja noć je nicala.
A zvona prokleta, zvona crkvena
još se kikota i naricala.

Pesma za nas dvoje

Znam, mora biti da je tako:
Nikad se nismo sreli nas dvoje,
mada se tražimo podjednako
zbog sreće njene i sreće moje.
Pijana kiša šiba i mlati,
vrbama vetar čupa kosu.
Kuda ću? U koji grad da svratim?
Dan je niz mutna polja prosut.
Vucaram svetom dva prazna oka,
zurim u lica prolaznika.
Koga da pitam, gladan i moker,
zašto se nismo sreli nikad?
Il je već bilo? Trebao korak?
Možda je sasvim do mene došla.
Al' ja, u krčmu svratio gorak,
a ona ne znajući - prošla.
Ne znam. Ceo svet smo obišli
u žudnji ludoj - podjednako,
A za korak se mimoišli.

Da, mora da je tako.

Razglednica
- ili Serenada -

Mesec je tupom, krivom kamom
poseko jedno veče žuto.

Oprosti, bio sam skitnica samo,
pa sam u tvoje oči zaluto.

I čudno nespretno prosuo se:
Kao lopata vrelog snega,
nasmijan, izgužvane kose,
od ptica ranjav, od cveća pegav.
Oprosti, uvek moram da odem.
Vetrove žute jesen već plače.
Jezera-oči, što kvase vode
obale obraza za skitačem?

Uvek se biva lep na početku,
pomalo dobar, pomalo tužan...
Uvek se biva na ovom svetu
na kraju tuđ, na kraju ružan...
I uvek samo sebe imamo
i san pun želja, nedorečen.

Mesec je tupom krivom kamom
poseko jedno žuto veče.

Nepovratna pesma

Nikad nemoj da se vraćaš
kad već jednom u svet kreneš
Nemoj da mi nešto petljaš
Nemoj da mi hoćeš-nećeš.
I ja bezim bez povratka.
Nikad neću unatrag.
Sta ti znači staro sunce,
stare staze,
stari prag?
Tu je ono za čim može da se pati
Tu je ono čemu možeš srce dati.
Al' ako se ikad vratiš
moraš znati
tu ćeš stati
I ostati.
Očima se u svet trči
Glavom rije mlako veče
Od reke se dete uči
ka morima da poteče.
Od zvezda se dete uči
da zapara nebo sjajem.
I od druma da se muči
i vijuga za beskrajem.
Opasno je kao zmija
opasno je kao metak

da u tebi večno klija
i ćarlija tvoj početak.
Ti za koren
nisi stvoren
Ceo svet ti je otvoren.
Ako ti se nekud žuri,
stisni srce i zažmuri.
Al' kad pođeš - nemoj stati
Mahni rukom.
I odjuri.
Ko zna kud ćeš.
Ko zna zašto.
Ko zna šta te tamo čeka.
Ove su želje uvek belje
kad namignu iz daleka.
Opasno je kao munja
opasno je kao metak
da u tebi večno kunja
i muči se tvoj početak.
Ti si uvek krilat bio
samo si zaboravio.
Zato leti.
Sanjaj.
Trči.
Stvaraj zoru kad je veče.
Nek' od tebe život uči
da se peni i da teče.
Budi takvo neko čudo
što ne ume ništa malo,
pa kad kreneš - kreni ludo,
ustreptalo,
radoznalo.
Ko zna šta te tamo čeka
u maglama iz daleka.
Al' ako se i pozlatiš,
il' sve teško,
gorko platiš,
uvek idi samo napred.
Nemoj nikad da se vratiš.

Neverovatna morska pesma
(Uvod)

Poznajem neke kapetančine
-sve same surove morske vučine.
Nose bradurine.
Puštaju brčine.
Puštaju obrve.

Sto čuda načine.
Na sve bi načine da su muškarčine.
Sve bi da učine da su mangupčine,
da su mornarčine,
da su junačine.
Al' sve su ove kapetančine
za mene obične trice i kučine.

Osim tih kapetanskih kapetana
ima na svetu i prećih stvari.
Prvo da vidimo šta je to more.
Prvo da vidimo šta su mornari.

Ko nije plovio,
ko nije brodio,
ko se od orkanskih talasa skrivao,
taj kao da se upola rodio
i kao da je upola živeo.

I može od te polovine
komotno još malo da se skine.

Ti misliš: more je samo voda.
More je ogromna muška sloboda.

Mornari znaju: more se plavi
samo u sećanju,
samo u glavi,
samo na slici - na razglednici.
Ti misliš: more su samo lađe
i samo daleka putovanja.

More je kad čovek u sebi nađe
mudrost kako se budan sanja
i kad su dani slani i sivi.

Mudrost kako se sasvim živi.

Mornari se, u stvari, ne rađaju.
Postaju od svoje mašte najzlatnije.
Sami se od sebe sebi događaju
Svaki put čudnije... neverovatnije...
Zažmure i pogode kad da se dogode
i na kom mestu da se dogode.

Ima tu i nekih drugih nemira:
more je najmilije dete svemira.

Zvezde ga kao klinca paze
i ljube u bistro oko,
i maze,
I miluju mu kovrdže zelene
i u svetlost ga umotavaju,
I menjaju mu od vetra pelene
kad krenu u zoru da spavaju.

Sunce mu od svog najlepšeg sjaja
uz svaku obalu,
uz tvrde stene
napravi bezbroj šlengeraja
od algi zelenih i bele pene.

Oblaci što se nad njim roje
Nad kolevkom mu kroz večnost stoje.
Mlekom ga od munje i groma doje
i oko usta ga izbrljaju
šlagom od jutarnje rose svoje,
pa ga ljuljaju,
ljuljaju,
ljuljaju...

Sve su to znaci da su rođaci
more i mnogo miliona
nebeskih tornjeva,
nebeskih zvona...

Sve su to znaci da su rođaci
more i ogromna vasiona.

Možda i ne znaš:
Svi na svet dođu
sa nekom zvezdom što je pala.
More je opna kroz koju prođu
na drugu stranu ogledala.
I životu se sasvim predaju
i nebo zaborave dok ovde borave,
a u stvari se samo ogledaju
u svojoj večnosti,
u čudu nekom
blistavom,
ogromnom
i dalekom.

I misle da su na zemlji samo,
a jednako su i tu i tamo.

Šta čekaš ?
Šta gnjaviš ?
Šta metiljaviš ?
Prodaj šta imaš i kupi vreću.
Natrpaj u nju svu svoju sreću.
Baci na rame u cik zore
i put pod noge:
-pravo na more.

Isprazni džepove.
Sve živo prodaj.
Pa tome otkucaj srca dodaj.
I malo krilatih snova dodaj.
I malo promukle pesme dodaj.

Rasprodaj stvari nove i stare.
Šta čekaš ?
Idi u mornare.

Idi i vidi što su mornari
divna dečurlija i drugari.
Pojeđi s njima zalogaj hleba.
Progutaj gutljaj vode i neba.
Posrči poneku psovku slanu.
Istuširaj se u orkanu.

Postaćeš luđi od svake bure.
Postaćeš mlađi od svakog proleća.
Doživećeš za deset godina
što neko ne može za tri stoleća.

Mornari i zvezde čudesno znaju
Da večno namiguju
i večno traju.

Kad ljudi ostare - odu u penziju,
a mornar - u neku drugu dimenziju.

I kad je deda, još se ne da.
Još u daljinu čežnjivo gleda.

Do smrti, on samo sa suncem druguje.
Tone u neku meku čaroliju.
Ne vredi za njim da se tuguje.

Ne vredi suze da se proliju.

Mornar ne umire.
On mirno ode
na onu stranu neba i vode
u nešto slobodnije od slobode.

Njemu ne objasne,
njega ne uče
kako kroz svetlost da se provuče.

I niko ne može da razume
i da se seti da primeti
kako on sve to čudno ume,
kako to čini u tišini.
Duša mu pitomo zamiriše
ko maslinjaci posle kiše.
I misliš: gotovo !
Nema ga više.

A on i dalje u vetru diše.

Sad su ti jasnije mnoge stvari.
Znaš šta je more.
I mornari.

Možda bih njihove tajne prećutao
da i sam nisam svetom lutao.
Bio sam šašav od putovanja,
ogrnut daljinom kao plaštom.
Naučio sam kako se sanja
i druguje sa sopstvenom maštom.
Kad vidiš mornara,
-ne pitaj šta mu je.
Pusti ga.
On mnogo voli da samuje.
On samo trepne i - kad god hoće
stvari parčence divne samoće.

O, more surovo !
O, nebo plavo !
O, moja čvornovata mornarska glavo !
Mnogo me puta vetar šljapio,
mnogo sam gorkih bura iskapio,
ali bar sam se i sunca napio !

Sad i sam shvatam kako se hoće,

kako se želi,
kako se može
i u samoću i van samoće:
dalje od svoje tesne kože.
Sad i sam umem da se pružim.
Da sebe učinim za osmeh dužim.
Da sebe učinim za pamet dužim.
da srce svoje van sebe držim.

Srce se nema da se ima.
Srce se ima da ga daš svima.

Bori se...

Boliš me, telo moje, boliš me.
Voliš me, punjena budalo, ne voliš me, voliš me.

Otkidam latice svetlosti da te smrt manje peče.
Prolećem kao stoleće. Kao proleće ponad tebe
tečem.

Boliš me. Ne preboliš me. Razboliš me.
Razbolim te. Mrzim te. Ne prebolim te.

Gorim te. A ogoliš me. Goriš me. A ogolim te.
Volim te. Stvorim. Oborim. Ne volim. Volim te.

Otkidam lance vremena. O, veruj mi, u nas će
grunuti topovi mržnje, i u ljubav urašće.

A da li će zarasti to more ljubomore? Moli me.
Otvori se. Bori se. Borim se. Ne preboli me.

Šta sam to imao od života?

Šta sam to imao od života?
Nečiju kosu. Nečiju ruku.
I jedno srce ustreptalo.
I dva-tri osmeha tiha i prosta.
Sve je to ponekad tako malo.
Sve je to, videćeš, sasvim dosta.

Ekspres za sever

Možda niko nije umeo da te želi ovako
kao ja noćas.
Tvoje ruke bele kao samoća.
Tvoja bedra sa ukusom platna i voća.
Tvoj malo šuštavi glas.
Sa nosom dečaćki prilepljenim
uz okno vagona,
nejasan samom sebi
kao oproštajno pismo padavičara
i čudno uznemiren toplinom
kao razmažen pas,
putujem, evo, putujem,
da natrpam u glavu još neslućene predele,
da drveću poželim najlepšu noć
na svetu,
da se vrtim kao lišće,
kao vetar po travnjacima,
kao zvezde i ptice.
Da malo nemam plan.
Da imitiram klavijature,
liftove
i okean.
Da zaboravim ruku na tvom struku.
I lice uz tvoje lice.
Morao sam da izmislim da si nešto sasvim,
sasvim trajno.
Drukčije ne bih izdržao
okovan u ova usijana rebra.
Uobrazio sam da sam te već viđao
u lađarskim lengerima,
u naočarima starih prodavaca lozova
i zardalim očima limenih bogova
na seoskom raspeću.
Veče je opet nekako sumanuto sjajno,
i daljine pod mokrim zvezdama
pune su mleka
i srebra.
Morao sam da izmislim da si nešto sasvim,
sasvim beskrajno,
u ovim batrgavim noćima
što imitiraju sreću.
A o meni i ne pitaj.
Ko sam ja?
Niko.
Trava.
Kunem ti se u sve one osvetljene prozore
kojima sam zavelo na zavesama
kad sam služio u mornarici.

Ja sam rodjendan slona
i smrt mrava
na istoj slamarici.
Zaista,
ti mene tako divno ne znaš.
Hiljadu prašuma češlja kosu
u mom ušćerenom oku.
Sanjam te s tugom noćima,
kao vojnik tuđu pornografsku sliku,
U meni stanuju kapele
i noćni lokali
i neki podivljali konji
preživeli u nekom ogromnom pokolju.
U meni se dave brodolomnici
i kopna na vidiku.
Tebi ću priznati:
ja, preispoljna kukavica,
umeo sam da bivam zapanjujuće hrabar
zbog regrutskih ogledala, zbog kojih mnogi
nikada neće postati invalidi.
Pisao sam stihove da bude malo snošljivije
u muškim čekaonicama kožnih dispanzera.
Razumeo sam kako je uškopljenim bivolima,
a sa rudarima sam imao običaj
da zlonamerno ćaskam
u oblacima i okeanima.
Bio sam sve ono što bridi
i što se stidi.
Sve ono što se vidi i ne vidi u noćima.
Sve ono što se kazuje i ne pokazuje u danima.
Ja sam taj što je molio
da se izmisli takva država
u kojoj vladaju kondukteri.
Jedna država u kojoj svako može da putuje
kud god hoće.
Ja sam taj što je sklapao ruke
da se izmisli jedna odlična država
koja sanjarima od malih nogu daje penziju
i školsku decu masovno vakciniše
protiv samoće.
Sad više ništa nemam,
samo ovo srce,
ogromno,
gadno
i gladno.
Ovaj rezervat divljih bubnjeva
i hipnotisani zoološki vrt.
Pokazaću ti nilske konje moje tuge.
Zebre moje neozbiljnosti.
I majmune pijanstva.

Pokazaću ti ovo u meni
što liči na opljačkanu kockarnicu
i opljačkanu smrt.
Svi nekud odlaze.
Eno, pogledaj ih gde odlaze
kao pihtijasti zvuk zvona.
Danima nekud odlaze kao miris izmirne,
nečujni,
i na prstima.
U očima im malo glinenih perli,
i vašarskih bombona,
i malo iskrzane slame u ustima.
Niko te zaista nije želeo
ovako stravično, kao ja noćas.
Tebe sa mirisom sapuna,
mastila,
mirisom đaćkih igranki,
pokislih revera,
magle
i tramvajske zvonjave.
U mojim žilama za tebe teče
nekakva bela krv,
nešto kao čipka na tvom ramenu,
ili ukus tvojih sekutića u mojim dlanovima.
Nešto kao poljubac
između dve nečitke izgužvane stranice
nekakvog na brzinu napisanog pisma.
Ili nešto kao krv pod noktima
između dve najšarenije ponjave.
A o kiši ti nisam ni rekao:
sve mi je usne ulubila.
Malo me ljubila.
Malo ubila.
Raskoračen nad sobom,
danima sam zverao u svoju zapenjenu zenicu
kao u namirisanu kadu.
Pod kožom mi stanovala vretena.
Pod temenom mi plastovi blata
zaudarali na četiri rata.
Možeš misliti kako je bilo
kad uopšte i nisam imao brata
u tom gradu
gde su svake večeri ponovo hteli
glavu da mi ukradu.
Imao sam samo bezbroj suludih koraka
od zida
do zida.
I natrag:
od zida
do zida.

Imao sam malo tuđeg smeha i plača
nataloženog na stvari.
I onu jesen,
onu najlepšu jesen na svetu,
onu što miriše na kišu, kao Ciganka
kad žute haljine skida
i među krošnjama krvvari.
Vidiš kako ti mene divno ne znaš.
Možda ja nisam ni trava.
Možda sam samo napamet naučio trčanje
od porodilišta do spomenika
u nekoj panonskoj varoši
austrougarskog porekla.
U meni jedno nebo,
obešeno za noge,
visi kao da spava,
a to je jedino nebo koje ne ume da spava.
U meni jedno nebo visi kao zastava
od vetra strašno otekla.
Voz tutnji.
Tutnji.
Učini nešto da me bar tvoj grad
ne sretne
sa topovima samoće
ispaljenim u ova usta živa.
Nadrobi mi u grlo ptičja krila
pomešana sa hlebom.
Ne bleji vetar uzalud tako žalobno,
ružnije nego stado zatrudnelih ovaca
u zoru,
u dvorištu klanice.
Točkovi tutnje.
Tutnje.
A rebra su mi sve više
dve okrvavljene roletne
kroz koje srce šiklja
i ruke mi poliva,
kao mlaz vrele nafte
usijani vod trafostanice.

NIZ RASKRSCA NA KOJIMA SE
RASTAJEMO

Opraštamo se,
opraštamo se i strašno dugim nogama
odlazimo u svet.
Ti u svoju mladost

onuda iza fabrika,
iza pristaništa
i mosta,
niz raskršća koja se razilaze kao posvađani ljudi.
Ja u svoju mladost
onuda uz prugu,
gde trava ima ukus vode,
peska
i sunca.
Nikad više nećemo sedeti u istoj klupi
ni jedno od drugog prepisivati zadatke,
ni deliti užinu na odmoru.
Nikada se više neću smeјati tvojim olinjalim
lutkama
ni ti mom neukroćenom žvrku na temenu
za koji su me večito čupkali
oni što sede iza nas.
Nije ovo više završena samo jedna školska
godina.
Kažu:
gotovo je detinjstvo.
Jedno veliko detinjstvo danas je gotovo.
Kažu,
i svi su zajedno radosni
i kotrljaju se niz stepenice kao šaka prosutih
klikera,
i svi su smešni od zadovolјstva
kao plastelinske figure,
i svi su šareni i čudni
kao grad za vreme velikih praznika.
Samo ja znam:
nikada više,
nikada više,
nećemo se uhvatiti za ruke
ni hodati od ugla do ugla
i pokušavati uzalud da se setimo dok ćutimo
nečega vrlo važnog,
nečega toliko ogromno važnog
čega se razdvoјeni nikada više nećemo moći
setiti.

Toma Bebić

Nevera

Evo ga ovod posli triest godin,
evo ga na mul, uvik ga je snija.

Evo me ovod posli triest godin,
evo me na mul, uvik san ga snija.

Nima više Jere, stare šjore Kate,
ne vidin ni Tomu, Ive je još tot.

Ive, Ive, Ive, jema li još koga!?
Ive, Ive, Ive, živi li još iko!?

Nevera, Nevera, Nevera!... Ooooooo!...

Sićan se, bija san mlad,
tri dana moga san veslat, a ne spavat
Uzalud kad je došla nevera!
Nevera, Nevera, Nevera!... Ooooooo!...
U Italiju me bacilo more,
ukrca san se za ne prosit, pa u Čile!
Puste godine rada u rudniku!
Nevera, Nevera, Nevera!... Ooooooo!...

Evo me ovod posli triest godin,
evo me na mul, uvik san ga snija.

Nima više Jere, stare šjore Kate,
ne vidin ni Tomu, Ive je još tot.

Ive, Ive, Ive, jema li još koga!?
Ive, Ive, Ive, živi li još iko!?
Čuješ li me, Iveee ?

Oskar Davičo

Mesec i mraz

Mesec i mraz na rešetkama.
Smrt i robijaš na istoj stazi.
Pred njima Srbija, ko tama,
između dva žandara gazi.

Smrt otkida sate sa obraza.
Robija šamar za svakoga.
Sam protiv knjaza.
Sam protiv Boga.

Volovska kola u daljini.
Škripi, Srbijo, a sela piju.
Za rešetkom, na mesečini,
sam protiv svijeta.

Kola spora, sve tanji snovi,
a dugi dani u gustoj vlazi.
Nikoga nema, ej, pustolovi...
- Stisni zube i smelo gazi!

ЧИМ САМ СМЕХ УГЛЕДАО

1.
Чим сам јој угледао
врућ смех низ груди голе,
осетио сам се као
када сам бежао од школе

и био трапер и ловац
крај обала без браве
и зелен морепловац
на левом влату јаве.

2.
Очима сам је мојим
однео непознату,
да ноћу то дете дојим,
Африку ту меснату

што црта на челу мом мапу
суза и других пића
кад грлим шуму у слапу
њених мокрих мишића.

Petar Pajić
Kroz tmušu

Beše to u vreme kad me napusti volja
i kad sam, kao magla koja se vuče preko polja,
išao bez cilja gradskim ulicama
u starom kaputu i poseranim cipelama,
nikoga ne sretoh na svome putu,
videh samo nju tuđom rukom ogrnutu
ispod drvoreda, ode u veče sinje...
Starim, a srce mi osta detinje.

Gledao sam grad kako se niz obronke ruši
zavejan lišćem i svetiljkama u jesenjoj tmuši,
išao sam između šupljih i oljuštenih zgrada,
osećao mrak kako na mene pada,
čuo sam samo vetar, kao nečiju ruku preko
klavira,
kako u golim granama crnog drvoreda svira.

СРБИЈА

Ја сам био у Србији,
Србија је на робији!
Срби седе у кафани,
што пијаним што поклани.
Срби леже поред друма.
из глава им ниче шума.
А из сваке српске главе
теку мутне три Мораве.

2.
Српског вођу Карађорђа
убио је други вођа.
Место где је било клање
Срби зову Радовање.
Убијеном и убици
дигнути су споменици.
Сад се сваки Србин бије
са две своје историје.

3.
Србин само из ината
секирчетом млатне брата.
Док на гобље брат се сели
Србин сав се сневесели.
Празно му у родној кући
Не може се ни с ким тући!
Жао му је брата, свега,
и досада изједе га.

Мучни Србин досети се,
Узме штрањку - обеси се.

4.
Све су српске оранице
саме као удовице.
Нит се оре, нит се жање,
Србије је стално мање.
Лети јато црних птица
преко српских ораница.
И гробови небом лете,
пошли Срби да се свете.

5.
Из детињства видим слику:
лисица на дрваљанику.

Прелаз, забран и брвине,
Србија од храстовине.
Дувар пуко са свих страна,
А у кући сама Нана.
Нано моја ти нас спаси,
Не дај ватри да се гаси.
6.

Јесен касна, зима близу,
по тавану миши гризу.
Гавран стреса црна крила,
ограда се искривила.
Сиво небо, сиво поље,
вук у тору јагње коље.
Изнад кућног прага змија
реп уз главу у круг свија.
Док се мрак за видик хвата
Живим себи из ината.
7.

Под земљом сам ти видео лице
Србијо, земљо, небеснице.
Под земљом теку твоје Бистрице,
Под земљом звоне Грачанице.
Под земљом мач твој и штит се сија
под земљом цела земља Србија.

ПЕСНИЦИ

Поезија ће пронаћи ко ће да је пише.
Има она своје уклете дечаке
који живе у далеким местима
и у својим бедним собама.
као кад човек из очаја креше шибицу,
пале речи и бацају их напоље, кроз прозор,
и не примећујући како оне осветљавају свет.

ČAS LJUBAVI

Ветар развејава месечину,
ноћ се од месечине дими,
ти си налик младом вину,
са звездама си у рими.
Испод ватреног небеског свода
падају црвене трешње зреле,
у брдима блиста вода,

земљу пробадају беле стреле.
Ноћас је све од моје усне,
стижу плодови из самог раја,
месечина се у воћу гусне,
ноћ је прва, ноћ је без краја,
час је Љубави! Чисте ватре!
Целим телом својим је ложим,
ал она не може да ме сатре,
јер ја се ноћас у теби множим.

Vasko Popa

DALEKO U NAMA

1

Dižemo ruke
Ulica se u nebo penje
Obaramo poglede
Krovovi u zemlju silaze
Iz svakog bola
Koji ne spominjemo
Po jedan kesten izraste
I ostaje tajanstven za nama
Iz svake nade
Koju gajimo
Po jedna zvezda nikne
I odmiče nedostižna pred nama
Čuješ li metak
Koji nam oko glave obleće
Čuješ li metak
Koji nam poljubac vreba

13

Ruše se stubovi koji nebo drže
Klupa sa nama polako
U prazno propada
Zar da dovek čamimo
U kamenom ćutanju
Kroz oči kroz čelo
Reči će nam proklijati
Razbežali se dani
Zar da dovek čekamo sunce
Da nam se kroz rebra zažuti
Slušamo kako nam srca
U grlu mrtvih stubova lupaju
Istrčali smo iz grudi

14

Očiju tvojih da nije
ne bi bilo neba u
slepom našem stanu.

Smeha tvoga da nema

zidovi ne bi nikad
iz očiju nestajali.

Slavuja tvojih da nije
vrbe ne bi nikad
nežne preko praga prešle.
Ruku tvojih da nije
sunce ne bi nikad
u snu našem prenoćilo.

15
Ulice tvojih pogleda
Nemaju kraja
Laste iz tvojih zenica
Na jug se sele
sa jasika u grudima tvojim
Lišće ne opada
Na nebu tvojih reči
sunce ne zalazi

29
Ovo su ti usne
Koje vraćam
Tvome vratu
Ovo mi je mesečina
Koju skidam
Sa ramena tvojih
Izgubili smo se
U nepreglednim šumama
Našeg sastanka
U dlanovima mojim
Zalaze i sviću
Jabučice tvoje
U grlu tvome
Pale se i gase
Zvezde moje plahe
Pronašli smo se
Na zlatnoj visoravni
Daleko u nama

30
Sa tela sumrak svlačim
Dan mi je našao lice
Vetar kosu razveselio
Pogled mi začuđen lista
Senka iz sunca niče
Svet na pragu srca stoji
Opet obroncima plavim
U glas ti bistri silazim
Po našu čarobnu lampu

Kosovo polje

Polje kao svako,
dlan i po zelenila,

Mlad mesec kosi,
pšenicu selicu
dva ukrštena sunčeva zraka
slažu je u krstine.
Kos naglas čita
tajna slova rasuta po polju,

Božuri stasali do neba
služe četiri crna vetra
sjedinenom krvlju bojovnika.
Polje kao nijedno
nad njim nebo
pod njim nebo.

Padni mi samo na pamet

Padni mi samo na pamet
misli moje obraz da ti izgrebu.
Iziđi samo preda me
oči da mi zalaju na tebe.
Samo otvori usta
ćutanje moje da ti vilice razbije.
Seti me samo na sebe
sećanje moje da ti zemlju
pod stopalima raskopa.

Dotle je među nama došlo.

ОДЛАЗАК

Нисам више ту
С места се нисам померио
Али ту више нисам
Нека уђу
Нека прегледају нека претраже
Воденица у сенци ребара
Зрелу празнину меље
Опушци јевтиних снова
У пепелјари се диме
Нисам више ту
Привезан чамац њише се
На црвеним таласима
Пар незрелих речи
У облачном грлу виси
Нисам више ту

С места се нисам померио
Али сам већ далеко
Тешко да ће ме стићи

Ništarija

Ništarijo spavala si
I sanjala da si nešto
Nešto se zapalilo
Plamen se previjao
U mukama slepim

Probudila si se ništarijo
I grejala leđa
Na plamenu iz sna

Nisi videla muke plamena
čitave svetove muka
Kratkoviđa su ti leđa

Ništarijo zaspala si opet
I sanjala da si ništa
Plamen se ugasio
Muke su njegove progledale
I ugasile se i one blažene

Владислав Петковић Дис

Možda spava

Zaboravio sam jutros pesmu jednu ja.
Pesmu jednu u snu što sam svu noć slušao:
Da je čujem uzalud sam danas kušao,
kao da je pesma bila sreća moja sva.
Zaboravio sam jutros pesmu jednu ja.

U snu svome nisam znao za buđenja moć,
i da zemlji treba sunca, jutra i zore;
Da u danu gube zvezde bele odore;
Bledi mesec da se kreće u umrlu noć.
U snu svome nisam znao za buđenja moć.
Ja sad jedva mogu znati da imadoh san.
I u njemu oči neke, nebo nečije,
neko lice ne znam kakvo, možda dečije,
staru pesmu, stare zvezde, neki stari dan,

ja sad jedva mogu znati da imadoh san.

Ne sećam se ničeg više, ni očiju tih:
Kao da je san mi ceo bio od pene,
il' te oči da su moja duša van mene;
Ni arije, ni sveg drugog, što ja noćas snih:
Ne sećam se ničeg više, ni očiju tih.
Ali slutim, a slutiti još jedino znam.
Ja sad slutim za te oči da su baš one
što me čudno po životu vode i gone:
U snu dođu da me vide šta li radim sam.
Ali slutim, a slutiti još jedino znam.
Da me vide, dođu oči, i ja vidim tad
i te oči, i tu ljubav, i taj put sreće;
Njene oči, njeno lice, njeno proleće
u snu vidim, ali ne znam što ne vidim sad.
Da me vide, dođu oči, i ja vidim tad;

Njenu glavu s krunom kose i u kosi cvet,
i njen pogled što me gleda kao iz cveća,
što me gleda, što mi kaže da me oseća,
što mi brižno pruža odmor i nežnosti svet,
njenu glavu s krunom kose i u kosi cvet.
Ja sad nemam svoju dragu, i njen ne znam glas;
Ne znam mesto na kom živi ili počiva;
Ne znam zašto nju i san mi java pokriva;
Možda spava, i grob tužno neguje joj stas,
ja sad nemam svoju dragu, i njen ne znam glas.

Možda spava sa očima izvan svakog zla,
izvan stvari, iluzija, izvan života,
i s njom spava, neviđena, njena lepota;
Možda živi i doći će posle ovog sna.
Možda spava sa očima izvan svakog zla.
Pijanstvo

Ne marim da pijem, al' sam pijan često.
U graji, bez druga, sam, kraj pune čaše.
Zaboravim zemlju, zaboravim mesto
na kome se jadi i poroci zbraše.

Ne marim da pijem. Al' kad priđe tako
svet mojih radosti, umoren, i moli
za mir, za spasenje, za smrt ili pak`o,
ja se svemu smejem pa me sve i boli.

I pritisne očaj, sam, bez moje volje,
ceo jedan život, i njime se kreće;
Uzvik ga prolama: "Neće biti bolje,
nikad, nikad bolje, nikad biti neće."

I ja žalim sebe. Meni nije dano,
da ja imam zemlju bez ubogih ljudi,
oči plave, tople kao leto rano,
život u svetlosti bez mraka i studi.
I želeći da se zaklonim od srama,
pijem, i zaželim da sam pijan dovek;
Tad ne vidim porok, društvo gde je čama,
tad ne vidim ni stid što sam i ja čovek.
Pod prozorom

I sinoć sam bio pored tvoga stana.
K'o bolnik kad diše, kiša jedva teče,
lišće šušti, plače, s mokrih, crnih grana;
Sumorno i mutno spustilo se veče.

Ulica je bila pokrivena mrakom,
krovovi i kuće tonuli u tminu.
I ja sam se kret'o laganim korakom
kao čuvar mrtvih kroz aleju njinu.

Bojažljivo priđoh do prozora tvoga:
modra, bleđa svetlost na zavese pala.
Inače svud pusto, svud nigde nikoga,
samo preko lišća noć je uzdah slala.

Poz prozorom zastah. Tu sam dugo bio
i drhtao tako bez glasa i moći:
Na zid ruku stavih pobožno i ti'o,
ne mogah je dići, ne umedoh poći.

Najednom se trgoh. K'o da neko ide?
Mis'o moju preli krv mi uzrujana.
Ja bežati počeh. Da l' me kogod vide?...
I sinoć sam bio pored tvoga stana.

Radomir Mićunović

Najbolji drugar iz pazove,
ozbiljno poljuljanog zdravlja,
znao je često da me nazove,
a više se ne javlja.

Devojci čudnoj iz nedelešća
najlepše pesme sam pisao.
Anju je, u haljini od lišća,
vetar sa puta zbrisao.

Znao sam skoro sve sanjare
od Beograda do Niša

trošio s njima vreme i pare
a onda sve se stiša.

Odlaze dragi ljudi
i ostavljaju pakao,
a ja, ko dečak ludi
pevam, da ne bih plakao.

ПЕСМАМА НАД ПЕСМАМА

Месечина на дну баште,
замирис`о јасмин пусти.
А ти дође к`о из маште,
руку ми на раме спусти.
Шта је било после међу нама,
то се зове песма над песмама.

ПРИЗНАЊЕ

Могоао би у чатрљи
да станује и да проси.
Нема чега да се стиди,
јер у себи цркву носи.

ПОСЛЕДЊЕ КИШЕ

Док палим светло у сате касне,
многе ми ствари постају јасне.

Звезде се гасе. Брзају воде.
Трају тишине и непогоде.

Онда ће налет последње кише
са лица осмех да избрише.

КИШНА DEVOJKA

Ti živiš negde u oblacima i za mene te briga nije,
a ja sam pijan od tvojih suza uvek kad kiša lije.
Ti živiš negde u oblacima i dečake sanjaš druge,
a meni pripada uvek samo provala tvoje tuge.
Ti živiš negde u oblacima i svakog dana sve si
dalje,
a srce tvoje kapima kiše još mi poruke šalje.
Ja često šetam sam po kiši
u kaputu nekom bledom.
Verujem da ćeš s oblaka sići
i meni doći jednom.

Ljubivoje Ršumović
Žice oko Gračanice

Zauzdano letnje jutro
pevačice ćute
bog misao svaku utro
Žice oko Gračanice.

Sunce neće da izgreje
vazduh neće da se diše
hleb pobeg'o ispod streje
Ni mirisa nema više.

Tuga ledi kapke očne
okrupnjale sve sitnice
kako pesma da se počne
Žice oko Gračanice.

Nad Kosmetom orlušine
nesoj soju smrt nazdravlja
rane srpske i dušine
Na oltaru Pravoslavlja
Oči slepe Simonide
uz kraljevo tužno lice
iz nevida mržnju vide
Žice oko Gračanice
Tuga ledi očne kapke
monahinje Hrista slave
vapaj pravde naopake
iza sudbe bodljikave
Dani trče za životom
grabljivice nezvanice
krst ograđen divljim plotom
Žice oko Gračanice.

Enes Kišević
Otvoreni kavez

Nešto se divno dešava s nama,
osjećaš li to i sama?
U nama se pomiču neke granice
što su nas stezale godinama.
I naša ljubav, ko ptica u kavezu
kad joj otvoriš vrata,
ustreptala gleda u beskrajnu plavet,
i od ljepote strah je hvata.

Već sama pomisao da je slobodna,
da može zaparati visine modre,

kavez joj čini većim od svemira,
većim od njene slobode.

Pa to je krasno

Vani su padali pijanci umjesto snijega.
Bio je siječanj, ili januar?
Ne sjećam se više.
Pozvan u tuđi stan
sjedim u njezinoj sobi bez svjetla,
ona u opasnoj dobi,
a ja poput pijetla,
pričam joj pjesme.
Ona se divila:
bedrima, dojčkama, kukovima...
Svim svojim sokovima,
ona se divila mojim stihekima,
a ja sam pio vinjak.
I jedino što je znala reći:
- Pa to je krasno.

I meni je sve bilo jasno.
I užasno. I strašno. I žao.
I sva bih blaga dao
da mi se vrate riječi što sam joj reko,
ali bilo je već kasno.
Ona je ležala pored kamina,
i kao da se kaje,
rumena od vatre vina
plakala je.
I ne hoteći, griješila je
milujući jastuk,
misleći pritom da sam vuk
koji će skočiti,
a ja sam bio pozvan,
ako se ne varam,
u ovaj stan tek nešto popiti.
I sjedio sam potpuno miran.
Dosada je glodala tišinu.
Vatra se jarcala u kaminu...
A ona je pričala o svojoj mački,
i o ludnici u diskiju,
i o nekom crnom mladiću
koji ima kola i deset milijuna na knjižici...

I meni je sad stvarno
sve bilo jasno,
i rekao sam djevojčici:
- Pa to je krasno.
To je, zaista, krasno.

I otišao sam padajući
sa snijegom po ulici.

Ti pišeš

Ti pišeš
kako se treba igrati i igrati,
a meni kažeš:
Sakupljaj te igračke!

Ti pišeš
kako treba maštati i maštati,
a ne vidis od nosa ni bijele mačke.
Ti pišeš
o nekoj slobodnoj slobodi,
a meni:
-Mir! Tišina!' - višeš.
Ti pišeš
kako sunce dan u šetnju vodi,
a vani najobicnija noć je,
pjesniče.

Ti pišeš
o nekoj tamo sreći,
o nekoj ljubavi,
i nekom miru...
A ja i noćas sam moram leći.
Laku ti noć , pjesmo na papiru!

Vitomir Nikolić

Gimnazijalke na snijegu

...A da ih nije
onako
zimi,
njih što vječno na ljeto misle,
mi bi se proveli
kao Eskimi
- kao pingvini
smrzli bi se.

Da nije tih očiju
i tih lica
iz kojih
vječno

sunce grije...
...Gimnazijalke,
danas svakoj po petica
iz života,
ljepote
i
poezije .
Još mogu poneki osmeh da slažem

Još mogu poneki osmijeh da slažem,
poneku sreću da odglumim,
još mogu ponešto lijepo da kažem
svakome osim sebi.
Ne daju mi bolnice, brezovici,
bežanijske kose, kasindoli.
Uzalud se vraćam nekad dragoj slici,
ptici, nebu, lišću..
Boli,
boli, boli...

I krijem se tako krvav, unakažen
u zavjese svoje crne strašne kiše...
Još mogu poneki osmijeh da slažem
ali sve tiše,
tiše,
tiše...

Čija Li Si

Čija li si noćas — ko te
ljubi pijan od lepote,
i u mekoj kosi sanja
svet pun tvoga šaputanja.

Srećo moja davno prošla
kome li si dobrodošla
ove noći dok zla ciča
moju studen svetu priča,
i dok vetar grubo guši
zaostali sjaj u duši.

Čija li si noćas — čija,
kome tvoje sunce sija
kao što je meni sjalo
tako malo,
tako malo.

Dan

Ni u kakav dnevnik ovaj dan ne može,
ovo ruglo danje, malodušno, sivo,
ni kiše da se pokisne do kože,
ni vjetra, ni sunca, ničeg živog.

I to tako tinja — izvan ljudi, mlako,
niko tim ne živi. Vičem srdit vani:
Dane, đubre jedno, ne sviće se tako,
gubi se natrag pa pristojno svani ...

БОЛНИЧКИ ФРАГМЕНТИ

I

Заборавање ме, туго, друмови.
Одавно ни једног да наврати.
Бјелина ми вид умори.
СТИГОШЕ МЕ СПОРИ САТИ.
Све се свело у прозорско окно
комад неба и облак што плови.
Смрт ме гледа празнооко.
Недајте ме о друмови.

II

Прољеће иде, а она режи.
Пријети - плућа ће да искида.
Мораћу и ово прољеће да прележим
између четири бијела зида.
А напољу ће листати тополе,
кикотаће се ријека испод ива.
О, нико не зна колико прољећа боле,
кад су отета и недокучива.

III

... Како сам некад лудовати знао
с прољећа, кад плану те кише бучне.
Једном сам дивно покисао,
она - топола, ја - бор разбарушен.
А сад не могу прозор да отворим,
да уђе то славље маја пијанога ...
Можда и данас негдје гори
љепота она босонога?
Киша, киша у трави, у лишћу
шуми драга опијајућ сном.
Оздравићу, сестро, оздравићу
да бих умро киснући ко кров!

IV

Те тополе брезовачке,
те тополе
миловане погледима умирућих.
Те тополе
што ме боле
листајући и венући.
Те тополе брезовачке,

те тополе
што у сутон мукло шуме ко да јече.

Нек оголе
те тополе.

Горосјече!

Горосјече.

V

С јесени
зелени
туга у мени,
с јесени,
кад дозру дуње и регрути
и дјевојке кад се заневјесте,
с јесени
некуд ме зову цесте.
Некуд
гдје лишће никада не жути
и гдје су људи - вјечити регрути,
а дјевојке - вјечите невјесте ...
С јесени
- тако су лажљиве цесте.

VI

Ноћ. Новембар. Киша влажи, влажи...
Помрчина згуснута до крика.
У оцаку, ко да милост тражи,
вије вјетар болом бескућника.
Негдје некаква капија пјева,
с призвуком туге заборављених.
У мени нешто дозријева
чудно нешто ноћас зри у мени.

VII

Не вјерујем овој ноћи
издаће ме.
Ако само склопим очи,
ако тренем,
прикрашће се,
заклаће ме,
или ће ме удавити омчом мрака.
Не вјерујем овој ноћи,
црној,
глувој,
без корака.

Mećava

Već tri dana ne viđesmo dana,
tek pomalo u oknu zarudi,

pa se opet pripovrati tama,
pa se opet snevesele ljudi.

Nevrjeme — da ne može gore...
Sulud vjetar u prozore bije,
kao nekog da zove napolje,
da iziđe ako kurva nije.

Istočni Vestern

Pjesma je uvijek pri ruci
kao revolver o pojasu,
pa kad ti dojadi - samo povuci
i tuci, pravo u masu.
Pucaj u srca, u čela, u oči,
i ne poštedi nikoga živog,
a kad sve središ, pažljivo zakoči
i kreni polako u krčmu — na pivo.

Obezdrumljenost

Zanoćila noć u meni,
motre na me crne straže,
lik nečiji skamenjeni
gleda u me preneražen.

Nad ugarkom mjesječevim
ludo drvo zapomaže,
neki grkljan presječeni
hoće ime da mi kaže.
Trebalo nekud pobjeć s licem
ispred ove strašne jave,
ne u šake - zloknobnice
zakukaće oko glave.
Sve su skitnje odskitane,
umor pao na drum dugi.
Što me tako gledaš, dane,
kao da sam neko drugi.

Intime

Noćas tako želim da me neko voli,
pregršt nečije nježnosti mi treba;
Noćas ću sve da zaboravim i prebolim
i da se vratim u naručje neba.

Ja sam bio kafanski i više ničiji,
i bio pust i prezren - neželjen ko grobar.
Noćas bih htio sebi - dječaku da ličim
i da mi opet kažu kako sam dobar.

I opet jesen

I opet jesen
opet tutnje beskrajne kiše po Nikšiću,
i opet stare, crne slutnje,
i opet sam si, Nikoliću.
I opet neka pisma duga,
očajna pisma bez adrese,
a nigdje drage, nigdje druga,
samo ta jesen, opet jesen.
A šta ako prosviram taj metak
kroz ovo čelo neveselo,
pa onda počne sve iz početka,
život, stradanja, pa opet čelo..
A šta ako nema zaborava,
ako je to vječna igra kruga,
a šta ako tamo ispod trava
boli ova ista ljudska tuga.

НЕДЈЕЉА У ГРАДУ Н

Тумара градом недјеља,
иде од куће до куће,
ко да је случајно наљегла,
па не зна шта ће ни куд ће.
Застане испред излога,
да тобож косу поправи,
а отуд нема никога
да је бар оком поздрави.
У крчми нађе тишину,
на тргу, опет, тишина,
празнују људи празнину
и свуд је само празнина.
Тумара градом недјеља,
тек да вријеме убије;
ко да је грешком наљегла
па сад би некуд - што прије.

ОЧАЈ

Дан освану а ја - Скадар,
Зле ме силе
претвориле
у гомиле,
до темеља порушиле.

Три године тако оне
мене ломе,
а ја више нијесам кадар
да се зидам
и сурвавам
низ литице.

Гојковице,
млада Гојковице...

ПОСЉЕДЊА ПЈЕСМА

Лежим на одру, тих, упрошћен
до баналности, до горког стида.
Улазе некакве црне гошће,
понека приђе и зариди.
Около сједе. Тихо и тужно.
Старци пуше, причају, кашљу
и опраштају ми великодушно
све што се збило уз веселу чашу.
Врлине везу уз израз озбиљан
причају шале са смијешком.
(Испада, ето, да сам био диван,
смрти, моја једина грешко!)

Лежим на одру, тих, упрошћен.
Напољу сунце свакодневно сја.
Не знам да ли је ко ожалошћен
али, заиста, јесам ја.

РОЂЕНДАН

Рођендан ...
Двадесет и пета опомена
за дугујући живот.
Већ - двадесет и пета!
Како се лудо окреће ова матора планета,
као заљубљена шипарица
блесава од среће.
Окрећи се ти само, стара,
окрећи, окрећи ...

Што се тиче мене
- ја ћу само да зачепим уши,
па и послије стоте опомене,
бићу опет дужник равнодушни.
Али да платим
- не, никако!
Рађе
одлазим из овог гнијезда.
Хеј,
зауоставите планету,
ја хоћу да изађем,
идем у вјечну скитњу између звијезда.
Шта?... Нећете?..
О, има и томе лијека,
јер иако нијесам Галилеј
ни Ђордано Бруно,
ја сам човјек једног свемоћног вијека,
па знам да ће морати,
лијепим ил буном,
да падне тај јогунасти
што неда и стеже,
доста је само да неко врисне:
"Доље апсолутизам земљине теже!"
Уосталом,
већ су почела да кевћу
штенад по васиони.
Хеј,
зауоставите планету!
Чујете ли - звоним ...

ПРВИ СНИЈЕГ

Соња, изиђи да скитамо,
имам луду жељу вечерас да лутам.
Соња, изиђи и изнеси само
мало њежности испод капута.
Мало њежности, мало само,
залогај један за огромну глад.
Соња, изиђи да скитамо,
ноћас је нестварно лијеп град.

ОДМЕТАЊЕ

Није ово љубав, то се ја спасавам,
то ја бјежим, жено, теби у хајдуке,
романијо моја, пуна добрих трава
за кржаве ране и жестоке муке.
То ја бјежим, бјежим, иако знам, жено,
да већ нигдје нема ђула и зумбула,

да ме ипак чека проклето лијевно
ђе у њему бијели се кула.

СЛИКА ИЗ ДЈЕТИЊСТВА

Господе, како памтим ту слику,
како је све то живо у сјећању
- одсјекли су главу несрећнику,
а некаква је мува пала на њу.
И док је неповратно из зјеница
одлазио читав један свијет,
та је мува мирно ишла преко лица
као да се ништа догодило није.
А тамо је негдје мирисала трава,
шуморила јасен, црвкутала птица
- све је било исто, осим ова глава
са равнодушноном мувом на сред лица.
Ћутао сам дуго и док су остали
одлазили сити тог призора ратног,
неко је викнуо ШТА ЧЕКАШ МАЛИ!
НИШТА рекао сам сасвим матор.

ФОТОГРАФИЈА СА ОСМРТНИЦЕ

Када ли се насмијао
човјек што се јутрос смије
са посмртног свог плаката
ко да никад умро није.
Је ли знао добри човјек,
је ли мого и да слути,
да ће једном с тим смијехом
тако црно осванути.
Каква је то давна срећа
озарила њему лице -
да би му се наругала
јутрос с црне осмртнице.

ГРЛОМ У ПОЛИМЉЕ

Гори јесен, капљу шљиве
у првоток љут,
а ми грлом у Полимље
- нанио нас пут.
Три смо ноћи и три дана
текли као Лим
од казана до казана
- упоредо с њим.
Пјевала нам дању јесен

озлаћена сва,
а чувао ноћу мјесец
(или, можда, два?)
И данас бих тамо био
крај казана ког
да нас није разјурио
љубоморни Бог.
Гори јесен, тече шљива
у првоток љут ...
Тешко ли је из Полимља
низ тријезан пут.

БРЕТЕЛЕ СА ФАБРИЧКОМ ГРЕШКОМ

Са рамена низ мишице бијеле
сваки час склизну њене бретеле,
а сирота жена само црвени
- тешко јој, очито, а теже мени.
Док она једну с муком подиже,
друга већ клизи све ниже и ниже.
Обла рамена па би и пчела
склизнула одатле, а не бретела.
Ох, што се мучи јадна жена
да смири бретеле и рамена...
Морам је водит, па хтјела - не хтјела,
у неки сервис због тих бретела.
Јер, очигледно, њене бретеле
имају крупан фабрички фелер.
ПОЛИГЛОТА

Мој пас је рођени полиглота:
говори сто језика првокласно.
Кад тај зарежи иза плота
сви га разумију и - све им је јасно.

КОД ЈАСЕНОВЦА ПОНИРЕ САВА

Код Јасеновца
понире Сава
у понор помора,
у бездање ...
Ослушни како се
стропоштава
низ људске кости
и лобање.
С висина живота

пада ријека
и далеко се
њен јек чује
- широм свијета
и широм
човјека
тај страшни
суноврат
одјекује.
Код Јасеновца
понире Сава
у амбис човјеков
(О, таман ли је!)
па потом израња
широка и плава
дозвана душом
Славоније.

ПРОЉЕЋНА АСОЦИЈАЦИЈА

Зашто твој мали смијех
не може да се сије
по орањима црним;
да клија и зрије,
да зрни
попут пшенице?

Тада бих на слаповима мојих вена
саградио воденице
и постао млинар вјечито прашњав
од твога смијеха?

Branko Radičević
Jadna draga

Vetrić piri,
lipa miri
Ko i pre,

Vrelo žubori
po lisnoj gori
Ko i pre,
Ja sam mlada
ovde sada

Ko i pre,
Sunce bega
al` nema njega

Kao pre,
Nema sunca milenog,
nema mog.
Oj večeri, o slatko čekanje,
o vi, noći, moji beli dani,
o vi, dani, a sa dva sunašca,
de ste jako, de je zlato moje?
Plači, travo, zapevaj, slavuju,
zlato moje zemljica pokriva!
Mili Bože, podigni oluju,
sred me srca gromom udri živa!
Reka njega krije sad i tama,
šta ću ovde ja na svetu sama!

Kletva
Zelena je trava,
moma na njoj spava,
vijar vetar pirnu,
u suknju joj dirnu,
suknjica se širi
a nožica viri,
ao nono bela,
voda te odnela
pa – meni donela!
?
Nikad nije vito tvoje telo
ruka moja mlada obavila,
ni s` u tvoju usnicu upila
moja usna ikad, čedo belo!
Tio veče ko da te donelo
sred anđela sa božija krila,
uma s` divno meni pojavila,
uma divnu veče te odnelo.
Sam ostado sa suznijem okom,
sam tu samcit na svetu širokom,
sam sa noći tavnom, al` bez sanki,
sunce milo, al` bez bela danki,
na te mislim, dušo, bez prestanka!
Veče beše, al` ne beše kasno,
.....

Branko Miljković

Ljubav poezije

Ja volim sreću koja nije srećna,
pesmu koja miri zavađene reči,
slobodu koja ima svoje robove
i usnu koja se kupuje za poljubac.

Ja volim reč o koju se otimaju dve slike
i sliku nacrtanu na očnom kapku iznutra,
cvetove koji se prepiru sa vremenom
u ime budućih plodova i prolećne časti.

Ja volim sve što se kreće
jer sve što se kreće -
kreće se po zakonima mirovanja i smrti.
Volim sve istine koje nisu obavezne.

Ja volim jučerašnje nežnosti,
da kažem svome telu "dosta",
i da sanjam bilje,
prste, oči, sluh
drugačije raspoređene u šumi

Pesma za moj 27. rođendan

Vise mi nisu potrebne reci, treba mi vreme;
Vreme je da sunce kaze koliko je sati;
Vreme je da cvet progovori, a usta zaneme;
Ko lose zivi zar moze jasno zapevati!
Verovao sam u san i u nepogodu,
U dve noci bio zaljubljen nocu,
Dok jug i sever u istome plodu
Sazrevaju i cvokocu.
Sanjajuci ja sam sve praznike prespavo!
I grom je pripitomljen pevao u staklu.
Ne rekoh li: vatru vrati na mesto pravo,
A poljupcu je mesto u paklu.
I hlebovi se pod zemljom skoluju;
Ja bih se zeleo na strani zla tuci;
Pa ipak, po milosti istorije,
Povracajuci i ja cu u raj uci.
Za prijatelje proglasio sam hulje,
Zaljubljen u sve sto peva i skodi.
Dok mi zvezde kolena ne nazulje
Molicu se poboznoj vodi.

Zamorena pesma

Oni koji imaju svet
Neka misle šta će sa njim
Mi imamo samo reči
I divno smo se snašli u toj nemaštini
Utešno je biti zemlja
Ponosno je biti kamen
Premudro je biti vatra
Pobožno je biti ništa
Prljav od suviše opevane šume
Pesnik peva uprkos poeziji
Bez srca, bez nasilja i bez žara
Kao reč koja je prebolela muziku
Sloboda je zastarela
Moje pravo ime čeka da umrem
Ptico iza sunca usred rečenice
Kojom nasilnički ljubimo budućnost
Sve izgore: to je praznik
Poslušni pepeo
Brašno ništavila
Pretvara se
Iza mojih leđa u šugavog psa
Ispred mene u žar-pticu
Govori mi istinu iza leđa
Grlice
Ti si pravi naglasak umrle nežnosti
Načini zoru od našeg umora
Miris je vreme koje je posedovao cvet
Al nerek kaže
kasno
je
Necvet kaže
noć je
Neptica kaže
plam
je
A je kaže nije
Na to ptica opsuje
Cvet kaže to je pakao
Prava reč se još rodila nije

Svest o pesmi

Mene ničega više nije stid.
Klonu sunce preko svega. Željen plod
pun je noći. Glas što sebe sanja, zid
otkri u daljini gde zazidan mi brod.
U tom zidu čuvam svoju gordost, pevam
iz te zazidanosti lepše no na slobodi.

Otkud ta moć da sebi odolevam,
a ne odoleše vinogradi rodni!
Je li to čudna želja da se živi
bez sebe? Želja za pesmom bez pesnika?
Od prošlosti i zaborava vreme što se divi
izdajstvu moga zaustavljenog lika?

Da li to znači reći promeni: neću!
I ostaviti pesmu da se sama menja?
Pokloniti sebe životinjama i cveću
i snagu svoju dati gladi crnog korenja?

U ovoj noći mene nije stid
što pevam iz zida lepše no na slobodi.
Sunce mi u peti bridi. Blešti zid
na kraju puta što nikud ne vodi.

Lauda

Najlepše pevaju zablude. O, vali,
Rimuje se more! Tad smo na žal pali.
Malo je imena ispisanih na vodi.
Svi puze il lete, al malo ko brodi
Gordijim morem opasnoj slobodi.
Dan je u sebi noć, a sunce pali.

Izgubi put ako putovanju smeta.
Ah što je lepo i opasno: cvet radi cveta!
Posveti gorkoj zvezdi uvrh leta
Lekoviti rečnik bilja u uvali.

Kroz potajne gore goren lek ti je
Da zemlju zemljom ljubiš vek ti je.
Al ako je u oči poljubiš nek ti je
prozračan poljubac ko prazni kristali.

Poeziju će svi pisati

San je davna i zaboravljena istina
koju više niko ne ume da proveri
sada tuđina peva ko more i zabrinutost
istok je zapadno od zapada lažno kretanje je
najbrže
sada pevaju mudrost i ptice moje zapuštene
bolesti
cvet između pepela i mirisa
oni koji odbijaju da prežive ljubav
i ljubavnici koji vraćaju vreme unazad
vrt čije mirise zemlja ne prepoznaje
i zemlja koja ostaje verna smrti

jer svet ovaj suncu nije jedina briga
ali jednoga dana
tamo gde je bilo srce stajace sunce
i neće biti u ljudskom govoru takvih reči
kojih će se pesma odreći
poeziju će svi pisati
istina će prisustvovati u svim rečima
na mestima gde je pesma najlepša
onaj koji je prvi zapevao povući će se
prepuštajući pesmu drugima
ja prihvatam veliku misao budućih poetika:
jedan nesrećan čovek ne može biti pesnik
ja primam na sebe osudu propevale gomile:
ko ne ume da sluša pesmu slušace oluju
ali:
hoće li sloboda umeti da peva
kao što su sužnji pevali o njoj

Kritika metafore

Dve reči tek da se kažu dodirnu se
I ispare u nepoznato značenje
Koje s njima nikakve veze nema
Jer u glavi postoji jedna jedina reč
A pesma se piše samo zato
Da ta reč ne bi morala da se kaže
Tako reči jedna drugu uče
Tako reči jedna drugu izmišljaju
Tako reči jedna drugu na zlo navode
I pesma je niz oslepljenih reči
Ali je ljubav njihova sasvim očigledna
One žive na račun tvoje komotnosti
Sve su lepše što si nemoćniji
A kad iscrpeš sve svoje snage kad umreš
Ljudi kažu: bogamu kakve je taj pesme
pisao
I niko ne sumnja u reč koju nisi rekao

Uzalud je budim

Budim je zbog sunca
koje objašnjava sebe biljkama
zbog neba razapetog između prstiju
budim je zbog reči koje peku grlo
volim je ušima
treba ići do kraja sveta i naći rosu na travi

budim je zbog dalekih stvari koje liče na
ove
ovde
zbog ljudi koji bez čela i imena prolaze
ulicom
zbog anonimnih reči trgova budim je zbog
manufakturnih pejzaža javnih parkova
budim je zbog ove naše planete koja će
možda
biti mina u raskrvavljenom nebu
zbog osmeha u kamenu drugova zaspalih
između
dve bitke
kada nebo nije bilo više veliki kavez za
ptice
nego aerodrom
moja ljubav puna drugih je deo zore
budim je zbog zore zbog ljubavi zbog
sebe zbog
drugih
budim je mada je to uzaludnije negoli
dozivati
pticu zauvek sletelu
sigurno je rekla: neka me traži i vidi da
me
nema
ta žena sa rukama deteta koju volim
to dete zaspalo ne obrisavši suze koje
budim
uzalud uzalud uzalud
uzalud je budim
jer će se probuditi drukčija i nova
uzalud je budim
jer njena usta neće moći da joj kažu
uzalud je budim
ti znaš da voda protiče ali ne kaže ništa
uzalud je budim
treba obećati izgubljenom imenu nečije
lice
u pesku

Pohvala svetu

Ne napuštaj me svete
Ne idi naivna lasto

Ne povredite zemlju
Ne dirajte vazduh

Ne učinite nikakvo zlo vodi
Ne posvađajte me sa vatrom
pustite me da koračam
Prema sebi kao prema svome cilju
Pustite me da govorim vodi
Da govorim zemlji
I ptici koja živi od vazduha
Glas moj ispružen kao živac
Pustite me da govorim
Dok ima vatre u meni
Možda ćemo jednom moći
Da to što kažemo dodirnemo rukama
Ne napuštaj me svete
Ne idi naivna lasto

Beda poezije

Reci mi nesto što je šuma
Reci mi nešto što je more
Ko zna šta je to što treba reći
Bos i gorak potucaš se od reči do reči

Vatra gorča od dima
Pod čelom ti gori
Ona će ti pribaviti mnoge počasti
Ako ne sagoriš pre vremena

Ali ako budeš hteo
Da učiniš stvarnim tuđe reči
Da pohvališ tuđe srce
Onda ćeš zažaliti što si pesnik
Jer pesma se ne piše ona se živi
Pesma nije pesma ako nije radosna
Ko nikad nije pohvalio tuđe srce
Taj se predao na milost i nemilost rečima

Branko

Noć ispod zemlje razveselim
Izraste vetar u nežnu biljku
iz tog podzemlja gde svetiljku
i pticu nikad da doselim
Nepronađene proplanke krvi
i peščano podne sam odbolovo
al topli hleb tvog imena još mrtvim
ptico među predelima, Stražilovo

zemljo preko moga zaspalog uma
dok list po list umire šuma

Dete sakriveno u jednom poljupcu pati
sutra rođeno. O nek se vetar s biljkama
izmotava
Neka se kamenje pred nevidljivim
raskršćem
uspava
Samo da l će na skeletu osmeh moj
prepoznati?

EPITAF

Za mene i tebe, dragi Zlatko

Za života urezah u svoj kamen ovo bilje
i zvezde bez noći.
Ko može da izgazi moj vrt.
Usekoh i ptice u kamen zvezdovit.
Pogiboh od ptica.
Ko u snu spava taj ne sanja. Padoh.
Zemlja pade na mene. Padosmo jedno na
drugo pomireni.
Brate, pozajmljujem ti ime; ono mi više
ne treba.
Ubi me prejaka reč.

ДОК БУДЕШ ПЕВАО

Док будеш певао ко ће
Твоје бремене да носи
Док једини пркосиш
Сиромаштву јасноће
У сусрет јетком вођу
И подсмешљивој роси
Док будеш певао ко ће
Твоје бремене да носи
Путуј певај пркоси
Само те песма хоће
И ноћ се тобом поноси
Али док певаш ко ће
Твоје бремене да носи

ОЧАЈНА ПЕСМА

Polet je nasilje, nedoučeni dane;
Nebo je dato pod napolicu laži.
Kuda ću? šta ću? svuda me noć traži ;
Psi me recituju i gluve poljane ;

Cvet i ptica uhvaćeni su u laži!
Mi znamo okrutnosti prerane slobode
I san po meri noći kad nas takao,
Krivotvornu zoru kojoj pišu ode
I silazak u srce ko silazak u pakao
Po ljubavno đubre uz sjaj nepogode.
Dušo, životinjo koju prati seta,
Upoznaj nas s mrazom koji piše pesme;
Šumo teška rimo na kraj bela sveta,
Zar zlo pobeđeno ni zapevati ne sme
Pred novim zlom koje počinje da cveta?!
Misao koja ne ume da misli
Zavlada svetom. I sada je kasno
Bilo šta reći što bi bilo jasno
I čoveku i ptici pod kojom smo kislili
I mrtvima koji istrunuše časno.

GORAN

Noć suviše velika za moje zvezdano čelo
u nekim šumama crnim nepoznatim
I drvo je reklo nemoj. Jutro moje belo
ime ti svoje ostavljam kad ne mogu da se
vratim

Pčele sleću na leš koga nema
Zvona odlaze u prostor crnim stepeništem
Moj je završen dan. Al se na počinak ne
sprema
san moj iza brda gde mrtav sebe ištem.

Ovde dole svako svoju tamu ima
Moj mrak je senka ptice. O ne ima
puta kojim bi do mene mogli doći
Ko proleće koje zaboravi da cveta
sad ležim mrtav na severu sveta
Smrti ljubomorna najveća moja noći!

More za radnike

Dok se u tvojim stihovima dosađuju reči
beznadežne i na smrt osuđene,
ovo je more poema koja se ne ustručava.
Njene su metafore plovne, opasne,
urnebesne i umiljate, sasvim fotogenične.
Možda bi ti ukrao njihovu so i učinio ih
bljutavim

ali pred morem ti si nedostojan.
More samo sebe opeva, bezobrazno i slobodno
rimuje se čime god stigne,
iako nevično srodnosti zbog svoje nadarenosti.
Njegove su dubine mudrije
od svih tvojih aforizama.
More voli ribare koji ga potkradaju puni
ljubavi
i mornare koji koriste opasnosti što im pruža
dok ne zalutaju i posle.
More ne voli one koji mu se udvaraju
kao svojoj vlastitoj mudrosti sporo i oprezno.
More, ako voli, voli radnike na odmoru
koji tri noći ne spavaju dok dođu do mora;
a kad dođu, kažu: "lepo je naše more",
požure da pocrne i da se vrate kućama.

Vojislav Ilić

У позну јесен

Чуј, како јауче ветар кроз пусте пољане наше,
И густе слојеве магле у влажни ваља до...
Са криком узлеће гавран и кружи над мојом
главом,
Мутно је небо сво.
Фркће окисо коњиц и журно у село граби,
И већ пред собом видим убог и стари дом:
На прагу старица стоји и мокру живину ваби,
И с репом косматим својим огроман зељов
с њом-
А ветар суморно звижди кроз црна и пуста
поља,
И густе слојеве магле у влажни ваља до...
Са криком узлеће гавран и кружи над мојом
главом, Мутно је небо сво.

Jure Kaštelan

Uspavanka

Malo kamena i puno snova,
Bez kruha možda, bez ljubavi nikada
Naslijedio sam crnu plovidbu nebesa
Sablju gusara, hajdučiju i šiju
Koju zasjeda ne savija
Ove noge zelenim sagom sna

Ove ruke nevične za tjelesna milovanja
Piratski greben iz zvjezdana dna
Pozna prkosna zapljuskivanja

Zaplovi među ribe, među koralje
Perajo mojih tmina
Neka nas struje i zvučne strelice nose
U svjetlosne zdence dubina
Neka poplave vode iz svih izvora
Iz svih vrutaka i vrela
Neka provale neka šiknu i neka prskaju
Jednakosti plavetnila
Zipko ovih njihanja
Pod vodom i nad razinom isti je zakon jačega
Isto talasanje kolijevke i snivanja
Koliko sunaca i sva su unutarinja
I svako sunce sliku srca ima
U mrtvom moru sve je mrtvo
I sve je prozirna tišina
A san je sidro koje veže
Uz zemlju kamena i miris ružmarina.
San u kamenu

Samo sunce, sunce, sunce
i galebovi svrate u letu
u tvoj san
na kamenoj kosi Mosora.

O vjetrovi, vjetrovi, vjetrovi,
samo vjetrovi znaju toplinu tvojih obraza,
dah
i disanje trava u vrtačama.

Bure i kiše
pjevaju ti uspavanku
bure i kiše.

Samo sunce, sunce, sunce
i galebovi svrate u letu u tvoj san
na kamenoj kosi Mosora.

Čarobna frula

Javi se u meni riječ
I brizne kao voda živa.

O uzak mi je ovaj svijet
Za oganj što ga čelo skriva.

Ne znam mu izvor. Neznani zvuk
Zvijezdano u meni zvoni.
O uzak li je neba luk
za krilo što ga nemir goni.

Rastanak

Jesi li postao trava ili oblak koji nestaje,
Svejedno.

I na klisurama orlovi te prate
i u vodama i među zvijezdama.
Ne mogu rastaviti oči,
izvori koji istom moru gledaju.
Nema rastanka
Nema smrti.

Ako osluškujem vjetar
čujem tvoj glas.
Ako u smrt gledam
čujem tvoju pjesmu.

Jablani

Prema osnovnoškolskoj zadaći

U mome selu ima puno jablana.
Oni rastu uz potoke i uz rijeke, u vodi se
previju ko jegulje.
Moje je selo lijepo, jer ima jablana.
Jablani su visoki do neba.
Mene majka zove, mene majka voli:
jablane, evo ti vode, jablane moj.
Najviše jablana ima u mome selu
u njima se tice gnijezde

Čarls Bukovski

Bez Snova

Stare sjedokose kelnerice po kafeima
u noći odustale su,
i dok koračam niz pločnike svjetlosti

i gledam u prozore starijih domova
vidim da toga više nema u njima.

u njima se zapliću oblaci
i zvijezde kroz njih jezde.

Данило Киш | СЈУТРА

Сваке вечери, уморан од неостварених жеља, али увијек с
дрхтајем наде у срцу, прошапћем једну ријеч:

Сјутра!

Сјутра ће ми неко рећи: сине;

сјутра ће ми неко рећи: драги;

сјутра ће ми неко рећи:... волим;

сјутра ћу све патње у један гроб сахранити, у један гроб
без крста, без знака, да ни спомена на њих не остане;

сјутра...

И тако триста шездесет пет дана у години –

Сјутра!... Сјутра!

Gledam ljude po klupama u parku,
i vidim po tome kako sjede i gledaju
da je iščezlo.

Gledam ljude koji voze
i vidim po tome kako voze svoja kola
da niti vole niti su voljeni,
niti više mare za seks,
sve je zaboravljeno kao neki stari film.

Gledam ljude u robnim kućama i
samoposlugama
dok se kreću među rafovima kupujući stvari
i vidim po tome kako im stoji odjeća,
i po načinu na koji hodaju,
i po izrazu njihovih lica i očiju
da im nije stalo ni do čega,
i da ničemu nije stalo do njih.
Vidim na stotine ljudi dnevno
koji su sasvim odustali.
Ako odem na hipodrom ili na stadion
vidim hiljade koji ne osjećaju ništa ni za
koga,
i niko ne osjeća za njih.
Na sve strane vidim one koji ne žude ni za
čim
osim za hranom, krovom i odjećom,
usredsređeni samo na to,
Bez snova

Ne shvatam zašto ovi ljudi ne iščeznu,
ne shvatam zašto ovi ljudi ne izdahnu,
zašto ih oblaci ne usmrte,
zašto ih psi ne usmrte,
zašto ih cvjetovi i djeca ne usmrte,
ne shvatam.
Biće da su već mrtvi,
pa ipak ne mogu da se naviknem na njihovo
postojanje,
jer toliko ih je mnogo.
Svakoga dana, svake noći sve ih je više,
u metrou, u zgradama, u parkovima.
Oni ne osjećaju užas što ne vole
ili što nisu voljeni.
Toliko, toliko, toliko mojih bližnjih.

Nema pomoći

Postoji mesto u srcu
koje nikad neće biti ispunjeno,
taj prostor ostaće prazan
čak i u najboljim trenucima,
i u najlepšim momentima.

Znaćemo to,
znaćemo to više nego ikad.
Postoji mesto u srcu
koje nikad neće biti ispunjeno
i mi čekamo,
i čekaćemo,

u tom prostoru.
Poezija

Treba mnogo očajanja,
nezadovoljstva
i razočaranja
da se napiše
nekoliko dobrih pesama.
Nije to za svakog
bilo da ih piše
ili čak i da ih čita.
Znači ti želiš da budeš pisac
Ako ne navire iz tebe
bez obzira na sve -
i ne pokušavaj.

Ako se ne pojavi iz čista mira
iz tvoga srca,
tvog uma,
tvojih usta
iz tvog stomaka -
i ne pokušavaj.
Ako moraš da sediš satima
buljeći u monitor
ili pogrbljen nad pisaćom mašinom,
tražeći reči -
i ne pokušavaj.
Ako to radiš zbog novca ili slave -
i ne pokušavaj.
Ako to radiš samo zato
da bi odveo žene u krevet -
i ne pokušavaj.

Ako moraš samo da sediš
i pišeš sve to iznova i iznova -
i ne pokušavaj.
Ako ti je teško
pri samoj pomisli da to moraš raditi -
i ne pokušavaj.
Ako pokušavaš da pišeš
kao neko drugi -
zaboravi.

Ako moraš čekati da izbije iz tebe,
onda čekaj strpljivo.
A ako nikada ne izbije,
nađi nešto drugo da radiš.

Ako moraš prvo da to pročitaš svojoj ženi,
djevojci,
svojim roditeljima

ili bilo kome drugom -
nisi spreman.
Ne budi kao većina drugih pisaca,
ne budi kao hiljade drugih
koji sebe zovu piscima.
Nemoj biti tup i dosadan
i pretenciozan,
nemoj biti izlizan egoizmom.
Sve biblioteke ovog svijeta
zevaju od dosade
nad takvima kao što si ti.
Ne dozvoli im to.
Budi svoj.
Ako ne izlijeće iz tvoje duše kao raketa,
ili ako te tvoja tišina
ne dovodi do ludila,
samoubistva ili ubistva -
i ne pokušavaj.
Ako te to sunce unutar tebe
ne prži do bola -
i ne pokušavaj.

Ali zato kad dode vrijeme
i kad dode "tvoj red",
to će se desiti samo od sebe
i nastaviće tako da se dešava
sve dok ne umreš ti
ili dok ne umre to u tebi.
Nema drugog načina...
Nikada nije ni postojao...

Čudo najkraće traje

Znaš
Bilo je mnogo dobro
Bilo je
Bolje od
Bilo čega.
Bilo je kao
Nešto
Što možemo da
Podignemo
Držimo
Gledamo
I onda se smejemo
Zbog toga.
Bili smo na
Mesecu
Bili smo u
Jebenom Mesecu

Imali smo ga.
Bili smo u vrtu
Bili smo u
Beskrajnom ponoru.
Nigde nema takvog
Mesta.
Bilo je duboko i
Svetlo i
Visoko
Primaklo se tako blizu
Ludilu
Smejali smo se bezumno
Tvoj smeh
I
Moj.
Pamtim kada su
Tvoje oči
Glasno rekle
Volim
Sada
Dok se ovi zidovi
Tako nečujno
Ljuljaju.

Niko osim tebe

niko te ne može spasiti osim
tebe.
naći ćeš se ponovo i ponovo
u gotovo nemogućim
situacijama.
oni će pokušati ponovo i ponovo
pod izgovorima, pod maskama
i silom
da te natjeraju da podlegneš, odustaneš
i/ili tiho umreš
iznutra.
niko te ne može spasiti osim
tebe
i biće dovoljno lako da ne uspiješ
tako lako
ali nemoj, nemoj, nemoj.
samo ih posmatraj.
slušaj ih.
zar želiš to da budeš?
bezličan, bezdušan, bezosjećajan
stvor?

zar hoćeš da doživiš
smrt prije smrti?
niko te ne može spasiti osim tebe
ti si biće vrijedno spasa.
to je rat koji nije lako dobiti
ali ako je išta vrijedno pobjede onda je
to ovo.
razmisli o tome.
razmisli o spasavanju sebe.
tvog duhovnog sebe.
tvog hrabrog sebe.
tvog pjevajućeg magičnog sebe i
tvog prelijepog sebe.
spasi ga.
ne priključuj se mrtvima u duši.
održavaj sebe
humorom i skladom
i na kraju
ako je neophodno
uloži i cijelog sebe u tu borbu,
bez obzira na izgled,
bez obzira na
cijenu.
samo ti možeš da spasiš sebe.
učini to! učini!
i tada ćeš tačno znati
o čemu govorim.
niko osim tebe

BRBLJAVCI

Klinac gazi blatnjavim nogama
preko moje duše,
govoreći o recitalima,
virtuozima,
dirigentima, manje poznatim romanima
Dostojevskog;
O tome kako je ispravio konobaricu,
kulovku koja ne zna da se francuski preliv
za salatu sastoji od toga i toga;
Tupi ga o umetnosti
sve dok mi ne ogadi umetnost,
i nema ničega čistijeg
nego vratiti se u bar ili na hipodrom
i posmatrati ih kako trče,
posmatrati kako se stvari odvijaju
bez te larme i laprdanja.
Reči,
reči,

reči,
mala usta rade,
oči trepću,
klinac, dete, bolestan od umetnosti,
zakačen za nju kao za majčine skute
i pitam se koliko desetina hiljada
ima takvih širom zemlje
u kišne noći i sunčana jutra,
u večeri posvećene miru,
u koncertnim dvoranama,
u kafeima,
na poetskim recitalima,
brbljaju,
blate,
prepiru se.
To je kao kad krmak
leže u krevet sa dobrom ženom
i tebi nije više stalo do nje.

Gde sam bio

bio sam na čudnom putovanju
ali je bilo
bez ikakvog smisla,
nisam imao ideje.
nisam imao plan
spavao sam
samo sam spavao
i čekao sam
nisam bio usamljen.
nisam osećao samosažaljenje.
samo sam bio zarobljen
u životu u kome
nisam mogao da nađem
smisao.
tada sam bio mladi čovek
star hiljadu godina
a sada sam stari čovek koji čeka da se rodi
gde sam bio?

NE ZALJUBLJUJ SE U ŽENU KOJA ČITA

Ne zaljubljuj se u ženu koja čita,
ženu koja oseća preko mere,
u ženu koja piše...

Ne zaljubljuj se u obrazovanu ženu,
čarobnicu,
ona koja je u iluzijama, luckastu.
Ne zaljubljuj se u ženu koja ume da misli
svojom glavom,
onu koja zna ko je i dokle može,
ženu koja veruje u sebe...
Ne zaljubljuj se u onu koja voli poeziju (te su
najopasnije),
ili onu koja je u stanju da pola sata gleda neku
sliku,
ili u onu koja ne može živeti bez muzike.
Ne zaljubljuj se u ženu koja je intenzivna,
sjajna, buntovna, nedolična.
Ne zaljubljuj se u takvu ženu,
jer ako se zaljubiš,
bila ona s tobom ili ne,
volela te ili ne,
nikad nećeš moći natrag.
Nikad.

ТРАЖИО САМ ЈЕ У ДРУГИМ ЖЕНАМА

Пустио сам је,
а онда је годинама тражио по свету
у неким другим женама.

Неке су имале њен осмех,
неке њене црте лица,
а неке говориле као она,

Пронашао сам њене дланове,
открио њене усне,
дотицао јој кожу,
и љубио образе –
све на другим женама.

Све су по нечему личиле на њу,
чак и кад сам тражио другачију.

Неке су туговале као она,
неке грлиле као она,
неке имале њену топлину.

Пронашао сам њено лице,

удисао мирис,
примицао њено тело,
заплитао прсте у њеној коси –
све на другим женама.

Неке су волеле као она,
неке маштале као она,
неке корачале као она.

Пронашао сам њене очи,
лице постављао уз њен врат,
смиривао се на њеним раменима,
дрхтао јој на грудима –
све на другим женама.

Ниједна није била довољно другачија,
ниједна није била довољно иста.

Тако је то –
кад ти неко недостаје,
читава свет ти на њега личи.

Vjačeslav Kuprijanov

Čas pevanja

Čovek je
izmislio kavez
pre krila
U kavezima
pevaju krilati
o slobodi
lêta
Ispred kaveza
pevaju oni beskrilni
o privlačnosti
kaveza.

Sergej Jesenjin 1895-1925

Ti ne voliš mene

Ti ne voliš i ne žališ mene,
nisam više mio srcu tvom?
Gledajuć u stranu strast ti vene
sa rukama na ramenu mom.

Smiješak ti je mio, ti si mlada,
riječi moje ni nježne, ni grube.
Kolike si voljela do sada?
Koje ruke pamtiš? Koje zube?

Prošli su ko sjena kraj tvog tijela
ne srevši se sa plamenom tvojim.
Mnogima si na koljena sjela,
sada sjediš na nogama mojim.

Oči su ti poluzatvorene
i ti sanjaš o drugome nekom,
ali ljubav prošla je i mene,
pa tonem u dragom i dalekom.

Ovaj plamen sudbinom ne želi,
plahovita bješe ljubav vruća--
i ko što smo slučajno se sreli,
rastanak će biti bez ganuća.
Ti ćeš proći putem pored mene
da prokockaš sve te tužne zore.
Tek ne diraj one neljubljene
i ne mami one što ne gore.
I kad s drugim budeš jedne noći
u ljubavi, stojeći na cesti,
možda i ja onuda ću proći
i ponovo mi ćemo se sresti.
Okrenuvši drugom bliže pleći
ti ćeš glavom kimnuti mi lako.
"Dobro večer", tiho ćeš mi reći.
"Dobro večer, miss", i ja ću tako.

I ništa nam srca neće ganut,
duše bit će smirene posvema --
tko izgori, taj ne može planut,
tko ljubljaje, taj ljubavi nema.

Marko Stanojević

POEZIJA

Ćutnja je ključ kojim se otvara duša,
reči su samo senke misli
što slute predjeni put tišine
ući u sebe je pisati pesmu
poezija je samo što dodirne duh

ХАРТИЈА У ВАТРИ

Неопипљиво додирнуће реч
властитом слободом
Поезију пишу само Песници,
ко језику подвали лажну метафору
певаће нечујно
не знајући колика је смрт
наметнути себи мисао на вољу
И зато:
Чија хартија не огреје душу
потпалиће ватру;
Све се креће да постане једнакост

Žak Prever 1900-1977

DECA KAD SE VOLE

Deca kad se vole
ljube se stojeći
po kapijama noći
dok prolaznici ukazuju prstom na njih.
Ali decu kad se vole
Baš briga
da l' ih ko vidi
jer tu su samo njihove senke
treperave u noći
koje izazivaju kod prolaznika
bes,
prezир,
smeh
i zavist.
Deca kad se vole
nisu ovde ni za koga.
Tada su dalje odavde
nego što je noć,
i mnogo dalje
nego što je dan.
Ona su
u zaslepljujućoj svetlosti
prve ljubavi.

ZA TEBE MOJA LJUBAVI

Otišao sam na trg ptica
i kupio sam ptica
za tebe
moja ljubavi

Otišao sam na trg cvijeća
i kupio sam cvijeća
za tebe
moja ljubavi
Otišao sam na trg gvožđa
i kupio sam okove
teške okove
za tebe
moja ljubavi
A zatim sam otišao na trg roblja
i tamo sam te tražio
ali te nisam našao
moja ljubavi.

KO JE?

Ko je?
Niko.
To samo kuca srce moje
vrlo jako
zbog tebe,
ali napolju
mala bronzana ruka
na drvenoj kapiji
stoji nepomično
i ne mrda.
Ne mrda ni malim prstom.

Eduardo Santa

Pastir i zvezde

Ne zaboravi, da vreme ne postoji.
Postoje samo tragovi koraka
koje ostavljamo za sobom.
Životi su nam ispunjeni iskustvima,
ne vremenom.
Ljubav nije velika zato što je proteklo vreme
nego zato što je ispunjavala naše živote
dok ih nije potpuno uvršila.
Zato ljubav nije ostarila, naprotiv,
bujnija je i svežija nego na početku.
Tišina noći smiruje moj duh i čini
da razmišljam o svemu
što je prijatno i lepo
i da te sanjam.

Rade Drainac 1899-1943

NAŠA LJUBAV

Noć me ta u mladosti stiže,
pa mi u srcu spava da ne ozebe!
Videste li pseto koje čovek tera od sebe,
a ono mu i dalje ruke liže?

Sa mnom je tako: mogu i ne mogu bez nje.
Kada se osamim zaogrne me ogrtačem snova.
I mada mi davno reče sve,
uvek je za me nova.

Danima se koljemo kao hijene
i jedno u drugom vidimo kugu,
a opet... izvan te kobne žene
u mojoj duši nema mesta za drugu.

Otkad se znamo sanjamo da se rastanemo,
i već sam od toga kao mesec žut,
pa se opet neobjašnjivo sastanemo
da zajedno produžimo put.

Ne znam više da li je to ljubav,
ili zagonetni čulni mrak;
Znam samo da bih se bez nje razbio kao splav
o rečni brzak.
Erotikon

1.

I posle pijanstva i ugarskih violina
oj tela, mršava, tela detinja...
Aman! suho šumi bagrem iza kuće
pun jesenje magle i beloga inja.
Sa lišćem tužnije postaju mutne moje oči.
Bled drumovima ja ću umirati stopama
večernjim
za prošli detinji greh i kratak gradski smeh.
Krv ova otrovana umire kao bakterij u epruveti.

2.

Gospođice, otkucajte jednu moju venu na
pisačkoj mašini.
Noćas sam voleo jednu ženu ludo u beloj
tišini.

O male košulje i čarape boje večernjega neba!
Nikako da nađem sličnost između dojke i
neba
u mrtvo veče na pisaćem stolu.

Kako pomažu kiše da se sa dušom govori
kad čovek melanholično priligne iza jesenjih
prozora.

3.

Tu na stolu su pesme pune ženskih toplih sisa,
mrtve plave ribe na pešćanim sprudovima..

Ko da me nauči da sopsteni jezik zaboravim?
O ta jezovita dubina neba u krugu slova O!

Kroz male šare ja gledam njen tamni
Bombaj..
haj!
kako je ipak sve apsurdno na katarci moga
mozga..

10.

Glad mi je beskrajna a ruke večno prazne.

Noću niz ulice gradske na prstima nosim
mesec
i tugu ostavljam pod prozorima izgubljenih
žena.
Dao bih sve a ništa nemam.
Glad mi je beskrajna a ruke večno prazne.

12.

U aprilske noći ja sam mesečar pijani
od meseca punog duša mi se žuti
u čežnju cvetova rani.

A kad usnim
plašim se da me ne sahrani
vizija neke žene i tamni sobni kuti.
... Čudni su aprilski dani...

20.

Izgubio sam pojam vremena na plavom krugu
neba,
na dlanu bore ocrtavaju pređene puteve.
na ogledalu spazih jesen i lišće u jezeru očiju.

Ne plačem:
oko mene šume besmrtno strofe ljubavi.

Još jednu pesmu,
mala rađajuća ptica sutra će me natpevati

i ja ću utonuti u crne šume prolaznosti...

INTERMECO

Ja kažem san,
Vi kažete sloboda;
Jedno i drugo je Tihi okean
I pena iza parobroda.

Samo hlebovi na svetu
Ne kriju lice iza paravana;
Sve drugo je - ptice u letu
i lišće sa grana.

Nirvana

Šumne noći ko javori sinji
tamom grobnom leže mi na dlanu.
Bolestan sam mnogo, mnogo:
Jedinu zvezdu u ovoj pustinji
vidim svoju ranu.

Pritisla me stidna žalost
ko olovna ploča.
Nigde jedan vedar dan.
Slomila me tužna malaksalost
na ljubav, život i san.
Da mi je samo u rodni kraj da odem što pre
i umrem tamo
zaboravljajući sve.

Pa kad me put groblja ponesu volujska kola
kao nekad u mladosti,
nadamnom da zaplaču od istinskog bola
bele breze tužne od starosti.

To su zadnji snovi u noćima šumnim ko javori
sinji,
otvoreni kao rane
koje u ovoj pustinji
gnojem kaplju na protekle dane.

OTROVAN SAN

Bejah tada admiral
među katarkama na kojima bukti po jedan
meteor,
imađah samo jedan šal,

cipele stare
i pod skutom paket sanja,
a južni vetrovi, ko španske gitare,
obmotavahu moja putovanja.
O to čudno i ludo detinjstvo moje,
i te neustrašive oči zanesene!
ta spazma i nadzemaljske boje,
što mi u svakoj luci, na krilu,
doneše žene!

Često mislim na jedan balkon ispod tamarisa,
pod kojim se u fosfornom snu ljulja luka,
sa kog mi punu šaku mirisa
i zvezda baci jedna bela ruka.
Te ne znam da li je to java bila,
ili se pijanom morskom vuku
pričinilo da umoran albatros, opuštenih krila,
spava na mesečevom luku.

UOBRAŽENJE

Voleo sam nekad bez potrebe da zamrsim
stvari,
kao što naopako u cirkusu klovnovi konje
jašu,
ali u krčmi, gde kiseli duvanski dim zidove
garavi,
gde se čoveku svašta u glavi javi,
Zašto u životu nijednu ja ne razbih čašu?

Mnoge sam noći u krčmi probdio,
kući da ne dospem,
često sam do zore pio
da iz čaše ni kap ne prospem.

Vino za mene ne beše ko za ništariju drugu
pohlepna navika sebe da uništavam,
u njemu sam mnogu svoju tugu
umeo tiho da uspavam.

Samo mi jedno nikada ne uspe, makar i da se
posrne,
alkoholom da izbrišem čudan lik jedne žene
i oči njene crne,
nekom teškom tugom bolno ukočene.
Na dnu čaše taj lik me je progonio,
i sve je zalud bilo!

Uzalud se ludo i krvnički pilo, –
crn se pogled na dnu čaše krio!...

POETIKA

Poezija je traktor koji zemlju ore
Negde ispod Urala.
- Otvorite prozore
I raširite ruke!
Ptica je posustala
Što leti iz gore.
Pesnik je Faust koji preobražava svaki lik,
Sa srcem u kom potoci šumore.
- Dovoljno je da pokrenem jezik,
Da se svi prozori u gradu otvore.
Svečano rasparah sve šavove poezije, -
Preda mnom je gola Dama!
Na bistrom nebu Polinezije
Uplašen mesec kao lama.
O vi,
Kojima srce nikad nije bilo kišobran za
gromobran,
Praznoglavci na kockarskom ruletu istorije,
Upamtite!
Približio se veliki dan
Kada poezija u psiho - fizičkoj hrani sveta
Preuzima ulogu kalorije.

DRVENA KLUPA

U ovom gradu više me ne poznaju ljudi ni psi,
prozori na kućama zatvaraju se kad prođem,
ali ja ovamo često dođem,
da odveć ne bude sam moj prijatelj jedini,
stara, drvena klupa, na kojoj smo sedeli mi
po letnjoj mesečini.
Sada je to samo daska na kolju, iskrivljena od
kiše,
na kojoj još nisu istrulila urezana slova,
možda nekog cveća koje oporo miriše,
ili imena neispitanih bolova.

Kao lopov, noću, prikradam se i sednem na
nju,
a zatim dugo sanjam.
Sa nje kao pticu iz ruke ispustih dušu svu, ---
Kao da je danas gledam,
do zvezda zanesen, ---

To ne znam da li živ na nju sedam,
ili je to umrlog stranca prozirn sen?...

JESEN

Hteo bih sve da kažem kao da se rastajem sa svetom:
Mrzeo sam oca, voleo majku, ljubio jednu udatu ženu,
Predajem srce zreleme suncokretu
Što u tamnoj noći gubi svoju senu.

Sa moje stanice skoro će da krene voz;
Na ovoj zemlji, odista ima mnogo šarenih čuda,
Varljivih profeta, lažnih pesnika, prodanih duša.
Uhoda i luda:
Često i najokoreliji grešnik zaželi da sklopi oči
Pod zemljom i travom.

Ja nisam mudrac sa istoka: još manje su moje reči
nove: —

Pevam kao što paščad laju...

Ne uzmite za zlo ove reči:
I sam sam život učinio lepšim nego što je bio,
Mene bi mogao samo kuršum za zlikovca da izleči,
Toliko sam se na zemlji razotkrio.

Toliko!
A već ako bi mi sudbina jednom bila milostiva,
Pa kad zaželi da skine moje životne skele,
Nek umrem u jedan suton kad jesen, inače dosadna
I siva,
Liči na pečeno tele.

Lepota

Malo je stvari
kojima nije potreban komentar i asistent,
koje može samo da svari
čelični lonac u gradu.
Vidim,
za mnom povorke prave paradu
i u glas gomila viče: -
"Dekadent!"
Molim!
Vi kažete: "Lepa su groblja, staro mesto
i svih noćurna na svetu zvezdana svita";
A ja velim:
Pre no što se hleb ispeče, raste testo
i preliva rubove korita.
Zar nije lep seoski drvljanik,
u kom miš svoj deo grize?
Ako je za nirvanu merodavan Budin lik,
a za neizvesnost oči Mona Lize,
Danteovim paklom peva i gradski kanal!-
Zašto onda čovek mesto paučine
vatru ne bi izabrao za ideal?
Lepota kao himera,
to je ženka koja pauka ždere.
Ako je bolnog Hristosa izmislio Ribera,
a Fragonar lutke smeha, _

zašto ne bi lepa bila testera
što peva ispod prokislih streha?

Ma boheme

Ukorak! mesec, senka i ja, sa snom što na
mansardi trune.
O ulice, kafane, jesenji kišni bulevari!
Male dragane za uglom u kvadratnoj senci
fasade jedne banke,
Dunje ranke, kruške karamanke!
I štap težak, rođeni moj drug, niz dugi trotoar
buni se u baritonu;
Prezriva serenada bolešljivog kašljucanja ispod
bogataških zastrih prozora!
A gore tri laka oblaka u zlatnom tonu
Senkom paukove mreže krstare iznad rodni
gora.
I sat kašlje sa tornja katedrale,
O draga, oči moje nezaspale!
Zadremao je stari svirač na bolesnoj violi i zadnji
boem
izašao iz kafane;
Mračne su stepenice uz nebo ka sanjivoj
mansardi.
O tužni zidovi što opominju na ludo ubijane dane
Sa beskućnim drugarima, šareni kao leopardi!
To kandilo gori u vratarevoj sobi i dete jedno
plače
noć da rasani,
Dani, moji dani, kao lišće razvejani!
Mesec je na krovu na kome u molu cvile
telegrafске žice;
Na otvorenim prozorima dršču zvezdana kola,
Čudno je, čudno, noćas blede moje lice
Izobličeno od potucanja i bola!
A na stolu pesme, na žutim marginalijama
novina rasturene stoje,
Čežnje za daljinom,
Romantične ljubavi moje!
I kao jedini portre na zidu visi stari kaput i
velurske pantalone;
Divna garderoba vagabunde iz mladalačkih
dana,
Jeseni Pariza, noćiju Firenze,
Sa čudnim srcem gordog Peladana!
A stara stričeva violina pokidanih struna
Spava uz uzglavlje nemim zvukom mesečine sa
dalekih straduna!
I tu na podu kopne razbacane karte istočnog
ostrvlja,
Stari uput mornarske astronomije,
Indeksi brodova što svake subote kišnoga
novembra
polaze iz Liverpula,
Jedna ispijena boca rakije
I beli kišobran moje odbegle drage što sada služi
umesto abažura.
A šta je najbolnije,
Za vratima gde stoji lavor i slovenački krčag
Trune mrtav moj lirski san na ostrvu Fidži i
Melanezijski arhipelag!
Kao u grobnici egipatskih kraljeva na plafonu u
sanjarijama ispisan je životopis moj.
O kada bi znao da čitaš sve ljubavi što su tu
probdijene,

Daktilografkinje, nervozne i male, kapriciozne žene;
Sećanja na dom izgubljen u lirskoj bici kao Vaterlo,
Kao čadsko jezero osećanja čista,
Video bi da je tu godine proveo pesnik koji nije trebalo nikad ništa da napiše,
U Adamovom kostimu bez smokvina lista.
O ne! živelo se sa refrenom večnim iz nenadmašne poeme.
Druže, Drainče! zatvori prozor na srcu i na mansardi,
Veliko jutro što dolazi sa umrljanom zorom kao šifonsko platno
Zateći će smrt tvoju kao mrlju prave linije
Koju je podvuklo nadvremensko klatno.

LJUBAVNI PUSTOLOV

Daleko, za mnom kao bela pruga, ostali su snovi;
Ništa više ljubav pobediti neće:
Obale, oblaci ili pejzaži novi...
Mračan moreplovac ceo Zodijak okreće
Okolo zaborava i sna.
Na belom putu arhipelaga kao ptica
Diže se plava molitva sa morskog dna.

Bar da galeb na jarbol sleti!
Mesec što kljun broda daleko mimoilazi,
Ni smrt moju neće ti doneti
Brod kad se u luku vrati!
Znaj, noć što na zvezdama odlazi
Nemo plače nad srcem kad beskrajno pati.
Ljubavi moja! pustolovne noći suza...
Nedogledni sati otiču u maglama sivim.
Kao da nemam uma
Dok s jutrom uz dimnjak na palubi ležim,
Ili još uvek živim
Modrom pesmom daljina i osmehom ekvatorskih šuma
Za tebe! od koje već mesecima bežim...
Teška mi je duša ko usta od joda
U mrtvom moru starih faraona.
Zorom Venus leži uz bokove broda,
A na dnu mehaničar s astronomijom pod nogama
Pokretom jednim život moj od okeanskog dna odvaja
Tužnom pesmom iz tvog zavičaja.

Vesna Parun 1922-2010

ELEGIJA

Eto: vjetar s mora vraća nam natrag odbjegli ptice

šumom krila što uče nas prolaznosti.

Ali šta marim ja da su noći moje i dani izbrojeni.

Neka trava spasi moju nježnost.

Pijesak neće me naučiti voljeti.

Ne mogu u zlu živjeti, a za dobrotu ismijati će me.

Gdje je taj za koga vrijedi kleknuti na cestu i dotaknuti usnama prah s njegove obuće?

Taj koji će kao livada svakog proljeća cvjetati u meni.

Neka dođe jedno proljeće što će nas naučiti biti radost

jedni drugima, i ostati lijepi.

Jer vječnoj mijeni usprkos, ja znam da moram naći

prije nego napustim ovu zemlju i ovo nebo cvijet koji će zadržati bezazlenost i ljubav koja neće prestati.

MATI ČOVJEKOVA

Bolje da si rodila zimu crnu, o mati moja, nego mene.

Da si rodila medvjeda u brlogu, zmiju na logu.

I da si poljubila kamen, bolje nego lice moje, vimenom da me je došla zvjerka, bolje bi bilo nego žena.

I da si porodila pticu, o mati moja, bila bi mati.

Bila bi sretna, krilom bi ogrijala pticu.

Da si porodila drvo, drvo bi oživjelo na proljeće,

procvala bi lipa, zazelenio šaš od pjesme tvoje.

Do nogu bi ti počivalo janje, da si mati
janjetu.
Da tepaš i da plačeš, razumjelo bi tebe milo
blašće.
Ovako sama stojiš i sama dijeliš muk svoj s
grobovima;
gorko je čovjek biti, dok nož se s čovjekom
brati.

Željko Ivanković

NOĆAS SMO TAKO BLIZU

Noćas smo tako blizu
Između nas je samo noć
tako paperjasto nježna
Noćas si moja misao
Ti to osjetiš kao topli
dašak ljetne noći
što iz mraka pruža
ruke meke kao tajna
Tiho kažeš moje ime
i ono te šaptom izda
Izda te kao navika
Noćas smo tako blizu
kao šum mora i obala
kao vjetar i treper lišća
kao bajka i dječji san
kao jesen i dodir usana
Noćas smo tako blizu
Mene usnulog dodirom
probudila je tvoja mašta

STARAČKI DOM

Oni u lijep dan sjede na klupama u parku. Oni
gledaju u golubove Ono skakuću travom pred
razigranom decom.
Oni u oblačan dan sjede u sobama i gledaju
kroz prozore. Oni gledaju kako vrane skakuću
po ogoljelim granama.
Oni uvečer gledaju u svetleće ekrane i suze
rone nad tuđim sudbinama.

Oni što su suze već isplakali gledaju u zid. U
neku točku u kojoj su prošli put ostavili znak.
Ili u ništa. Oni čekaju smrt. Oni su u
čekaonici za smrt.
Čekaju da ih se prozove.

Radoman Kanjevac

MLADA, LEPA I PAMETNA

Mlada, lepa i pametna
a opet pomalo nesretna
izgledaš mi kao slika
omiljenoga pesnika

Savršena kao svemir
neshvatljivo jednostavan
nadrealna kao život
beskonacno kratkotrajan

Govoris mi osecajno kao zemlja
sugestivno kao vatra
muzikalno kao voda

Hej ti imas tako puno razloga
da budeš prva ljubav necija
ili da budeš sama

Hej, a ja sam nervozan i boli me
stotinu besmislenih pitanja
boli me ova tama

Mlada, lepa i pametna
a opet pomalo nesretna
izgledas mi kao neko
ko odlazi predaleko

Izazovna kao žena
rodjena za zla vremena
zatvorena kao knjiga
sama sebi vecna briga

Fernando Pessoa 1888-1935

Sva ljubavna pisma smešna

Sva su ljubavna pisma
smiješna.

Ne bi bila ljubavna pisma da nisu
smiješna.

I ja sam svojedobno pisao ljubavna pisma,
kao i druga,
smiješna.

Ljubavna pisma, ako ima ljubavi,
moraju biti smiješna.

Ali, napokon,
samo su stvorenja što nigda ne pisahu
ljubavna pisma
smiješna.

Kamo sreće da opet dođe vrijeme kad pisah
nesvijesno

ljubavna pisma
smiješna.

Istina je da mi danas
ostaše samo uspomene
na ljubavna pisma
kako su bila
smiješna.

Svaka naglašena riječ
(kao i sva naglašena čuvstva)
naravno da je također
smiješna.

Ivan V. Lalić 1931-1996

Mesta koja volimo

Mesta koja volimo postoje samo po nama,
Razoren prostor samo je privid u stalnom
vremenu,

Mesta koja volimo ne možemo napustiti,
Mesta koja volimo zajedno, zajedno, zajedno.

Pa zar je ova soba soba ili je zagrljaj,
I šta je pod prozorom: ulica ili godine?
A prozor, to je samo otisak prve kiše
Koju smo razumeli, koja se stalno ponavlja,

I ovaj zid ne međi sobu, nego možda noć
U kojoj sin se pokrenu u krvi tvojoj zaspaloj,

Sin kao leptir od plamena u sobi tvojih
ogledala,
Noć kad si bila uplašena od svoje svetlosti,

I ova vrata vode u bilo koje popodne
Koje ih nadživljuje, zauvek naseljeno
Običnim tvojim kretnjama, kada si ulazila,
Kao vatra u bakar, u moje jedino pamćenje;
Kad odeš, prostor za tobom sklapa se kao
voda,
Nemoj se osvrutati: ničeg van tebe nema,
Prostor je samo vreme na drugi način vidljivo,
Mesta koja volimo ne možemo napustiti.

МОЛИТВА

Љубави, нека буде воља твоја
На овом небу, страшно несигурном,
Ко и на земљи. Сад је доба боја
И јужног ветра у листању журном.
Ноћи су плаве, мекане ко воће
И пуне звезда ко плитки бунари.
Нека се људи љубе како хоће
У привременом кругу малих ствари.
Љубави, нека буде воља твоја
У градовима што су непокретни
И неће моћи да беже из строја,
И испод лишћа што још нема ране,
И међу људима што живе сретни
Јер верују у старе лукобране.

Pavol Janik

NA STOLU
(PRI STOLE)

Buket poljskog cveća
u bolnici -vazi.
Toliko beline
zgušnjava krv u žilama.
Tako zajedno venemo
otkinuti od života.

APPROPRIATE POEM
ПРИГОДНА ПЕСМА

Волим пригодне песме.
Њихове испариве мирисе
и заслепљује боје у ваздуху.

Њихове часне речи
праве уздахе
и стварне крикове.

Ноћне слапове
брокатни месец
и концерте са торња
највише у њима волим.

Кад падне сутон на наш кварт
обазирем се
по нашем изнајмљеном стану
и на прстима долазим до спаваће собе
да прилегнем код тебе.
Јер волим пригодне песме.
Њихове напрасне речи
жестоке звукове
и неочекиване крикове.

ПРИВАТИЗАЦИЈА ДУША

Већ нам враћају
наше властите,
национализоване и подруштвљене душе.
Свакоме његову.
Не препознајемо их
иако их имамо редовно обележене.
Већ су подељене.
Одсада ћемо вечно учити
са њима живети.
Како ће одахнути
када их последњи пут издахнемо

РЕЧ

На почетку би реч.
И реч би
на папиру.

Нечујна.
Реч коју можемо прекрити

дланом
или другим непрозирним стварима.

Реч коју можемо сложити
или згужвати.
Реч која чека
док је неко не запази.
Реч која пати
осећајем мање вредности.
која нема потражње.
Речју:
реч
на папиру
иако на почетку
и дакле прва.
У ствари само написана сенка

речи
оне једине ствари
коју имају и тело и душа заједничку.

ТУЖНА НОВА ГОДИНА НА КРАЈУ
ВЕКА

Пријатељи и непријатељи
из детињства
нам нестају из живота
Ко игра са нашим судбинама
судбински шах?

На бело-белој шаховској табли
црно-црне фигуре
нагло поцрвене
од крви из свежих вести
Падамо испод стола
потпуно трезни
и савршено мртви

Antonio Karlović
NEKOLIKO ZIMSKIH, LIJENIH PJESAMA

PLAŠIM SE PRIMORSKIH GRADOVA
ZIMI

Plašim se primorskih gradova zimi
i njihovih praznih ulica

svi su se otišli ugrijati

trgovine su zatvorene
Plašim se primorskih gradova zimi
i oštrog vjetra koji nosi sol

zavlači se po uskim prolazima
pod prazne stolice kafića na plaži

Plašim se pjesme klapa na radiju
a nigdje nikog da ju čuje

da zapjeva toplim glasom
ili da se makar sjeti
vrućih dana i lakih koraka
na ovom bijelom kamenu

Plašim se ljeta u svom životu
ta primorski gradovi znaju

sve će te živo napustiti
kad dođe zima

SIROMAŠTVO

Čekanje,
to je siromaštvo.
Nikad nisam bio siromašniji
nego dok sam čekao
da čujem tvoje korake
na stepenicama.

Čučao sam u kutu života
osuden na tišinu;
ja, jedno nervozno tijelo,
Bespomoćno.

Ljudi čekaju
samo kad im ništa drugo ne preostaje;
a nitko nikad nije čekao
kao ja sinoć.

Ništa nisam imao
što bi te moglo vratiti,
ništa nisam mogao
osim čekati

a čekanje,
to je siromaštvo.

TIŠINA

Šutim
Istina teži tišini.

Nisu potrebne riječi.
Sve je istina.

Ti nisi onaj
kojim se predstavljaš.

Pričao bih o prijateljstvu,
ali neugodno je sa sljepcima
pričati o slikarstvu.

Tako smo glasno pričali,
bojeći se istine,
smijali se noćima.
Lagali

Mi nismo prijatelji
Tako često pognem glavu
i prešutim tu istinu
na stepenicama

Tišina je jedini medij istine.
Šutim

Matijas Matko Baković

ja
naoko stameni hercegovački kamen
postojan ko i zemlja sama al
nagrizen kišom i vjetrom jalov
ti
neugledan cvijet koji nikne u najgolijem
stijenju
trsiš se za svaku zraku sunca kapljicu vode
ni previše da sprži ni premalo da usahneš
ustrajno cijepaš ravno kroza me
brdo ti i planina dom
cvjetaš

ДОБРИЦА ЕРИЋ 1936-2019
(Најмлађима, отишлим током НАТО
бомбардовања.)

Чико, ја тебе гледам с неба
И видим те као на слици
Чико, ја сам онај цвет-беба
Који си убрао у Батајници.

Ја сам била она мала
Милица, што је задремала
У мамином загрљају
А пробудила се у рају.

Сад нисам она булка румена
Већ бели анђелак оне булке
Што гледа своје најдраже с неба
И види тебе... и твоје руке.

Мој тата се сада брије
А моја мама пегла пелене
Ја их видим и жао ми је
Што не виде и они мене.

Ено и моје розе ноше
И лутке што се смешила на ме
Кад су твоје зле тице дошле
И отеле ме од моје маме.
Тада сам се овде попела
С неком дечицом непознатом
Али бих много више волела
Да сам доле, с мамом и татом.

Да ти кажем још само ово
Па иди и заборави ме
Мама ће да ме роди поново
И даће ми још лепше име!

БЕЗОБРАЗНА ПЕСМИЦА

Смешкају се зрели кукурузи
и шапућу кроз брке од свиле
Оно што Вук записа на блузи
једне једре, златокосе виле:
Да су курци што и кукурузи
све би жене берачице биле!
(Из књиге Болани Добрица)

Момчило Попадић

ТОНКА

Jedno pored drugog dišemo u tami,
A jesmo li skupa i da li smo sami.
Ti si negdje drugdje ja te samo pratim
Na prstima onda u svoj san se vratim.

Tonka, gdje si sada dok ti ljubim rame
Jesi li jok budna, da li mislim na me
Tonka reci cvrčak, Tonka, reci more,
brzo nešto reci da ne bude gore...

Sve su bitke dosad izgubljene trajno,
dobijmo bar ovu, to bi bilo sjajno,
U mraku se žari jedna cigareta
kao svetionik na početku svijeta.

Sebična ne budi, sve moje, sve moje,
ne kradi mi jastuk, jastuk je za dvoje
Tonka budi ista, budi takva čudna
samo budi blizu i još malo budna.

Tonka, reci cvrčak, Tonka, reci more
brzo nešto reci, da ne bud gore.
Pogledaj, po zidu igraju se sjene
Tonka dođi bliže, privi se uz mene...

Momo, zašto plačeš?

Momo, zašto plačeš, reci mi
zar su ti o meni pričali
da su me sa nekim drugim vidali;
Momo, zašto plačeš, reci mi...

Momo, zašto plačeš, reci mi,
mi smo nekad vjetre ganjali
mi smo nekad iste snove sanjali,
Momo, zašto plačeš, reci mi...

Momo, zašto plačeš, pričaj mi,
zar je ludo što se pitamo?
Svaki svojim morem opet skitamo;
Momo, zašto plačeš, reci mi!

NASA MARE

Niki su pošli priko granice,

niki su bili u nike žice;

niki su bili dobri i jadni,
niki su bili borbeno gladni:

nikima dalo paket i bombon:
a ja san , eto, Mara Že Bon.

Niki postanu lukava furba,
a ja san samo starinska kurba,

oli u Parku, ol' u portunu,
oli na Rivi, ol' u pržunu:

nikima dalo paket i bonbon,
a ja san, eto, Mara Že Bon.
Cila su godišća priko mene
učila što su i kako žene ;

cile su skule na me se pele,
pritrpila san puno i vele,
nikima dalo paket i bonbon,
a ja san,eto, Mara Že Bon.

Znalo je udrin, znalo je tući
i nikad nisan ja došla kući

jerbo me niko doma ne voli,
a mene boli, jedno me boli...

Nikina dalo, paket i bonbon,
a. ja san,eto, Mara že Bon.
Svoju zvizdu slidin

SVOJU ZVIZDU SLIDIN

Prohodu brodi priko mora
oblake vitar nebom ziba
od ljubavi je čeznja jača
dajina uvik srcu triba

Nevere stizu, dani traju
mladosti starost zamku sprema
pa cilo vrime iz početka
u svakoj glavi skitač drijema

I zato svoju zvizdu slidin
za njon san uteka
samo nju sad vidim
lipo san ti reka

Svoju zvizdu pratim
za njon san uteka
možda se i vratim
lipo san ti reka

Ne slutiš ništa, rasteš, traješ
a onda dođe ono vrime
krenuti vaja, srce goni
i ruka sama driši cime

Kušati triba druga voća
otkriti one zemlje nove
počinje tvoja duga skitnja
i tako trošiš lipe snove

Zdenko Runjic / Jaksa Fiamengo

Piva klapa ispo`volta

Soto voce piva klapa u to gluvo litnje doba
I prolazi ispod skala di se susi tvoja roba
Do pergula riči lete pun se Misesec smije gradu
Ti se dižes iz kočete da poslusas serenadu
S ponistre se vidi Šolta, piva klapa ispo' volta
U daljini svitle kočice piva klapa šoto voce
Ti se ozireš po sobi slika je na kantunalu
Oneg éa ga more odni u daleken fortunalu
Opustila davno riva zatvoreni su portuni
Ispo' volta klapa piva tvoji mirišu lancuni
Tihu razmices koltrinu znila si ka litnje veće
O ljubavi i o vinu piva klapa šoto voće
S ponistre se vidi Šolta, piva klapa ispo' volta
U daljini svitle kočice piva klapa šoto voće
Ti se ozireš po sobi slika je na kantunalu
Oneg ca ga more odni u daleken fortunalu
Niko nece te kastigat kad bi skinila korotu
Žalost ce te svu destrigat a jos moreš dat
lipotu
S ponistre se vidi Šolta zmiga svitlo ispo'
volta
U po' dota kada pasa piva klapa ispo' glasa

В.С.Мервин 1927-2019
(William Stanley (W.S.) Merwin)

ДРУГА КУЋА

Враћам се опет у стару кућу
коју сам мислио да познајем скоро целог
живота
напуштenu и рушевну кућу коју обнових
и називах домом кад год сам био ту али и
онда кад бејох негде далеко
овог пута нисам дошао ништа да
обнављам
већ да не померам и не додирујем ништа
као да сам дух или блудим у сну
и знам да тај је сан бездобан
у њему иста река и даље протиче овуда
кућа је стара кућа и изјутра сам ту обасјан
сунцем и иста пева птица

ДЕЦЕМБАРСКО ЈУТРО

Како ме задесила ова позна срећа
док се будим у дане што ми преосташе
још једно јутро које проводим с Полом
изненађује ме једнако као и прво
знам да је несмотрено зборити о срећи кад
Суђаје су тако близу да их чујем али овог
јутра чак и стара разочарања као да нису
више тако горка
и гаје слабашне наде налик на прве травке
што су с пролећа избијале између камених
плоча
кад био сам дете и увиђам
да ме је сваки корак водио ка
овом јутру које препознајем
пре свитања
и заборављам да скоро сам слеп
и видим гомиле књига које намеравах да
прочитам
чекају попут кипова паса
што седе верни некоме ког некад су знали
али срећа је од ваздуха саздана
она никад није имала власника
и дође само кад јој се прохте

Власта Младеновић
О ЛАСТЕ, РОДЕ МОЈ

Ласте су мој једини род,
Једино оне долазе,
Нема ко други,
Обилазе стару кућу,
Поново гнездо свијају
И цвркућу, цвркућу.
Склонивши се у заветрину,
Чекају заветину,
Светога Илију.
Ја сам само гост
Коме причињавају радости

PROMOCIЈA

Sto, za stolom pisci,
na stolu puno knjiga -
lepa slika.
A gde je publika?

Дан поезије и усамљености

Дан је поезије.
Светковине на Аулиди,
у амфитеатрима,
позориштима смрти,
у циркусима страха,
културно-уметничким центрима,
празним библиотекама,
испражњеним селима,
перионицама мозгова,
умивеним банкама,
друштвима за заштиту животиња...
А ја сам, читам тишину,
скидајући патину, прашину са књига
Драинца, Диса, Бранка, Бранка...
Они нису имали свој дан,
не беше њима данка,
ао, моји данци,
са истока зраци,

осветлите ми друм,
просветлите изгубљени ум.

.DOSADA NA PESNIČKIM FESTIVALIMA

Izet Sarajlić, koga odavno nema,
"predosetio je budućnost",
posvetivši pesmu Brani Petroviću:
"Kad vi odete, biće užasno
ići na pesničke festivale.
Vladaće takva dosada
kao u Rimu pre Katula."
I zaista, sve manje je zlatoustih,
ne pleni, ne odzvanja stih,
a i slušalaca skoro da nema,
samo poneki mohikanac drema.

НА МАРГИНИ (хајдуквељковска)

Не прси се на шанцу,
не знаш чији прсти
стоје за кубуром,
не играј се
као Марко на Шарцу,
не кушај Кушљу,
не витлај своју кошуљу;
"Ој Крајино, крвава хаљино",
из Београда стиже абар,
буди храбар
ал понизан,
ако си луд,
ти гини
на маргини.

BEZ SAMOREKLAME

Uvek mi i je neugodno,
jer nije moja namera,
da držim u ruci svoju knjigu
dok u mene cilja kamera.
Šta će knjizi reklama,
ona je dovoljna sebi sama,
postoji za to izlog,
pa ako zanima ikog,

s razlogom, biće čitana,
moja je uloga ovde suvišna.

LJUBAVI, ODAVNO TE NEMA

Ljubavi, odavno te nema,
gde si ti do sada,
dugo se već ne vraćaš iz grada?
Pijaca radi do podneva
i već žene sa punim cegerima
vratile su se svojim kućama;
veče je, zatvorena je biblioteka;
možda lutaš po marketima
tražeći namirnice po sniženoj ceni,
ali oni ne rade noću, nisu to dragstori.
Brinem se, Gospode, odgovori mi, odgovori,
molim te, kaži mi da je Ona tu,
samo što je moje oko ne vidi,
i da stalno nad našim domom bdi.

Slobodan Ristović

СЛАТКА КЛЕТВА
Уместо свеће мојој мајки.

Како ме слатко клела
Моја Мајка
И оплакивала
Косу чупала
И увлачила се под казан
Да се у угарак претвори
Па угарцима своје очи копала
А ја се љубио
Са распојасеницама
Урликушама
Акрепушама
Преливали ме цигани
Цеђом виолина
Није ми Мајка ни на памет долазила
Није ме ни родила
Ни под ребра своја завлачила
Да не покиснем
Да ме сунце не опрљи
И очи урокљивки
А онда је отишла Богу
Однела моју слику
А њему кошуљу

Кумила га и молила
Да ме упамти
И сачува
Од горких тепања
Оних због којих
Сам на њу заборављао...

SAN

Ako sanjaš
Da te ljubi ona koju voliš
Zakasni na posao
Na voz
Na dodelu nagrade
U tvoju čast
Zakasni i u život
Ako treba
San je od svega važniji

JAPA

Крчка купус
Свака му се лиска позлатила
Па и она што је крај каце на бетон пала
Цвили багремова гранчица
Ни ћамане јој није двојница
У оку ми медени крмељ успомене
Мирише колена њено
Оне што се разметнула
Бије јара
Да је богдо сукњу
Још за прст навише подигне
Па нек оћоравим
јој
Леб ти пољубим
Ко слеп у вучјој чељусти
Земљани сач у фуруни
Под њеном сукњом
Опрљиле ме све ватре злакушке
Пун сам жара и пепела
Чаура слатког барута
Под чеоним рогом крндеља
Чађавим зеницама у прошлост загледан
Где веје жива плева
И мртва пшеница.

ОРОШЕНА

Још те видим
Како дрхтуљиш у плавом капуту
Модром као убој под оком
Рударских жена

Орошена месечином
Пуном ражане плеве
И сувог лишћа розетле
Остављеног за друго дељење шећера
Жутог
Који се добија преко Црвеног крста
Тако си и капут добила
А можда је било боље
Да су и њега дрпили они из одбора
Срамота је да се медно саће
Повија у ту пустилин
Од које се не види да си анђео

ХРИСТОС ВАСКРСЕ ДОБРИ
МОЈИ

Није јутро
зато што се узврпољила земља
па се нашла пред образом сунца
Јутро је због тога што си жив

Није јутро зато што си се пробудио
зато што си померио руке и ноге
скувао кафу
није јер си сам
Јутро је када те неко воли....

РУГЛО

Како је ово ругло
Израсло вишље од топола
Од звоника
Од моје шткљасте драге
Писка свирале
И сватовског вриска
Ово је ђавољија комендија
Којој се ни звери нису надале
Клетва јој је као тепање
Да је Лазар овом бруком
Клео Мурата
Мурат би га окумио
Не би се клали
А није нам ни на крај памети
Да престанемо
И сахрањени пре тог боја
Данас осећају срам и стид
Кости им поцрвенеле
И црви налик глогињама и дрењинама
Бог сам себе псује

Када се огледа ил брије
Тако је велико ово ругло
Кроз које се
У очи не можемо погледати
Или су и оне утекле ...

Љиљана Браловић

Ово није молитва, ово је крик!

Над овом земљом птице певају тугом!
Јуче је у једном селу умро последњи
становник, а сутра ће можда у другом.
Прођите понекад Србијом, ви што мислите да
сте већи од ње!
Дочекаће вас непокошене ливаде, неузоране
њиве и људи претворени у мермерно спомење.
Прођите понекад!
Можда вам се у срцу заломе шкрипање
колевке што у хладу необране шљиве празна
се њише, можда вас заболи трулеж којим
угашено огњиште мирише.
Ви што носите по мери скројено одело, молим
вас, учините нешто за умируће село и мотику
што под стрехом труне, и вас су грејали
пуловери плетени мајчином руком од најбеље
вуне!
И ваша се колевка њихала у хладу шљиве,
храниле вас испуцале руке црним хлебом са
неплодне њиве!
Ово није обична прича! Ово је крик упућен
вама што нас представљате у свету.
Јуче је у једном селу умро последњи
становник, на бесповратни пут су га испратили
мршави волови, пас и уплакани воћњаци у
цвету.
Ви, што уплићете туђе судбине у венце као
откинуте мирисне ладолеже, и ви сте убрани
са неке вреже, из врта шареноликог неког
села, у коме су, можда, одзвонила звона
последњег опела.

Milan Milišić 1941-1991

Ulica koja će se zvati mojim imenom

Ulica koja će se zvati mojim imenom
Neka bude strma
Neosvjetljena —
Gospoda da u njoj slobodno prnu
Pijanci da puste glasa, mačke
Da se прче u veljači
Kiša da je dere
Studen u studenom

Kozomor i tlapnja besanih daju joj boju.

I ti, još dijete
Da se prvi put u njoj poljubiš
S jednim, sklapajući oči
Upućujući svoje čiste misli
Onom drugom.

O nacionalizmu (1990)

Sukob je zajednička kob, SU-KOB!
U suštini nacionalizama je vjerski rat.
A vjerski rat - što je?
Djetinjasto otimanje za naklonost Božju.

Драган Колунџија 1938-2020

ЛЕТО

Заспим пред капијом лета. Јуни дође.
У башти јабуке од злата. Око се моје
мало отвори. Небо у корпи од грања.
Сан мој — коњ без узде на пропланку
крви.
Сиђем му доле и дам му жуту ливаду.
Онда опет заспим. Јули дође. Ушуми
сенка окована даном. Око се моје велико
отвори.
Срна у цвећу запаљене боровине.
Ја мален. Скоро мрав. Збуњен од игре
белог стада неба ћутим испод жутог врта
сунца.
Август дође. Моје мало и велико око
отворено.
Коњ који живи негде у мени почиње да
пева.

Затвореник у ружи

после 63 године
Кад на свој радостан рад
ставим тачку -

угасне светиљка
и све се сврши,
сломљен и погнуте главе
несигурно мислићу :
Шта ће остати од мене?

Мајушни избор речи

и стихова

моћи ће да стане
на надгробни камен:

Волео
Певао
Живео.

ЗЛАТО И РОДИТЕЉИ

Било нас је седморо браће и сестара: моја
старија сестра и моја старија сестра и моја
старија сестра –
Мој јачи брат и мој јачи
брат и мој јачи брат.
Десет година у кући – Овчије Руно,
под кровом — Птичија Млекара,
било је и овако и онако.
Расли смо уз татине псовке
и мамино — БОГ ТЕ ВИДИО
кад бисмо нешто погрешили.
Било нас је седморо браће и сестара
и било је тешко саставити крај с крајем.
Понеки пут, хтели не хтели,
Морали смо уместо млека, крува,
и куваних јаја —

јести са маме месо и перје.

Окрпљено и увек чисто
за ново нисмо знали.
Десет година било нас је седморо,
било нас је једно.

Онда сам ја, да не бих пробудио
лепе синовце —

слабе анђеле у крилу моје мајке,
отишао у свет као што се иде у шуму –
са конопцем у руци и секиром на рамену.
Од онда помало нестајем, жив.

Супрузи Душанки (1937)
ЉУБАВНА ПЕСМА ИЗ СЕЖАНЕ

Док Ми се ти смешиш из даљине
и цела земља с тобом, вас две

које имам и љубим,
живот,
док ми се живот смеши, нуди и враћа,
задржавају ме на граници.
Хоће да виде шта ти доносим.
Отварају кола: цвеће.
Отварају мотор: цвеће.
Отварају једну стаклену куглу за тебе:
Цвеће.
Откад си ушла у мој живот само цвеће.
Враћам ти се заувек.
Пртљак на колима има облик мртвачког
сандука.
Отварају сандук: цвеће.
Отварају песника Елијара: Цвеће.
У хаљине што сам ти куповао у највећим
париским
кућама
завирују,
али у њима не налазе цвеће, јер их ти још
нис
обукла.
На граници као на граници живота.
Покажи шта имаш, шта немаш.
Отварају један цвет поруменео од жеље да
те
видим:
у њему Сежана пуна цвећа.

Постао сам већ сумњив.
Раскриљују ми мантил, капут, кошуљу:
цвеће.
Можда ће и у груди да завире.
У њима је магаре срећно што је у својој
земљи.
Зар не чују како лупа.

Хтело би што пре својој љубави.

Гордана Симеуновић
Београдске слике (зима 2020)

У Пионирском парку
протестују ратни ветерани.
Разапели шаторе,
слаба тела.
Нико их не види.

Само се понекад искраде из камена

сликарка Надежда Петровић
да им превије ране

и из Осматрачнице са Кајмакчалана
стигне тихи глас:

Добро је, не иде нови рат.

Ранко Рисојевић ГОЛУБОВИ

Свако јутро,
Гледам зграду преко пута,
Тамне прозоре, високи кров,
Све мирује, до неког времена,
Када се пале свјетла, не многа,
Тек два-три, стално иста.
Исто је оживљавање зграде,
Која постаје биће, сасвим живо.
Прво свјетло, на четвртом спрату.
Ријетко се гаси, само накратко,
Тако да га затичем
Кад се пробуди,
Окрећем свом прозору, не
пита се ко ту станује,
Не желим нова познанства. Испод,
баш свако јутро,
Женска рука, с крпом
Брише стакло, лагано, детаљно,
Никад кратко, никад само мрљу
неку, увијек цијело стакло и рамове,
Толико дуго да ме замори.
За то вријеме, високи кров,
Кога ће сунце ускоро обасјати,
Ако га буде, и ако га не буде,
Запосједају голубови, начичкани
Један до другог, као за сеобу,
Која је најављена али је нема.
Изненада нешто их узбуни,
Нагло се дигну, начине два-три круга
Изнад зграде, слиједећи првог,
Који зна ваздушне струје,
Разлог овога наглог лета,
све остало што је мени страна –
Да би се поново окупили,
Ојачани новим голубовима,
Зналцима лета и страна свијета.
Чекају сунце, да их угрије,
На том високом крову
Који гледам и гледам,
Свако јутро, годинама.

Ђорђе Шћеповић

НЕКОЛИКО ЛИЦА ЈЕДНОГ КАШЉА

Како препознати један кашаљ
и издвојити га, у мору других,
не плашити га се, бити благ према њему
људима објаснити да он није тако страشان
да неће наудити.

Како упознати сва лица једног
кашаља па са сигурношћу устврдити
Да, то је кашаљ од лошег, јефтиног
дувана,
то је пак кашаљ од назеба, безазленог, али
досадног назеба
тај, е то је кашаљ јуродивих, то је кашаљ
мртвих пјесника
то је кашаљ од смрти, некад се рвамо
данима, некад
годинама до измака снага
Али крај је увијек извјестан, и ту нема неке
велике мудрости.

Шабан Шаренкапић

ЦИПЕЛЕ ВРИШТЕ

Када видје ципеле без власника
Патике које се не крећу
Које нема ко да носи

Излудјели Амерички генерал
Пред бараке Аушвица доведе
Хиљаду из Вајмара становника

Да виде на хиљаде хиљада
Рашнираних с мртвих
Ципела и патика

Они окрећу главе и говоре:
Ми нијесмо знали
Ми нијесмо знали

ципеле вриште: знали сте знали

Martin Nimeler (Pastor)

PRVO SU DOŠLI...

Када су нацисти дошли по комунисте,
ја сам ћутао;
јер нисам био комуниста.

Када су затворили социјалдемократе,
ја сам ћутао;
јер нисам био социјалдемократа.

Када су дошли по синдикалце,
ја се нисам побунио;
јер нисам био синдикалац.

Када су дошли по мене,
није преостао нико да се побуни.

Anđela Popov

MESTO KOJE VIŠE NE NAZIVAM SVOJIM

Zvono na vratima napuštene kuće,
upozorenje je da moram poći.
Ali nisam sakupila izmaglicu u teglu,
i nisam ponela pisma iz fioka.

Neko će odneti uramljene slike sa zidova,
popucaće koža i boja će se ljuštiti,
ostaće samo ekseri duboko zariveni u telo.

U budućnosti ću se vratiti u okruglu sobu,
kada ne bude eha koji ponavlja moje prazne reči,
i kada se setim zaboravljene pesme iz filma,
pesme koja vraća samo lepim sećanjima boju.

Do tada uspomene čine da starim,
osećam se nelagodno u sopstvenoj koži.
Dok ležim na travi, razmišljam.
Zašto ovo mesto ne mogu više nazivati svojim?

Пабло Неруда 1904-1973

АКО МЕ ЗАБОРАВИШ

Хоћу да знам
једну ствар.

Знаш како је то
ако гледам

кристални месец, црвену грану
споре јесени у мом прозору,
ако дотакнем
уз ватру неопипљив пепео
или изборано тело кладе,
све ме одводи теби
као да је све што постоји,
мириси, светлост, метали
попут малих барки што плове
ка острвима твојим која ме чекају.

Lagano umire onaj koji ne putuje, onaj koji ne čita, onaj
koji ne sluša muziku, onaj koji ne nalazi zadovoljstvo u
sebi.

Lagano umire onaj koji uništava vlastitu ljubav,
onaj koji ne prihvata pomoć.

Lagano umire onaj koji se pretvara u roba navika,
postavljajući si svaki dan ista ograničenja, onaj koji ne
mijenja rutinu, onaj koji se ne usuđuje odjenuti u novu
boju, onaj koji ne priča s ljudima koje ne poznaje.

Lagano umire onaj koji bježi od strasti

i njenog vrela emocija;

onih koje daju sjaj u očima i napuštenim srcima.

Lagano umire onaj koji ne mijenja svoj život kada nije
zadovoljan svojim poslom ili svojom ljubavi, onaj koji se
ne želi odreći svoje sigurnosti radi nesigurnosti, i koji ne
ide za svojim snovima; onaj koji si neće dozvoliti, niti
jednom u svom životu, da pobjegne od smislenih
savjeta...

Živi danas, učini danas, riskiraj danas!

Ne dozvoli lagano umiranje!

Ne zaboravi biti sretan!

Vislava Šimborska 1923-2012

ŽENSKI PORTRET

Mora da bude po izboru.

Da se menja, ali da se ništa ne promeni.

To je lako, nemoguće, vredno pokušaja.

Oči ima, ako treba, jednom plave, jednom
sive,

crne, vesele, bezrazložno pune suza.

Spava s njim, kao prva na koju naleti, jedina
na svetu.

Rađa mu četvoro dece, nijedno, jedno dete.

Naivna, ali najbolji savet daje.

Slaba, ali izdržljiva.

Nema glavu na vratu, ali imaće.
Čita Jaspersa i ženske listove.
Ne zna čemu služi taj zavrtnaj, ali sagradiće
most.
Mlada, obično mlada, još uvek mlada.
U rukama drži vrapčića slomljenog krila,
svoj novac za daleka i duga putovanja,
sataru za meso, oblog i čašicu rakije.
Kuda tako trči, zar nije umorna?
Ama nije, samo malo, mnogo, ništa ne smeta.
Ili ga voli, ili se uzjogunila.
Na dobro, na zlo i na milost božiju.

Dušan Vasiljev (1900-1924)

Čovek Peva Posle Rata

Ja sam gazio u krvi do kolena,
i nemam više snova.
Sestra mi se prodala
i majci su mi posekli sede kose.
I ja u ovom mutnom moru bluda i kala
ne tražim plena;
oh, ja sam željan zraka! I mleka!
I bele jutarnje rose!
Ja sam se smejaio u krvi do kolena,
i nisam pitao: zašto?
Brata sam zvao dušmanom kletim.
I kliktao sam kad se u mraku napred hrli,
i onda leti k vragu i Bog, i čovek, i rov.
A danas mirno gledam kako mi željnu ženu
gubevi bakalin grli,
i kako mi s glave, raznosi krov, —
i nemam volje — il' nemam snage — da mu se
svetim.
Ja sam do juče pokorno sagibo glavu
i besno sam ljubio sram.
I do juče nisam znao sudbinu svoju pravu —
ali je danas znam!
Oh, ta ja sam Čovek! Čovek!
Nije mi žao što sam gazio u krvi do kolena
i preživio crvene godine Klanja,
radi ovog svetog Saznanja
što mi je donelo propast.
I ja ne tražim plena:
oh, dajte meni još šaku zraka
i malo bele, jutarnje rose —
ostalo vam na čast!

Branko Ćopić 1915-1984

MALA MOJA IZ BOSANSKE KRUPE

Bilo mi je dvanaest godina,
prvi put sam sišao do grada
iz mog sela, tihog i dalekog,
kad susretoh tebe iznenada.
Eh, dječaćke uspomene glupe!
Mala moja iz Bosanske Krupe!
Jesi li me spazila il' nisi,
zbunjenoga seoskoga đaka,
svjetlokosog i očiju plavih,
u oklopu novih opanaka,
kako zija u izloge skupe?
Mala moja iz Bosanske Krupe!

Naišla si kao lak oblačak,
tvoj me pogled za tren obeznani,
zaboravih ime i očinstvo,
kako mi se zovu ukućani.
Iznevjerih poput sablje tupe.
Mala moja iz Bosanske Krupe!

Tekli tako gimnazijski dani,
uspomena na te ne ocvala,
modra Una u proljetnje noći
tvoje mi je ime šaputala.
Lebdjela si ispred đaćke klupe,
mala moja iz Bosanske Krupe!

Brzo minu naše đakovanje,
lagan leptir sa krilima zlatnim,
ipak tebe u srcu sačuvah
kroz sve bure u danima ratnim.
Ta sjećanja mogu l' da se kupe,
mala moja iz Bosanske Krupe!

Sad je kasno, već mi kosa sijedi,
gledam Unu, ćuti kao nijema,
zalud lutam ulicama znanim,
sve je pusto, tebe više nema.
Ej, godine, nemjerljive, skupe!
Zbogom, mala, iz Bosanske Krupe!

Исмет Реброња (1942-2006)

КАЗИВАР

У село стиже

Човек незнан

Седе на пањ

Показа

Казивар

Окружисмо Незнанца

Он отвори

Казивар

Пођосмо према стадима

Странац се с места

Не миче

Чита Казивар

Све О нама зна.

Sven Adam Ewin

(Pseudonim savremenog hrvatskog pesnika)

GODIŠNJICA MATURE

Slavimo sedamdesetu godišnjicu mature

Već je prošla akademska četvrt

a u razredu samo nas troje

Ivan

Anđela

i ja

Dobro uvijek smo bili neodgovorni đaci

Naš razred je u tome prednjačio

Nadamo se doći će

Nije to bilo koja godišnjica

Ali kako da nema

ni jednog nastavnika?

koji su uvijek

ulazili u razred

u sekundu točno

sa zvukom zvona

Koji im je bog danas?

JA SVEĆENIK, TI SVIRAŠ CELLO

Violončelo. Bedra čvrsta.

Topli vibrato. Tvoje tijelo.

Gudalo. Strune. Dodir prsta.

I Boccherini: Ritornello.

Stiskaš cello između nogu,

A mene đavo tenta, tenta.

Jer ja bih htio, al ne mogu,

Vidjeti kroz trup instrumenta.

Grliš cello. Moja si čakra.

I kako neću u grijeh pasti?

Sudit će mi consulta sacra,

Zbog evidentno niskih strasti.

Jer kad klizneš niz donje note,

Ja arlauknem... Tijelo! Skote!

Dušan Gojkov

(Iz: "Tužne šansone")

№ 24

:

жена коју познајем

већ доста дуго

али повремено

ни имена не могу да јој се сетим

па погрешим

мува се по кухињи

[...]

249

и сад ће

полагано

све да оде

негде тамо

то нам је јасно

правимо се да ништа не примећујемо

ронашамо се као

да ће потрајати

№ 32

у старом албуму

видим себе

помало разбарушеног

младог
витког
зачуђеног

у огледалу
израз гађења на лицу
што се дуже посматра
све више и то престаје да буде битно
и сада знам
педесетак година досаде
згуснуло се између те
две слике
прозрачити ваља

Катарина Сарић

КАРАНТИНСКА № 6

У карантину сам изгубила на килажи
ма не да бих контрирала свеопштој
кукњави због гојења
стога што није ми било забрањеног воћа
за овакве као ја не важи
протокол
ни стратегија за преживљавање граничних
ситуација
само герила и глава кроз зид
јела сам квасац у млакој води
од њега ми је испадала погача
довољно чврста да послужи мјесто камена
да му у сну разбијем главу
ако се још једном промешкољи тим својим
пужем
поново сам морала да спавам са мужем
сваке ноћи због полицијског часа
и што није било ничег на кабловској
Јебо га патак, није био у заједничкој
спаваћој соби од рођења првог
ђетета
а у ово доба кући од свршетка меденог
мјесеца
Шака бенседина у коњаку разблажена
да га одрадимо, па после на чату да
измастурбирам с љубавником
с оном мојом воћком
Етика сваке ситуације проистиче из
импровизације
Баш сам прави злоћко

Hanna Godomski DRVO

moje malo drvo
razgovara sa velikim drvetom
moje malo drvo
nikada neće postati veliko
kao to u koje gleda
pored kojeg živi
moje malo drvo živi u sobi
a veliko
s druge strane prozora
svojim korenjem
drži svet
Pročitaj me

sama na stranici
obasjana zlatom
kosim zrakom
lampe pored kreveta
jednostavna
na prvi pogled
bez suvišnih reči
možda u dve strofe
pesma
koja će ti promeniti život

Aleksandar Blok: (1880. - 1921.)

НОЋ, УЛИКА, ФЕНЈЕР, АПОТЕКА

Noć, ulica, fenjer, apoteka.
Besmisleno, mutno svjetlo drijema.
Ma živio ti još četvrt vijeka,
Bit će sve isto. Izlaza nema.
Umrijet ćeš. I sve, ko prije,
Ponovit će se ispočetka:
Noć, kanalom leden vjetar brije,
Ulica, fenjer, apoteka.

Миљурко Вукадиновић (1953-2021.)

НЕДОСТАТАК ЧУЛА
Љубав ми петком покреће органе.
Чуло себегледања и чуло препознавања
украсти:
опет видиш то што би и у умирућем часу
видео

изблиза.
Лева страна је под сенком а све без неба је сенка.

А мени на плућима сенка, два-3 лептира.
Љубав ми петком покреће све органе.
Чуло удисаја и чуло срцања.
Замка: лек као пчела што те салеће, кружи око тебе, незалечиво/неизлучиво.
Од тучка до ручка!
Од сна са хркањем до сна са гушењем.
Телоходајући, најзад, душевно проходан, још увек.
Љубавно посећиван свакодневно.
Љубавно проходан до краја.
(2011)
ПАДЕ ЖБУН

Слушао сам овде како пева славуј.
Навратих. Замуче. И
паде у жбун. Приђем
ближе: нема жбуна. Дођем
опет: нема гнезда. Доспем
до негдањег жбуна: нема
песме – нема
ладовине.

Dara Sekulić (1831-2021)

GRLOM U JAGODE

Grad iz grada nije što i grad sa brda,
došla sam kao grlom u jagode.
Grlo kao zvonu a jagode ni za oko,
kako sam se grdno za šaku hlada i šaku jada lomila.
Građane radala s krupnim očima i nježnim koljenima,
bijelim kruhom ih hranila a samovala bez slavlja i bez prijatelja.
Kad bih pošla, ne bih mogla od grada do brda pobijeliću neprilagođena.
Zato djecu iz ulice sazivam za dječje rođendane
i u dane obične da mi djeca zapamte drugove da se očovječe
i da imaju slavlja i prijatelje.
Zamjenjuju cvijet krompirov s cvijetom djeteline
ali ne sanjaju grad sa brda.

I u život neće kao grlom u jagode života mi.

DJEČACI ulaze bez ulaznica ako imaju očeve

Očevi nose nedjeljna odijela
i istežu tijela
kao konji na trkama
Čiko mogu li s tobom.
Stadion je užarena svjetiljka
gori kao oči dječaka što čekaju na ulazu bez očeva
Čiko mogu li s tobom.
Tapkaju mali golaći kraj ograda.
Kud prolaze glasovi ne mogu tijela u kratkim hlačama,
kud prolaze dječaci s očevima ne mogu dječaci bez očeva.

PERIFERIJA

Vozovi i danju prolaze ali danju ih ne primjećujemo
zato oni noću u nas ulaze, čujte im piskove:
to je mog sina nešto pregazilo
to je mog dragog nešto zbolelo
to mog brata vode na robiju
to svjetovi pobješnjeli ratuju

to sestru moju četa razbojnika siluje
to kćer moju nerođenu nebo čelom miluje

to moja mrtva majka ime moje izgovara
to mene tama na zločin nagovara

to ja umirem uz pisak
dok voz jedan nekud u noć odlazi

to nas živi spominju
to nas mrtvi opominju
to naš život prolazi.

Tadeusz Różewicz:
ZAKAŠNJELI ODGOVOR

Pitao si me
da li pisati pjesme
i ne znaš
zašto šutim
idući seoskim putem
ulicom neznanog mjesta
stazom grobljanskom
do majčinog groba
govorio sam sebi
dakle tako je to
tako se plaća
za sve
za šta
za ništa
dakle tako je to
pjesnik ostaje sam
u hotelskoj sobi
s lovorovim vijencem
taj drugi
u luđačkoj košulji
u zatvorskoj ćeliji
posmatra konopac
nad velikom vodom
u kući luđaka
mislio je da pišući pjesmu
grli ženu
rodbinu domovinu
čitavu Zemlju
netko treći od nas smije se
tek na kraju
shvatićeš
šta je to poezija

Александар СЕКУЛИЋ
МАЈСТОРИ У КУЋИ

Мајсторе затекох
на крову старе куће
мењају сломљен цреп
мајстори на крову
мајстори унутра
мајстори, мајстори
ко вас је звао
зашто дирате мој црни кров
на којем стоји рода бела

на којем расте трава кудрава
мој кров у подножју дугог века
зашто сте ми кућу заузели
зашто сте напали
чекићима ексерима
четкама бојама
мајстори мајстори
излазите пустите ме
да сам кућу уређујем
не чују они
укуцавају моје кости
фарбају мојом крвљу
износе из мог срца
намештај стари
неподношљиви мајстори
њих тридесет седе на мени једном
доћи ће кажу чувен гост
ловиће маглу по шумарцима
са твојом ће се кућом сударити
мора да буде као из бајке
ево теби огледало
чешљај смех у њему
лице ти је подупрто
железном тугом
мајстори мајстори
шта сте учинили
то није моја кућа
то мој гост није
то више нисам ни ја

Анка Динић
ЛАБУДОВА ЗВЕЗДА
Брату Лабуду у спомен

На Бадњи дан
Лабуде
Твоја звезда се спустила
На мој длан.
Видим слике...
Залеђен Дунав
У мојој шаци.
Јато лабудова
Чека спас.
Ходам по огледалу
Ослобађам беле птице
Ледених окова.
Срце ми је заиграло
Брате,
Препознајем твој
Дуги врат.

Dragutin Tadijanović
DUGO U NOĆ

Dugo u noć, u zimsku gluhu noć
Moja mati bijelo platno tka.

Njen pognut lik i prosijede njene kose
Odavna je već zališe suzama.

Trak lampe s prozora pružen je čitavim
dvorištem
Po snijegu što vani pada,
U tišini bez kraja, u tišini bez kraja:
Anđeli s neba, nježnim rukama,
Spuštaju smrzle zvjezdice na zemlju
Pazeć da ne bi zlato moje probudili.

Dugo u noć, u zimsku pustu noć,
Moja mati bijelo platno tka.
O majko žalosna! kaži, što to sja
U tvojim očima,

Dugo u noć, u zimsku bijelu noć.

РАСТАНАК У ЈЕСЕН

Заборава ведро љето: и сунце, и жито
зрело;
Заборава миловања у вечери меке,
Срећу срдаца наших.

Јесен је, Лелијо, јесен:
Кишна и сива јесен,
И треба да се млади растанемо.

Лишће у твојем винограду
Пожутјело, осушено,
И већином попадало
По уморној црној земљи.

Јесен је, Лелијо, јесен:
Кишна и сива јесен,
И треба да се тихо растанемо.

Заборава ведро љето: и сунце, и жито
зрело;
Заборава миловања у вечери меке,
Срећу срдаца наших.

JESENJE PISMO

Prošla je berba, milo moje srce,
I nema na trsju grozdova.
Na lozama se lišće trese kao ruke staraca.
Boje se u zemlju vraćaju,
Boje se tope, i nestaju.
Nema više radosnog zalaženja sunca
Za plave planine.
Nema zlatnog neba.
Jesen je kolibu sagradila u bregovima našim.
Srebrno grlo tvoje
Neće odzvanjati više zelenim dolinama,
Niti će oči tvoje gledati blistavilo boja
Na nebu i na zemlji.
Jesen je pokopala svijetle boje:
Vinogradi i šume plaču
U tamnomu lišću.

Ivan V. Lalić

08.06.1931-28.07.1996

BELEŠKA O POETICI

Sačuvati neizgovoreno, kao srž.
Učiti od jabuke: zemlja, kreč i kiša
Rade samo za plod, i nalaze izraz
U toj nesavršenoj, ali zreloj lopti
Što se ne sabira s kruškom.
Uvežbati umetnost odricanja.
Utabati trag.
Stati pred ogledalo, bez straha
Od povratne slike: ona uzvraća izraz,
I to nesavršen, nekog upornog napora
Da se apstrakcija odene u meso,
U dobar provodnik bola.
Ipak, bez ustezanja
Hlebu reći hleb, vinu reći vino
A voljenoj ženi: volim te.

Fjodor Ivanovič Tjutčev (1803. – 27. srpnja
1873.)

POSLJEDNJA LJUBAV

O, na zalazu naših dana

ljubav je tiša i praznovjerna...
Sijaj, svjetlosti oproštajna,
ljubavi zadnja, luči večernja!
Pola je neba palo u sjenu,
još na zapadu sjaj se žari,
pričekaj malo, sutonski trenu,
potraj, potraj, predivna čari!
Pusti da krv u žilama sni,
u srcu žara sve je manje...
O posljednja ljubavi, ti
jesi blaženstvo i oćajanje.

Momćilo Bajagić Bajaga

Ovo je Balkan
Ovo je ovde Balkan, zemlja iz sna
Između mocnih zidova, dobra i zla
Tu svako može biti, dusman i brat
Svakih pedeset leta, izbija rat

Ovu su zemlju pravili
i ratnici i pesnici
i razliciti Bogovi
Ovo je ovde Balkan, mirisni cvet
Totalno nerazumljiv, za ceo svet
I svako može biti, dusman i brat
Svakih pedeset leta, izbija rat

PULJUBI ME

Mjesec je mlad,
a noc je vrela,
padaju zvijezde padalice
I dok mi kaplje znoj sa cela,
mrak je i ne vidim ti lice

Dolje pod nama
cuje se kako
skripe tockovi nocnih sofera
A ja te volim
u mrklom mraku
na zadnjem katu solitera

Poljubi me
dotakni me usnama
Sa usnama
k'o zgazenim tresnjama...

Ponekad samo

kad bljesne svjetlo
velike neonske reklame
Ugledam tvoje
macije oci
kako me miluju iz tame

Mjesec je mlad,
a noc je vrela,
zvijezde se roje iznad glave
Vece mirise na pozno ljeto,
a ti na rijetke poljske trave...

POLJUBI ME

Mjesec je mlad,
a noc je vrela,
padaju zvijezde padalice
I dok mi kaplje znoj sa cela,
mrak je i ne vidim ti lice
Dolje pod nama
cuje se kako
skripe tockovi nocnih sofera
A ja te volim
u mrklom mraku
na zadnjem katu solitera

Poljubi me
dotakni me usnama
Sa usnama
k'o zgazenim tresnjama...
Ponekad samo
kad bljesne svjetlo
velike neonske reklame
Ugledam tvoje
macije oci
kako me miluju iz tame

Mjesec je mlad,
a noc je vrela,
zvijezde se roje iznad glave
Vece mirise na pozno ljeto,
a ti na rijetke poljske trave...

Радмила Телебак Карац

ВЕНЧАЊЕ

На жици весница смрти, дрхти.
Понекад гракне.

Поворка тромо ка гробљу мили.
На последњој стази уснула старица,
Срећнија него икада пре,
Сања сусрет важнији од живота.
Сви плачу за њом.
Само је један старац,
с осмјехом пуним среће, чека на крају
пута.
Он је плакао за њом.
Бог ће им бити сведок на поновном
венчању.

ОДЛАЗАК

Кишио је новембар и очи
на Малом Калемегдану.
Тешко је било разузнати ко путује
а ко путнике прати.
Тишина је одлијегала све до неба.
У полупразним коферима
сво богатство.
Сутрашња неизвијеснос
страшнија од јучеражњег страха.
Изгубљена земља,
изгубљен разум.
Гледали смо у полутаму.
Само су дјеца свијетлила из ње.

Joseph Brodsky: (1940-1996)

КАКО ЧИТАТИ КЊИГУ

Da bi se razvio dobar ukus u književnosti
Trebalo čitati poeziju!
Ako mislite da to govorim zbog privrženosti
zanatu,
Iz težnje da proširim interese vlastite gilde,
varate se:
Nisam član profesionalnog udruženja.
Stvar je u tome da,
Budući najvišom formom ljudskog načina
izražavanja,
Poezija nije samo najsažetiji, već i
najkondenziraniji način prenošenja
Čovjekovog iskustva.
Ona isto tako nudi najviše moguće standarde
Za bilo koju lingvističku operaciju,
Pogotovo onu na papiru.
Što više čitamo poeziju
Postajemo netrpeljiviji prema svakoj vrsti

Praznoslovlja i opširnosti, bilo u političkom
ili filozofskom govoru,
U povijesnim, društvenim naukama ili
beletristici.

РОМРЕЈА

Обитавасмо опет покрај затона,
и облаци још плове изнад нас,
и Везув данашњи ко пре клопара,
и слеже се прашина на сокаке,

и слушаш звекет сокачких стакала.
И нас ће једном затрпати пеп'о.
И ето волео бих у тај час
да ти у предграђе трамвајем дођем,
да уђем у твој дом,
и стотине година потом
дође ли одред да откопа град,

тако бих волео да нађе тад
у твоје вечном загрљају мене,
под слојем новог пепела и праха.

Bratislav Magdić

СКИЦА ГРАДА

Три солитера
у оквиру прозора
мога стана.
Строга геометрија
градске архитектуре
новога доба.
По дану,
светло сивило фасада.
С вечери,
мала астрономија
звезданог неба,
и по која црна рупа
изнутра.
Ту живот људи
арчи време.

БИТИ КАМЕН

Biti kamen temeljac,

Kamen spoticanja,
Kamen kamenovanja,
Biti kamen nadgrobni ploca,
Kremen kamen,
Biti kamen dragi i ludi kamen,
Biti kamen studenac
Sa iskrom ognja u sebi,
Prkos maporima vremena,
Sizifov kamen biti,
Biti kamen . . .
Biti kamen biti, il ne biti!

ЗАДУШЈА И ПОДУШЈА -ПРЕД СПОМЕНИКОМ-

Твоје је име и твоја слика,
То лепо лице и крупне очи,
На углачаној мермерној плочи
Заједничког нам споменика.

Палим ти свећу за покој души,
У вазу стављам свеж букет.
Откад си отишла на "онај свет"
Мени се овај свет стално руши.

Зурећи у беле хризантеме
Спокојно чекам да дође време,
Нашег поновног сусрета дан.

А до тог, за нас свечаног, трена
Почивај у миру моја вољена,
Блажен нек ти је вечити сан.

STVARNOST I SNOVI

Da l' je ono što je prošlo bilo,
ili nam se samo učinilo?
Ne znam da li stvarnost,
il' samo san beše, ta prošlost,
iz koje odsutno se smeše
mnoga znana lica.

Kao usnula ptica s glavom
ispod krila, neznauci da li je,
ili nije, bila i pesma i let,
I čovek sanja. I kamen, I cvet.

I sve što postoji neki smisao ima
u stvarnosti svojoj, ili u snovima.

Ana Ahmatova: DVIJE PJESME

Jastuk je već vreo
s obiju strana.
I druga svijeća evo
gasne, i krik vrana
sve je čujniji, jasan.
Evo dočekah zoru,
kasno misliti na san...
Zastor na bijelom prozoru
bijel je i nesnosan.
Zdravo!

2.

Isti glas, isti izgled,
ista kosa kao od lana.
Sve isto kao lani.
Kroz staklo zraka danja već
po bijelome zidu bježi....
Ljiljani mirisno svježi
i iskrena ti riječ.

Ljiljana Crnić

ŠUTIM

Šutim.
Pored mene
mjesec umoran
pobježe na spavanje.
Šutim.
Dan mi se javlja,
prepoznao me.
Veli: opet šutiš.
Osluškujem
šuteći...
Možda te dočekam
šutnjom.

EROTSKA

Mogla bih sa tobom,
da, baš sa tobom,

voditi ljubav!
Tu!
Pred svima!
Meni,
smetalo ne bi.
Neka gledaju
blaženost moju...
Grudi nabrekle,
ja vlažna...
Spuštam usne
ispod tvoga pupka
i...
Pitam se:
Čiji je to grijeh?
Moj, tvoj ili
njihov?

O PSIMA I KARAVANAMA

Umorna od uzaludnog
osmjehivanja nekvalitetnima,
ispraznila sam džep pun čarolije.
Vi čudnim slučajem nekim
zalutali u moj život –
Što će vam tolike laži?
Iz skrovišta vaših,
od košmarnih snova,
izmišljenih,
izbacujete svoj otrov,
bescilja i ranjenih sujeta...
Kada su vam radosti nestale?
U duši mi tuga drijema,
ali vam više ni svoje psovke ne dam.

UNUKU NEKE KRALJICE MAJKE

Ti,
malo umrljanog porijekla
agrarnom krvlju, uzvišen,
pusti mene,
princezu od rođenja.
Pogriješit ću nastaviš li da me gledaš...
Znam da si unuk neke kraljice majke.
Naberi mi onih kaćuna
očaravajuće ljepote kad kreneš niza stranu
svoga kraljevstva.
Rasprostri močvarne livade,
smanji svoje želje. A ja?
Ja ću prosuti ljubav umjesto mamca...

Čekam da se pojaviš,
da krenemo u stvarnost.

CRVENA NESTAŠNA MAŠNICA

Noćas bih ti poslala sebe.
Onako, upakovanu
u nešto crno,
sve sa mašnicom crvenom.
Da se od nje zacrveniš,
da me poželiš.
Zagrij krevet,
pod jorgan da uletim.
Možda nam se noge
u bezobrazluk zapletu...
Pa ti još i u pjesmu
uđem...
A poslije?
Sanjariti mogu sama...

PRAVILA

Ne talasaj
kroz učmalost i čamotinju
tuđe žabokrečine!
Ne budi remetilački faktor!
Uklopi se!
Ne diži mulj!
Lagano se uvuci u ogromnu baru,
punu krokodila.
Moguće te prihvate, istrpe,
puste da dišeš.
Velim, možda,
ako nabaciš boje kameleona
pokvarenije od njihovih.

KIŠA

Kiša?
Oprala kiša ulice.
Zgrade, mostove,
kandelabre...
Jedino
obraz lažova,
oprati ne može.
Koliko god da lije.

I TO SE PONEKAD DESI

Izmjestili me.
Iz sobe sa raskošnog kreveta.
Izmjestili me iz kože.
U dva broja manji kalup.
Izmjestili me iz okruženja.
Izmjestili iz duše.
Iz vijuga. Iz snova.
I igračke premjestili.
Vidi, baš sve mi uzeli.
Drugi su na moju stolicu sjeli.
Da li su to smjeli?
Pitali nisu.
A ja samo kažem,
bez foliranja, molim.

BEZ NASLOVA

Svita na okupu.
Nule, ljubavnici,
dame ofarbanog morala,
pisci, prolaznici...
Kao što znate, svi
čekaju svojih pet minuta..
Njihova želja za ostavljanjem
vječnog traga
na planeti je ogromna.
Ubjeđeni u ono:
Ja – moćan. Ja – poštovan.
Ja – odlučan.
Jaaaaa – velik – fokusiran – glavni,
ponavljaju međ' sobom
smijući se jedni drugima iza leđa.
A da razgovaraju o etici
bila bi tišina.
Čak i o tajnama kada zbore,
znali bi da se one ne otkrivaju
tek tako.
A prvi red u koji su se ugurali
lako je promjeniti.

TI – OD TEBE ZAVISIM

Ti – moj nepresušni izvor,
imaš važan zadatak
da me održavaš u životu,
hraniš i pojiš.

Ti prosto protičeš kroz sve moje ćelije.
Ti si prvi u lancu ishrane moje duše.
Ti! Potreban si mi. Za preživljavanje.
Ti – caruješ svime u i oko mene.
I uprkos svemu sastavni si dio mene
Ti, opstaješ. Nije te moguće kontrolirati.
Voljela bih kad bi ostao miran, tih i dostupan.
Ti si zapravo kao spužva.
Nevjerovatno je koliko te osjetim
na sebi, ma gdje god da si.
U tebi je nepresušni bunar. Nas.
Ti koji ćeš uvijek i svuda biti moj.
(Mogla bih te čak i proučavati.)

Sve do sad objavljene Ljiljanine pesme na
sajtu:

https://www.academia.edu/69090766/Ljiljana_Crnice_SABRANE_PJESME?email_work_card=view-paper

Czesław Miłosz: (1911-2014) NA MOJ 88. ROĐENDAN

Grad gust od skrivenih pasaža, uskih
trgova, arkada,
što se terasasto spuštaju ka morskome zaljevu.
I ja, zagledan u mladu ljepotu,
tjelesnu i trošnu,
u njezin razigran pokret sred staroga kamena.
Boje haljina prema ljetnoj modi,
bat cipelica iz udaljenih stoljeća,
raduju me svojim obredom povratka.
Davno me prošlo
razgledanje katedrala, tornjeva i utvrda.
Ja sam kao onaj koji vidi, a ipak je
neprolazan,
poletni duh, usprkos sijedim i bolestima
starosti.
Izbavljen, jer u njemu leži božansko čuđenje.

GDE GOD

Gde god da sam, na bilo kom mestu
na zemlji, skrivam pred ljudima uverenje
da nisam odatle.
Kao da sam poslat da upijem što više
boja, ukusa, zvukova, mirisa, da iskusim
sve što je
udeo čoveka, da pretvorim, što nisam iskusio,

u čarobni registar i odnesem tamo, odakle
sam
došao.

Rejmond Karver

Popodne

Dok piše, ne gledajući u more,
oseća kako vrh pera počinje da drhti.
Plima se valja preko šljunka.
Ali nije to. Ne,
to je zato što u tom trenutku ona
ulazi u sobu, bez odeće na sebi.
Sanjiva, na trenutak nije čak ni sigurna
gde se nalazi. Uklanja kosu sa čela.
Seda na šolju zatvorenih očiju,
oborene glave. Raširenih nogu.
Vidi je kroz vrata. Možda se
priseća onog što se desilo tog jutra?
Jer, uskoro, otvara jedno oko i gleda ga.
I slatko se smeši.

EUGENIO DE ANDRADE, Portugalija
(1923–2005)

Na engleski preveo G. Droogenbroodt
Sa engleskog prevela S. Piksiades
OSTINATO
Strasti,
oštroj senki strasti
predajem se.

Moje grane korala,
moje peščane plaže,
mog zlatnog čamca
odričem se.

Moj rosni kamen,
moju ljubav,
moju kamu
posvećujem.
Moj umoran,
povređeni meseče,
-uzmi me, uzmi me-
predajem se.

Konstantin Kavafi

JEDNA NOĆ

Soba je bila sirotinjska i vulgarna,
sakrivena iznad sumnjive taverne.
S prozora se videla uličica,
nečista i uska. Odole su se
čuli glasovi nekih radnika
koji su se kartali i lumpovali.
I tu, na običnom, bednom ležaju
imao sam telo u ljubavi, imao sam usne
čulne i crvene od pijanstva -
crvene od takvog pijanstva, da se i sada
dok pišem, posle toliko godina!
U mojoj usamljeničkoj kući, opijam ponovo.

OTIŠAO SAM

Ni za šta se nisam vezao. Sve sam napustio i
otišao.
Zbog uživanja, koja su bila pola stvarna,
pola su mi se motala po mozgu,
otišao sam u obasjanu noć.
Ispijao sam jaka vina, kako ih
piju srčani učesnici uživanja.

POPODNEVNO SUNCE

Ovu sobu, kako je dobro poznajem.
Sada se i ona izdaje i soba do nje
za kancelarije. Cela kuća se pretvorila
u kancelarije posrednika, trgovaca i
kompanija.
Ah ova soba, kako je dobro poznata.
Ovde kraj vrata bilo je kanabe,
a ispred njega turski ćilim;
a pored polica sa dve žute vaze.
Desno: ne, nasuprot, orman s ogledalom.
U sredini sto gde je pisao;
i tri velike pletene stolice.
Pored prozora stajao je krevet
na kome smo se voleli toliko puta.
Biće da su još negde te starudije.
Pored prozora stajao je krevet:
popodnevno sunce do pola ga je obasjavalo.
... Popodne u četiri sata, razdvojili smo se
samo na nedelju dana... Na žalost
ta nedelja je potrajala večito.

Србољуб Срба Митић
МРТВАЦ СРБИЈОМ ОДИМ

1.
Ето ја самртник опет рукама
као кукама
као чакљама
као бакљама божијим
Ја црник земни
ја тица разјаћена
ја мукама вично пцето
опет разапет
опет избоден лето челом милујем

Ето ја опет зубима стење дробим
сунац једем

Сред Србије пободен прут сам зелен
као врба жилорастан
као чемер као пелен горак и мирисав

пуст сам јелен али јелен
али ричем
али сија око моје

Ја огубан
ја окрастан
али златан у грудима
самац уклет али вичем сред Србије

ЖУТА ТИЦА

Иде господин кроз вашар
Носи тицу у кавезу
Жуту тицу
Стоји Папиша на вашару
Продаје краву млекуљу
Дебелу шарену
Стаде господин с кавезом
Поче тица да пева
Небески јао небески
Даде Папиша добру краву
Даде млекуљу за тицу
Даде озбиљно
Насмејаше се сви Цигани чергари
Луд си Папиша као луди коњ
А до јуче си био карактер
Ћутите Цигани ћутите не знате
Ћерка ми мала воли тичиће
А сутра ће да умре.

Радмило Р Радовановић

РАЂА СЕ КАЈАЊЕ
Ти од данас
Немаш дом
Никада га нећеш
Ни имати
Нећеш саградити
Остајеш сам
Тихо излазиш вани
Да видиш
Како пада снијег
Како те нико не тражи
Како је небо сиво
Како је срцу тужно
Како га погоди гром
Како дозријева крај
Све је бескрајно далеко
Вољена жена дијете
Најдража пјесма
Расцвјетана ружа
У глави
Рађа се кајање
Ти силазиш
Згрчен
У црни Хад
На камено дно
У свој крај

НЕКА СВЕ ИДЕ У ЗАБОРАВ

Господине
Прекрсти се још једном
Намјести лептир машину
Стави шешир
Уздахни
За прохујалом срећом
Испиј чашу вина
Изађи из крчме
Из своје таме
Твоје су очи
Још зачуђене
Нико те не зове
Свако те зна
Сјети се ријечи
Које си наумио
Да кажеш
Ништа не смијеш
Да заборавиш
Узми перо

Напиши један стих
Заплачи у њему
Ако треба
Завири мало
На туђи прозор
Протрљај очи
Жртвуј се за љубав
Превише си замишљен
У ово небо
У празнину
Твој лик је
Изван овог времена
Господине
Угризи се за усну
Пусти
Нек све иде у заборав
Изађи са богом
Који те створи

ЗАМИШЉАШ СЕБЕ

Ништа те више не може изненадити
Будиш се сам скоро да не спаваш
Живиш у свом мраку на петом спрату
Размишљаш једино кад пишеш
Нека писма и пјесме неком драгом
Ту мијењаш расположење
Час си весео час горак
Живиш између сунца и земље
Слушаш музику коју (не)волиш
Ти си јак и ако си тужан
Не пијеш ништа осим чаја
Не једеш само по мало себе
Тешко дишеш и замараш се
Замишљаш све градове гдје си био
Гдје си живио са киме си спавао
Замишљаш све бивше које си љубио
Колико њих колико лијепих слика
Колико мучиш себе колико боле пјесме
Нема сумње све ти је досадније
Судбина тихо струји лете неазурни крици
Таква је туга која те рани
Корак по корак све мањи све краћи
Бунтовно спреман иди пале се свјетла
Немај страх неће се поновити
Пламен голица
Постани трава и пахуља лака
Трепетаљка заорава

Мирослава Мијовић ОД НАС СВЕ ПОЧИЊЕ (Цар)

Дијелили смо имање као Бог
Јачему све
Слабоме ништа
Чупали смо цигле из
Зидова да нам бар цигла остане
Вадили шипке из фабричких
Ограда да нам бар шипка
Остане
Заклињали смо се да ћемо сачувати
Поштење.
Али не би збора нити прозбора
Говора
Поговора не би
Ријечи нити поријечи слути нити
Заслути ничега!
Крену смо тако као низ воду кад
Трска крене
Мучасмо као кад мук крене
У крдо
Само су зечеви ногом
Тупкали и одјекивало је.

Miroslav Aleksić STARCI

Bio sam na moru i upoznao starce
Koji nikada nisu bili na najbližem ostrvu,
Ribare koji nisu naučili da plivaju.
Sve tako, krpeći mreže i radujući se ulovu,
Prošao im je život kao film što se završi.
Bio sam u brdima, razgovarao sa starcima,
Koji se nikad nisu popeli na vrh planine,
Koji svakog dana gledaju dok se umivaju pred
kućom.
Čuvajući ovce, da ih ne pojedu vukovi,
Osedeli su, pogrbili se i tako čekaju kraj.
Išao sam u neke gradske kvartove,
U koje valjda nikada nisam imao razloga da
odem,
Išao sam, tek onako, da bi me taj prostor
zapamtio.
Da bi me vreme u tom prostoru ovekovečilo.
Poznajem ljude koji nikada nisu upoznali
drugog čoveka,
Koji nikada nisu dozvolili drugome da ih
upozna,
Koji nikada nisu svukli svoju kožu ni pred kim,

Koji sede, gledaju u sat, i čekaju da život prođe,
Koji nisu spremni na rizik da nekog zavole
I koji nikada nisu pročitali pesmu
„Čekaonica“ Miroslava Aleksića.

Duško Radović
OSVAJANJE SREĆE

Neće biti srećan mnogo ko na sreću gleda
strogo, ko je meri sa svih strana i nalazi sreći
mana.

Ovu hoće, onu neće - tu ne može biti sreće.
Neko traži mnogo sreće, i najlepše i najveće.
Sve što nije mera puna on u sreću ne računa.
Mного hoće, malo neće - tu ne može biti
sreće.

Nekom zavist mira ne da svoju sreću i ne
gleda. Svoju sreću ne uzima jer je drugi više
ima. Tuđu hoće, svoju neće - tu ne može biti
sreće.

Ima jedna mudrost stara: i za sreću treba dara,
srećan čovek - sreću stvara!

Nancy Marejon
ЕНО ЕНА

ništa više nego marimba*,
frula od bambusa, bubanj
i trn krika
smešteno na nebo
u nivou mojih stopala.
Uspinje se podrhtavanje
nastanjeno
u samom korenu
moga pretka.

*vrsta afričkog ksilofona

RUŽA

Oči Abela Santamarije
su u vrtu.
Moj brat spava ispod posejanog semenja.
Santjago sija
svežinom vremena
s kojim moramo da živimo.
Dete pleše.
Oseća se slatki vazduh jula
u planini.

Neko sluša njegovu pesmu
pod svežim šuštanjem
ruže.

Prevod sa španskog: Ana Stjelja
Autorka je dobitnica nagrade*
ZLATNI KLJUČ SMEDEREVA 2023

Скендер Куленовић (2.9.1910-25.1.1978)
ДНЕВНИ СОНЕТ

Овако, корак по корак остављам за собом
себе
асфалтом једнаким за чикове и кораке.
Опет помисао: овако све до раке.
Стајем пред излогом. Клизаљке гледам и
бебе.

Неко ми дирну раме – прену ме из сна
дјече.

Пријатељ – па забога, гдје си то био
толико?

Лажем му, а исто као да сам и сликô.

Небеске кругове, ил' мртве рибе, ил' свеце.

Онај што куди ми платна обиђе ме кô
гробље.

Вјерујем и ја: само сам окрзнô раздобље.

Газим у невидне стопе промаклих шетача,

Ко они у моје, у њихове стајем и ја.

Однекуд позната, фаца. Мину. Застах:
чија?

У парку, ето јê, јесен: дан, кô издан, већ
краћа!

Nikita Stanesku (1933-1983)
TUŽNA LJUBAVNA PESMA

Jedino će moj život doista umreti
za mene, jednom.

Jedino trava zna ukus zemlje.

Jedino krv moja čezne, doista,
za mojim srcem, dok ga napušta.

Vazduh je visok, ti si visoka,
visoka je tuga moja.

Tuga moja čuje još nerođene pse
koji laju ljude

još nerođene.
Dolazi vreme da umiru konji.
Dolazi vreme da ostare mašine.
Dolazi vreme kad pada hladna kiša
i sve žene imaju tvoju glavu
i nose tvoje haljine.
Dolazi i neka velika, bela ptica,
da snese mesec na nebo.

Preveo Adam Puslojić

Sanja Radulović ŠTA ĆEŠ BITI KADA SE PROBUDIŠ

b. je umro u bolnici
sam na tuđem krevetu
niko nije dolazio da ga posjeti
kako glupa smrt
rekao je te glupe godine
kada se umiralo jedino tako
i ja sam se složila s njim
iako mi nije bilo baš sasvim jasno
postoji li pametno umiranje
možda u snu u svom krevetu
očekivano i prirodno
od neke ozbiljne i skupe bolesti
za koju nikako da pronađu lijek
žao mi je rekla sam i plakala
on je rekao jebiga i više ništa
naša ljubav je umrla u snu
kao odgovor na moje pitanje
može li se pametno umrijeti
prije toga smo odgledali
svjetsko prvenstvo u fudbalu
i paraolimpijske igre
složili se da je hrana preskupa
pseća ljubav beskrajna
pivo sve lošije i lošije
da grad smrti po gužvi i taštini
da su knjige zatvor
iz kojeg ne znaš gdje da ideš
kad te puste na ono što zovu sloboda
naša ljubav je umrla u svom krevetu
u kojem smo slušali vijesti i gledali filmove
umrla je očekivano i prirodno
jer smo umjesto volim te pisali svakog dana:
kupi jogurt, sir i neko voće
čekala sam da mi javi: umrla je
čekao je da mu kažem da nije

Мира Алечковић ЧЕКАЊЕ

Не могу више да будем сама
Сама сред људи, а улице шумне у граду
Сама сред сале а она врви од света
Нећу да ме занавек прогута тама
Да ми се последњи кораци полако
прикраду

Мени се с тобом обалом шета
Крај наше брезе, крај сенке њене на зиду

Свеједно да л' сам ти друга, трећа или пета
Или ко зна која жена по реду
Осећам, последња сам ти драга жена
Она која се увек највише воли
Она с којом се сан недосањан сања,
Она с којом растанак највише боли

Видим – последњим путем неповратног
трена
Вранце времена обвија предсмртна пена
Мру нежни тренуци пролећа и јесени
Идемо и осећам да је остала мени
Сва она у теби љубав недоречена.

Виктор Иго МУШКАРАЦ И ЖЕНА

Мушкарац је најузвишеније створење.
Жена је најдивнији идеал.
Бог је створио престо за мушкарца;
За жену олтар.
Престо слави;
Олтар свети.
Мушкарац је ум.
Жена је срце.
Ум ствара светлост; срце производи љубав.
Светлост оплођава;
Љубав оживљава.
Мушкарац је снажан због разума.
Жена је непобедива захваљујући сузама.
Разум убеђује;
Сузе смилују.
Мушкарац је спреман за свако херојство.
Жена за све патње.
Херојство оплемењује;
Мартиријум уздиже.

Мушкарац има надмоћ.
Жена избор.
Надмоћ значи сила;
Избор представља право.
Мушкарац је геније.
Жена је анђео.
Геније је неизмерив;
Анђео неописив.
Тежња мушкарца је највиша слава.
Тежња жене је крајна врлина.
Слава чини све што је величаствено;
Врлина чини све што је божанствено.
Мушкарац је код.
Жена је јеванђеље.
Код поправља;
Јеванђеље усавршава.
Мушкарац размишља.
Жена сања.
Размишљати значи имати у глави ларву;
Сањати значи имати на челу ауреолу.
Мушкарац је океан.
Жена је језеро.
Океан садржи бисер који кити;
Језеро је песма која задивљује.
Мушкарац је орао у лету.
Жена је славуј што пева.
Летети значи господарити простором;
Певати значи освајити Душу.
Мушкарац је храм.
Жена је сакраријум.
Пред храмом скидамо капу;
Пред сакраријумом клечимо.
Укратко: мушкарац је тамо где се земља
завршава;
Жена, где небо почиње.

Мирослав Буца Марковић
ЉУБАВ СЕ ПРОБУДИЛА
Оливери Марковић

Љубав се моја као псић пробудила
У Кумовој слами, у старом локвању,
И као пастирка чудом зачудила,
Да би је носио и ноћу и дању.

Љубав, изелица, и жедна и гладна,
Псић од црне длаке, кадифе и свиле,
На прозору сенка свечана и складна,
У наручју босе Равијојле виле.

Љубав што одједном као псић прохода
Јутарњим жубором сунчевог диска,
Лајући бесрамно испод плавог свода

Док јој у очима расте двиска
Љубав што хода по палуби брода
Сејући бадем као одалиска.

Tomislav Domović
Hipnosu popravljam postole

Židov sam, prognan iz kibuca,
imam Arapkinju, ženu od svile i vode;
u končanoj mreži koprca se ljubav,
u kapi pomiruju se bogovi
Voli me prstima sviklim na nježnost i
sapunicu,
uz nju naučio sam teško disanje poleći na
latice,
mjehurićima graditi utvrdu
Sadimo naranče, beremo mokre hljebove i
stogodišnje jauke
Djecu hranimo eukaliptusima,
pomazaničkim uljem i hrvatskom poezijom
Na jidišu klečim u Marulićevu bijegu iz
venecijanskog stakla,
arabicom tetoviram metaforu na lišće izraslo
iz potomstva
Nanoć Arapkinju ljubim,
njene su oči uspavanka u istkanim zvijezdama
Bože, hvala ti na snu